

WIADOMOŚCI HANDLU ZAGRANICZNEGO

*informacje
polityczno-
gospodarcze*



ROK V

23. XII. 54

1954

Nr 46/1771

Nr eqz.

Wiadomości nie są przeznaczone do publikacji

S P I S R Z E C Z Y

.. S t r .

I. POLITYKA GOSPODARCZA

Związek Socjalistycznych Republik Rad	Nowe kopalnie węgla	1
Bułgarska Republika Ludowa	Główne zadania drugiej pięciolatki	2
Chińska Republika Ludowa	Uprzemysłowienie kraju	18
Mongolska Republika Ludowa	Sukcesy Ludowej Mongolii	19
Niemiecka Republika Demokratyczna	Rozwój handlu zagranicznego	21
Węgierska Republika Ludowa	Rozwój rolnictwa	24
D a n i a	Sytuacja gospodarcza	27
Niemcy zachodnie	Sytuacja gospodarcza	48
A l g i e r	Sytuacja gospodarcza	61
K a n a d a	Sytuacja gospodarcza	70

II. UMOWY HANLOWE I PIĘTNICZE

Albania - Rumunia	81
Argentyna - Brazylia	81
Austria - Bułgaria	81
Bułgaria - Jugosławia	82
Bułgaria - Szwajcaria	82
Czechosłowacja - Liban	82
Finlandia - Niemiecka Republika Demokratyczna	82
Finlandia - Norwegia	83
Finlandia - Rumunia	83
Francja - Izrael	83
Francja - Szwecja	83
Portugalia - Wielka Brytania	84

/Spis rzeczy pozostałych działów - patrz str.3 okładki/

POLITYKA GOSPODARCZA

KRAJE OBOZU POKOJU

ZWIĄZEK SOCJALISTYCZNYCH REPUBLIK RAD

Nowe kopalnie węgla

Zastępca ministra przemysłu węglowego ZSRR - Bałbaczan stwierdził, iż w ciągu piętej pięcioletki przeciętnie co 10 dni uruchamiana się zmechanizowana kopalnia o odkrywkowym systemie wydobywania węgla. Obecne tempo budowy kopalń znacznie przewyższa przedwojenne. Przeciętna szybkość wiercenia szybów pionowych, będącego procesem wybitnie pracochłonnym, wzrosła w ciągu ostatnich lat więcej niż dwukrotnie, a w Zagłębiu Donieckim - trzykrotnie. Budowniczości kopalń osiągnęli w tym zagłębiu rekordowe wyniki, a mianowicie przebijają od 100 do 150 m. szybu w ciągu miesiąca.

Sukcesy górników są wynikiem mechanizacji na szeroką skalę wszystkich niemal robót, w tym również takich procesów pracochłonnnych, jak załadunek i transport węgla na powierzchnię. Nowe kopalnie w Zagłębiu Donieckim, Kuznieckim, Karagandyjskim i innych są wyposażone w maszyny stanowiące ostatnie słowo techniki. Zmienia się również wygląd budynków kopalni. Są one budowane według nowych planów. Zamiast 30-40 oddzielnych budynków zajmujących wielką przestrzeń, buduje się obecnie 3 kompleksy budynków. Pozwala to na szeroką mechanizację i automatyzację procesu transportu węgla na powierzchnię, sortowania i załadunku do wagonów.

Praca górnika na powierzchni ogranicza się jedynie do kierowania i kontrolowania zmechanizowanych urządzeń. Dzięki takiej mechanizacji i zastosowaniu lepszych urządzeń higieniczno-sanitarnych, warunki pracy górników ulegną dalszej poprawie.

W ciągu najbliższych dwóch lat - powiedział w zakończeniu wiceminister Bałbaczan - zostanie wybudowanych metodą szybkościową 180 nowych kopalń ponad plan.

Główne zadania drugiej pięciolatki

/ Przemówienie G. Czankowa Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Bułgarskiej Republiki Ludowej /

9 września 1954 roku upłynęło 10 lat od momentu, kiedy naród bułgarski wyzwolony przez bohaterską Armię Radziecką od hitlerowskich ciemieżców, obalił - pod kierownictwem Bułgarskiej Komunistycznej Partii faszystowską dyktaturę w kraju, ustanowił władzę ludową i stał się pełnym gospodarzem swojego losu.

W pierwszych latach po wyzwoleniu od faszyzmu - władza ludowa, odpierając wściekłe ataki amerykańsko-angielskich imperialistów i ich bułgarskich sług - obroniła niepodległość narodową i wzmocniła ludowo-demokratyczny ustrój kraju. Utrwalając władzę ludową, przekazując w społeczne posiadanie większe przedsiębiorstwa przemysłowe, banki, transport, handel wewnętrzny i zagraniczny, Bułgarska Republika Ludowa zdecydowanie poszła naprzód po drodze planowego budownictwa gospodarki socjalistycznej. Już w 1948 r. był w zasadzie osiągnięty przedwojenny poziom produkcji przemysłowej w naszym kraju - a w 1949 roku kraj przystąpił do zrealizowania swojego pierwszego pięcioletniego.

Pracujący naszego kraju - pod kierownictwem Bułgarskiej Komunistycznej Partii wypełnili przedterminowo w 4 lata plan pięcioletni.

Poziom produkcji przemysłowej, przewidziany w pierwszej pięciolatce na 1953 rok, został osiągnięty w październiku 1952 roku, a w końcu roku był on przekroczony o 20,1%. Wielkość produkcji przemysłowej w roku 1952 wzrosła przeszło dwukrotnie w porównaniu z 1948 rokiem i przeszło 4-krotnie w porównaniu z rokiem 1939.

W 1952 roku osiągnięto znacznie wyższy poziom budownictwa maszyn aniżeli to przewidywano w pięciolatce na rok 1953; przyswojono sobie i rozszerzono produkcję setek rodzajów nowych maszyn koniecznych dla gospodarki narodowej, a w szczególności dla gospodarki rolnej. Produkcja przemysłu chemicznego zwiększyła się w latach pięciolatki o 3,2 raza. Po raz pierwszy rozpoczęto w kraju produkcję nawozów azotowych, kwasu azotowego, amoniaku, celulozy i ekstraktów dębowych. Podczas gdy do 9-go września 1944 roku nasz przemysł górniczo-hutniczy znajdował się w początkowym stadium swego rozwoju, to w pierwszej pięciolatce osiągnęliśmy znaczne sukcesy w dziedzinie wydobywania rud ołowiano-cynkowych, miedzianych, żelaznych i pirytowych. W 1952 roku produkcja energii elektrycznej wzrosła o 2,5 raza w porównaniu z 1948 rokiem i o 5,1 raza w porównaniu z rokiem 1939. Wydobycie węgla wzrosło o 73,7% w porównaniu z rokiem 1948 i o 3,4 raza w porównaniu z rokiem 1939. W znacznych rozmiarach został przekroczony przewidziany przez pięciolatkę poziom produkcji w gałęziach przemysłów wytwarzających towary dla za-

spokożenia potrzeb ludności. I tak w roku 1952 upaństwowiony przemysł tekstylny przekroczył poziom produkcji przewidziany na rok 1953 o 32,8%; przemysł skórzano-futrzarski o 24,1%, obuwniczy o 2,2 raza, a upaństwowiony przemysł spożywczy - o 47%. W 1952 roku produkcja środków produkcji w przemyśle upaństwowionym zwiększyła się o 2,5 raza w porównaniu z 1948 rokiem, a produkcja przedmiotów spożycia o 2 razy. Nasz kraj przekształcił się z zacofanego, rolniczego - w kraj przemysłowo-rolniczy.

W pierwszej pięciolatkę osiągnięto niemałe sukcesy w dziedzinie gospodarki rolnej. Więcej niż połowa chłopów biedniaków i średniaków zjednoczyła się w rolniczych spółdzielniach prod. Zadania postawione w dziedzinie technicznego zaopatrzenia rolnictwa zostały w zasadzie pomyślnie rozwiązane.

W 1952 roku produkcja kultur zbożowych była większa niż przewidziana pięciolatką na 1953 rok, a średnie urodzaje tych upraw w 1951 i 1952 roku były wyższe, aniżeli przewidziane na rok 1953 i przewyższyły one o blisko 1/5 średni urodzaj z roku 1939. Rolnicze spółdzielnie prod. uzyskały w końcu pięciolatkę wyższe urodzaje niż indywidualne gospodarstwa chłopskie i to: pszenicy - o 12,6%, kukurydzy - o 35,8%, bawełny - o 20,7%.

Państwowy i spółdzielczy sektor w gospodarstwie rolnym dały około 2/3 kultur zbożowych, dostarczonych państwu w roku 1952. Dzięki słusznej polityce Partii na wsi, kulał nie odgrywa już poważniejszej roli jako wytwórca produktów rolniczych. W ten sposób w latach pierwszej pięciolatkę zostały stworzone trwałe podstawy dla dalszego budownictwa socjalizmu na wsi.

Niemniej szybkim tempem rozwijały się w pierwszej pięciolatkę także inne dziedziny gospodarki narodowej.

Wielkość transportu kolejowego i samochodowego w 1952 roku wzrosła blisko 3-krotnie, transport wodny - przeszło 2,5 raza, w porównaniu z rokiem 1939-tym. Wybudowano nowe linie kolejowe i drogi o długości 301 km, zwiększyła się ilość parowozów, wagonów, samochodów i statków. Zapoczątkowano w kraju rozwój transportu powietrznego.

W latach pierwszej pięciolatkę rozwinęła się oświata, kultura, ochrona zdrowia i przygotowanie kadr. W ostatnim roku pięciolatkę około 99% dzieci w wieku szkolnym uczyło się w szkołach podstawowych. Sieć wyższych, średnich, ogólnokształcących i specjalnych szkół znacznie się rozszerzyła. Ilość kończących wyższe zakłady naukowe wzrosła w końcu pięciolatkę o 4,8 raza w porównaniu z rokiem 1939; ilość uczących się w średnich szkołach zawodowych wzrosła 6-krotnie, a ilość kończących uczelnie zawodowo-praktyczne wzrosła 7-krotnie w porównaniu z rokiem 1948. Analfabetyzm wśród ludności w wieku do lat 50-ciu został prawie całkowicie zlikwidowany.

W 1952 roku pod kierownictwem Bułgarskiej Akademii Nauk pracowało 31 instytutów, a ogólna ilość instytutów naukowo-badawczych w kraju wynosiła 118.

Ilość kin zwiększyła się w końcu pięciolatki o 3,1 raza w porównaniu z rokiem 1948 i o 5,7 raza w porównaniu z 1939 rokiem; ilość teatrów wzrosła o 1,6 raza w porównaniu z rokiem 1948 i blisko o 3 razy w porównaniu z rokiem 1939.

W latach pierwszej pięciolatki wprowadzono w kraju bezpłatną pomoc lekarską dla całej ludności i znacznie poprawiła się jej jakość. Ilość łóżek szpitalnych wzrosła w 1952 roku o 1,9 raza w stosunku do roku 1948 i o 3,4 raza w stosunku do 1939 roku, zaś liczba lekarzy wzrosła o 3,3 raza w porównaniu z 1939 rokiem. Podczas gdy w roku 1939 jeden lekarz przypadał na 2017 osób, to w roku 1952 jeden lekarz przypadał już tylko na 950 osób.

Zużyto znaczne środki na budownictwo socjalne, na wybudowanie sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, sanatoriów i domów wypoczynkowych, szkół, przedszkoli i żłobków, stadionów sportowych itd. Rozwinęło się budownictwo mieszkaniowe w miastach i na wsi. Wszystko to było możliwe tylko w warunkach władzy ludowej, kiedy lud wyzwolony od kapitalistycznego ucisku stał się pełnoprawnym gospodarzem swego kraju i wytworów swej pracy.

Wprowadzenie w latach pierwszej pięciolatki nowoczesnej techniki i technicznych udoskonaleń w szeregu przedsiębiorstw, usprawnienie organizacji pracy, podwyższenie kwalifikacji pracujących i masowe współzawodnictwo socjalistyczne przyczyniły się do podwyższenia wydajności pracy. W 1952 roku wydajność pracy w przemyśle narodowym wzrosła o 53,6% w porównaniu z rokiem 1948, zamiast przewidzianych pięciolatką 37,6% na rok 1953. Koszty własne produkcji zostały niższe o 13,8%, w rezultacie czego gospodarstwo narodowe uzyskało 2,8 miliardów lewów oszczędności. Dochód narodowy w 1952 roku przewyższył poziom roku 1948 o 53% w cenach niezmiennych.

Wszechstronny rozwój gospodarstwa narodowego dał możliwość rządowi nagromadzenia koniecznych zapasów towarów przemysłowych i rolnych, pozwolił w zupełności usunąć system kartkowy, ustanowić jednolite państwowe ceny w handlu i czterokrotnie przeprowadzić zniżkę cen. Reforma pieniężna przeprowadzona w 1952 roku stanowiła uderzenie w elementy spekulankie i wzmocniła obrót pieniężny w kraju.

Pomyślnie wykonano zasadnicze zadanie pierwszej pięciolatki: zbudowano w naszym kraju podstawy społeczeństwa socjalistycznego. Okrzepła władza ludowa i moralno-polityczna jedność pracujących. Wzrosła obronność kraju.

Te wspaniałe osiągnięcia naród nasz zawdzięcza braterskiej i bezinteresownej pomocy Związku Radzieckiego i współpracy z krajami demokracji ludowej. Zarówno w czasie odbudowy gospodarki narodowej w latach 1945-1948, jak i później, kraj nasz otrzymywał ze Związku Radzieckiego w ciągle wzrastającej ilości maszyny i urządzenia, surowce, paliwo i różnorodną pomoc dla gospodarki narodowej. Budowa nowych przedsiębiorstw przemysłowych jak np. kombinatu chemicznego imienia Stalina, fabryki sody imienia Karola Mar-

ksa, elektrowni, fabryk remontu samochodów, rozwój żelaznej i kolorowej metalurgii, mechanizacja gospodarki rolnej, przygotowanie kadr i nasze osiągnięcia w dziedzinie kultury - wszystko to nierozzerwalnie związane jest z braterską, wszechstronną pomocą Związku Radzieckiego i ścisłą naszą współpracą z innymi krajami obozu socjalistycznego.

Przy wykonaniu pierwszego planu pięcioletniego, tempo rozwoju gospodarki rolnej, a w szczególności hodowli, pozostało poważnie w tyle za rozwojem przemysłu. I tak, jeśli w 1952 roku ogólna produkcja przemysłu przekroczyła poziom przewidziany na rok 1953 o 20,1%, to zaplanowany rozmiar produkcji rolnej za ten okres nie został osiągnięty. Rolnictwo, a szczególnie hodowla, nie nadążało za rosnącymi potrzebami gospodarki narodowej, nie zabezpieczało dostatecznej ilości produktów rolnych dla ludności i surowca dla przemysłu.

Mimo, że Partia i rząd przejawiały dużo troski o podniesienie rolnictwa, środki podjęte w tym celu okazały się niedostateczne. Niedostateczne były wkłady kapitałowe w gospodarkę rolną i tempo zaopatrzenia rolnictwa w nowoczesną technikę. Zadanie stworzenia stałej bazy paszowej dla rozwoju hodowli bydła było faktycznie niedocenione i nie zostało rozwiązane. Przygotowanie kadr ze średnim i wyższym wykształceniem rolniczym również nie zostało przeprowadzone w dostatecznych rozmiarach. Niedostatecznie pobudzano zainteresowanie chłopów rozwojem wszystkich gałęzi gospodarki rolnej.

Pewne dysproporcje wyniknęły także między rosnącym zapotrzebowaniem kraju na energię elektryczną i węgiel, a stopniem produkcji tej energii i przemysłu węglowego. Mimo to, że w latach pierwszej pięcioletki wybudowano nowe elektrownie, których moc przekraczała moc wszystkich elektrowni działających w Bułgarii do roku 1948 - poziom produkcji energii elektrycznej przewidziany na rok 1953 nie został osiągnięty. Główną przyczyną tego był fakt, że budownictwo części dużych rezerwuarów wodnych i elektrowni rozpoczęto bez uprzedniego przeprowadzenia koniecznych badań oraz bez pełnej i właściwej dokumentacji. To doprowadziło do tego, że zostały zatrzymane i unieruchomione budowy wielu elektrowni. Wydobycie węgla przewidziane na rok 1953 było w roku 1952 przekroczone o 13,1%. Niemniej zapotrzebowanie gospodarki narodowej na węgiel nie było zaspokojone, ponieważ przy opracowywaniu planów przemysłu węglowego nie obliczono realnie rosnących potrzeb gospodarki narodowej.

Niewykonanie planu produkcji energii elektrycznej i nienadążanie w wydobyciu węgla tłumaczy się również tym, że w szeregu wypadków rozproszono budownictwo, co z kolei pociągnęło za sobą opóźnienie w uruchomieniu nowych elektrowni i kopalni węgla. Partia i rząd zastosowały energiczne środki celem usunięcia popełnionych niedociągnięć. Środki te dały pozytywne rezultaty.

Aby uniknąć błędów popełnionych przy ustaleniu pierwszego planu pięcioletniego, należało dla opracowania planów drugiej pięciolatki zapewnić znacznie wyższy ekonomiczny i metodologiczny stopień planowania. Ucząc się na bogatych i sprawdzonych już wzorach radzieckich, znacznie rozszerzyliśmy i ulepszyliśmy zastosowanie metody bilansowej w planowaniu. Wypracowano bilans produkcji i podziału dochodu narodowego, bilans siły roboczej, a na 1954 rok także bilans produktu społecznego. Przeprowadzono rozliczenie bilansu dochodu narodowego, wypracowano bilans dochodów i rozchodów środków pieniężnych ludności, ogólny finansowy bilans i znacznie rozszerzono liczbę bilansów materiałowych. Dzięki temu można teraz oczekiwać, że ustalony wzrost dochodu narodowego i jego rozdział na fundusz spożycia i fundusz akumulacji - bardziej odpowiada ogólnemu rozwojowi gospodarstwa narodowego i postulatom zasadniczego prawa ekonomicznego socjalizmu o maksymalnym zaspokojeniu stale rosnących materialnych i kulturalnych potrzeb pracujących.

Jedno z głównych niedociągnięć planu pięcioletniego polegało na tym, że finansowanie wkładów kapitałowych nie było dostatecznie związane ze środkami finansowymi kraju. Dla tych przyczyn, a także na skutek niewłaściwych metod obliczania dochodu narodowego i funduszu akumulacji, wielkość wkładów kapitałowych okazała się bardzo znaczna i nie w zupełności odpowiadająca możliwościom naszego kraju. Przy przygotowywaniu dyrektyw dla drugiego planu pięcioletniego zastosowano pierwsze doświadczenia w zestawieniu ogólnego planu finansowego, które pozwoliły na lepsze związanie zarówno wkładów kapitałowych, jak i innych stosowanych środków drugiej pięciolatki ze środkami finansowymi kraju.

Na podstawie bilansu dochodów i rozchodów pieniężnych ludności został ustanowiony fundusz zakupów ludności i odpowiednio do niego wielkość obrotu towarowego w kraju; na zasadzie szerszego stosowania bilansowych metod planowania ustanowiono wyliczenie dalszego wzrostu realnych zarobków robotników i urzędników i realnych dochodów chłopstwa.

Prawda, że również przy opracowywaniu pierwszego planu pięcioletniego opracowywano bilanse dochodu narodowego, siły roboczej i finansowych resursów kraju, ale wtedy nie mieliśmy doświadczenia w pracy planowania i w trakcie realizowania pięciolatek bilanse te były w zupełności zmienione. W bilansach materiałowych pierwszej pięciolatki jeszcze nie było norm rozchodu energii elektrycznej, paliwa, surowca, materiałów, a także norm wykorzystywania maszyn i urządzeń. Przy opracowywaniu drugiej pięciolatki ustanowiono ponad trzy razy więcej bilansów materiałowych, około 2.000 poważniejszych norm rozchodu, usprawniono zgodność wskaźników kosztorysów bilansów materiałowych. Usprawniono opracowanie bilansów produkcji rolnictwa, co pozwoliło na realniejsze określenie resursów surowców i produktów rolniczych. Opracowano również bilanse towarowego zaopatrzenia detalicznego obrotu towarowego.

Mimo sukcesów osiągniętych przy opracowywaniu dyrektyw dla drugiej pięciolatki, w pracy Państwowej Komisji Planowania i innych organów planowania jest jeszcze wiele poważnych braków. W szczególności nie osiągnięto jeszcze dostatecznego powiązania planu produkcji i budownictwa z planem zaopatrzenia materiałowo-technicznego. Poważne braki należy usunąć również w dziedzinie planowania produkcji upraw rolnych w okręgach i rejonach, aby właściwie rozdzielić uprawę kultur odpowiednio do ekonomicznych i przyrodniczych właściwości poszczególnych rejonów, stopnia ich uspołdzielczenia, mechanizacji robót rolnych, ilości siły roboczej itd. Przy planowaniu w dziedzinie rolnictwa musimy się poważnie liczyć z faktem, że nasze spółdzielnie rolne są młodymi gospodarstwami kolektywnymi i że w rejonach uprawy kultur technicznych, specjalnie tytoniu, uspołdzielczenie mało- i średniorolnych chłopów znajduje się dopiero w początkowym stadium.

.....

Szósty Zjazd Bułgarskiej Komunistycznej Partii, odbyty w Sofii w końcu lutego i na początku marca 1954 roku, zatwierdził dyrektywy dla drugiego planu pięcioletniego rozwoju Bułgarskiej Republiki Ludowej na lata 1953-1957.

Uwzględniając osiągnięte sukcesy w budownictwie socjalistycznym w latach pierwszej pięciolatki, Zjazd postawił zadanie zapewnienia w drugiej pięciolatce poważnego podniesienia gospodarki rolnej, zlikwidowania zacofania w hodowli bydła; w dziedzinie przemysłu postanowiono przede wszystkim zapewnić rozwój elektryfikacji i wydobywania węgla kamiennego, metalurgii kolorowej oraz stale powiększać produkcję towarów konsumpcyjnych dla ludności. Wykonanie tych zadań drugiej pięciolatki zapewni dalszy planowy rozwój gospodarki narodowej, zwycięskie budownictwo socjalizmu w kraju i doprowadzi do zrealizowania naszego głównego celu - wydatnego podwyższenia w drugiej pięciolatce materialnego dobrobytu i poziomu kulturalnego ludzi pracy.

Dla pomyślnego wykonania tych zadań suma wkładów kapitałowych w całej Republice - bez środków rolniczych spółdzielni prod. - zwiększa się w drugiej pięciolatce blisko dwukrotnie w porównaniu z wielkością wkładów kapitałowych za ubiegłe 4 lata, a blisko o 70% w porównaniu z ubiegłymi 5 latami /lata 1948-1952/. W porównaniu z pierwszą pięciolatką znacznie się zwiększyły wkłady kapitałowe w gospodarkę rolną - przeszło 2,3 raza - a łącznie z wkładami kapitałowymi rolniczych spółdzielni prod., które w 70% są kredytowane przez państwo - o 2,7 raza. Wkłady kapitałowe w przemysł zwiększają się dwukrotnie w porównaniu z pierwszą pięciolatką, w tym w przemysł lekki i spożywczy o 2,4 raza, w transport i łączność o 40%, na oświatę i kulturę, ochronę zdrowia i na potrzeby komunalno-bytowe o blisko 3,7 raza.

W dyrektywach szóstego Zjazdu Bułgarskiej Partii Komunistycznej przewiduje się zwiększenie wielkości produkcji przemysłowej w 1957 roku w przybliżeniu o 60% w porównaniu z rokiem 1952, przy czym wzrost produkcji energii elektrycz-

nej, wydobycia węgla, produkcji kolorowej i czarnej metalurgii i pewnych dziedzin przemysłu lekkiego i spożywczego będzie znacznie wyższy. Średni roczny wzrost produkcji w okresie drugiej pięciolatki będzie wynosił około 10%. Ten procent wzrostu jest niższy niż w pierwszej pięciolatce, ale należy tutaj pamiętać, że na każdy procent wzrostu w drugiej pięciolatce przypada blisko dwukrotnie więcej produkcji niż w pierwszej pięciolatce.

Produkcja środków produkcji /grupa A/ wzrośnie w 1957 roku o blisko 78% w porównaniu z poziomem 1952 roku, a produkcja przedmiotów spożycia /grupa B/ - o blisko 48%. W najwyższym tempie zwiększa się wydobycie węgla kamiennego, produkcja energii elektrycznej, sody wapiennej i kaustycznej, nawozów, kolorowych i czarnych metali i innych rodzajów produkcji przemysłowej, co wynika z konieczności wyrównania dysproporcji w rozwoju poszczególnych dziedzin i stworzenia warunków dla dalszego szybkiego podniesienia w drugiej pięciolatce gałęzi produkujących przedmioty masowego spożycia.

Celem likwidacji nienadążania w produkcji energii elektrycznej - w drugiej pięciolatce będą uruchomione nowe elektrownie o mocy około 430.000 kilowatów; produkcja energii elektrycznej zwiększy się w 1957 roku dwukrotnie w porównaniu z rokiem 1952. Moc nowych elektrowni, które zostaną uruchomione w drugiej pięciolatce, przekroczy moc wszystkich elektrowni wybudowanych do 1953 roku.

Celem zapewnienia prawidłowego rozdziału zużycia energii elektrycznej, a także celem zwiększenia czasu wykorzystania mocy produkcyjnej energii elektrycznej w kraju, zostanie w zasadzie zakończone budownictwo jednego systemu linii przewodów, przy czym wybuduje się około 2.000 kilometrów nowych linii przewodowych. Poza budownictwem nowych elektrowni zostaną zastosowane środki dla ulepszenia eksploatacji istniejących elektrowni. Nasza gospodarka elektrycznością nie osiągnęła jeszcze dostatecznego poziomu technicznego, dopuszcza się do dużej ilości awarii, strat energii elektrycznej na skutek niedostatecznego zaopatrzenia sił wytwarzających i konsumujących energię elektryczną w konieczny sprzęt mierniczy i ochronną aparaturę. W 1953 roku straty w zakresie przewodnictwa i transformacji energii elektrycznej w sieci wynosiły około 13%.

Ważnym zadaniem drugiej pięciolatki jest szybkie zlikwidowanie nienadążania przemysłu węglowego. W związku z tym w drugiej pięciolatce będzie znacznie rozszerzone budownictwo nowych kopalń, zostaną zastosowane środki dla pełniejszego wykorzystania mocy produkcyjnej istniejących kopalń i rozszerzona mechanizacja procesów pracochłonnych w przemyśle węglowym. Ogólne wydobycie węgla w 1957 roku będzie zwiększone o 89% w porównaniu z rokiem 1952.

Wydobycie węgla brunatnego wzrośnie w porównaniu z 1952 rokiem o 60%, lignitu o 2,7 raza, węgla kamiennego o 2,5 raza, antracytu o 2 raza.

Zrealizowanie przewidzianego wzrostu wydobycia węgla i zwiększenia wydajności pracy w przemyśle węglowym wymaga dalszego podwyższenia stopnia mechanizacji przemysłu węglowego, szczególnie procesów pracochłonnych. W 1957 roku zostanie zakończona mechanizacja takich zasadniczych procesów w podziemnych kopalniach, jak transport węgla i minerałów, załadunek węgla do wagonów kolejowych. Mechanizacja najbardziej pracochłonnych procesów - załadunku węgla w sztolniach osiągnie 35%, a w pracach przygotowawczych 25%. Do końca 1955 roku winny być w zupełności zmechanizowane wszystkie procesy prac odkrywkowych.

Zwiększenie wydobycia węgla brunatnego będzie zapewnione drogą rozwoju kopalń w Dymitrowskim Zagłębiu Węglowym i stworzenia nowych, potężnych baz węgla kamiennego w Bobowdolskim, Pirińskim i Czarnomorskim Zagłębiu. Same kopalnie Bobowdolskiego Zagłębia Węglowego zwiększą przeszło 5-krotnie swoją moc w wydobyciu węgla brunatnego. Dla ulepszenia gatunku węgla będzie wykorzystana w pełnej mocy Centralna Flotacyjna Fabryka w Dymitrowie, będą wybudowane separatory w nowych kopalniach i zwiększona będzie przestrzeń przesiewu istniejących separatorów.

W drugiej pięciolatce przewiduje się dalszy znaczny rozwój kolorowej i czarnej metalurgii. Zostaną uruchomione fabryki: ołowiano-cynkowa, metalurgiczna fabryka im. Lenina oraz zostanie rozpoczęta budowa fabryki miedzi. Wydobycie rud ołowiano-cynkowych w 1954 roku zwiększy się o 2,6 raza w porównaniu z rokiem 1952, miedzianych rud o około 3,3 raza, rudy żelaza o około 2,9 raza, produkcja koncentratu ołowiu o 41%, koncentratu cynku o 90%, koncentratu miedzi o blisko 3,5 raza. W latach drugiej pięciolatki zostaną zbudowane nowe kopalnie rudy i rozszerzona będzie moc produkcyjna istniejących już kopalń rudy i fabryk flotacyjnych.

Specjalnie wiele wagi w drugiej pięciolatce poświęci się pracom geologiczno-badawczym, które powinny udostępnić wielkie zapasy węgla kamiennego, rud i innych pożytecznych kopalin. Jest to absolutnie konieczne dla normalnego rozwoju naszej kolorowej i czarnej metalurgii i dla dalszego rozwoju przemysłu węglowego i innych dziedzin gospodarki narodowej. Będą kontynuowane prace poszukiwawcze dla oznaczenia dostatecznych przemysłowych rezerw nafty i gazu naturalnego, co pozwoli na praktyczne postawienie zagadnienia organizacji ich wydobycia.

W dziedzinie budownictwa maszyn uwaga ześrodkowuje się przede wszystkim na produkcji maszyn rolniczych, obrabiarek, maszyn górniczych, energetycznych i budowlanych oraz maszyn do wytwarzania narzędzi, a także koniecznych części zapasowych. Ogólna wielkość produkcji budownictwa maszyn i przemysłu obróbki metali zwiększy się w 1957 roku w porównaniu z rokiem 1952 o około 83%; zostanie opanowana i rozwinięta produkcja przyczepnych kombajnów, traktorów do koszenia trawy i urządzeń wiertniczych dla przeprowadzania wierceń na głębokości do 500 mtr. W znacznych rozmiarach zwiększy

szy się produkcja części zapasowych i pomp dla gospodarki rolnej i przemysłu wydobywczego. W drugiej pięciolatce zostanie wybudowana nowa fabryka traktorowo-samochodowych części zapasowych i zostaną rozszerzone i wyspecjalizowane istniejące przedsiębiorstwa budowy maszyn.

Produkcja przemysłu chemicznego w końcu pięciolatki wzrośnie nie mniej niż o 90% w porównaniu z rokiem 1952. Celem rozszerzenia bazy przemysłu chemicznego już są wybudowane fabryki karbidu i kalafonii, a w przyszłym roku będzie całkowicie ukończona budowa fabryki penicyliny i fabryki sody im. Karola Marksa. W końcu pięciolatki rozpocznie się dalsza rozbudowa kombinatu chemicznego im. Stalina z równoczesnym zwiększeniem produkcji nawozów azotowych, fabryki siarczanu miedzi, fabryki sztucznego włókna i fabryki celulozy sulfitowej. W zupełności będzie pokryte zapotrzebowanie kraju na sodę kaustyczną i wapienną, kwas siarkowy, penicylinę i w znacznej mierze na nawozy azotowe i garbniki. Produkcja przemysłu papierniczo-celulozowego zwiększy się w 1957 roku w przybliżeniu o około 52,7% w porównaniu z rokiem 1952. Produkcja przemysłu materiałów budowlanych wzrośnie w przybliżeniu o około 80% i w zupełności zaspokoi potrzeby kraju, jeśli chodzi o zasadnicze materiały budowlane.

Uwzględniając ograniczone możliwości w zaopatrzeniu w drzewo iglaste, w drugiej pięciolatce będą znacznie rozszerzone dostawy drzewa w rejonach lasów liściastych. W 1957 roku ogólna wielkość produkcji przemysłu drzewnego będzie o 46% większa aniżeli w roku 1952, a produkcja drzewa pochodzenia liściastego zwiększy się o 89%. Aby pomyślnie wypełnić program dostaw drzewnych, będą zbudowane nowe drogi leśne, przede wszystkim w odległych rejonach lasów liściastych, część przedsiębiorstw obróbki drzewa w rejonach lasów iglastych zostanie zdemontowana i przeniesiona w rejony lasów liściastych. Będzie rozszerzona mechanizacja robót leśnych; mechanizacja rąbania osiągnie 30%, a transport do tymczasowych składów - 21%.

Dla zrealizowania głównego zadania pięciolatki - szybkiego podniesienia materialnego i kulturalnego poziomu życia mas pracujących, przed naszym przemysłem lekkim i spożywczym postawiono zadanie dalszego rozwoju produkcji masowej różnorodnych towarów masowego spożycia, odpowiadających smakowi i żądaniom konsumentów.

Przemysł tekstylny w 1957 roku da o 53% produkcji więcej niż w 1952 roku; przemysł meblarski - /Ministerstwo Przemysłu Lekkiego/ o 2,2 razę więcej; przemysł gumowy - o 90%, porcelanowo-fajansowy /łącznie z porcelaną elektryczną/ o 75%, przemysł szklarski - przeszło dwukrotnie więcej. Produkcja naczyń metalowych zwiększy się przeszło dwukrotnie, łózek metalowych - 3,2 razę, obuwia skózanego i gumowego - o 39%, tkanin bawełnianych - o 34,4%, tkanin wełnianych o 52%.

Przemysł spożywczy zwiększy w końcu drugiej pięciolatki produkcję cukru o 2,5 razę; konserw warzywnych o 97%,

mięsa o 86%, oleju jadalnego o 55%, ryżu o 52% - w porównaniu z 1952 rokiem.

Poważnym zagadnieniem dla przyszłego rozwoju naszego przemysłu konserwowego jest sprawa likwidowania sezonowości w jego pracy. Przed Ministerstwem Rolnictwa postawiono zadanie wprowadzenia etapowego sadzenia wczesnych i późnych rodzajów warzyw. Instytuty naukowo-badawcze pracują nad doskonaleniem metod przygotowania pulpy pomidorowej i owocowej, co stworzy możliwość zapewnienia surowca dla przedłużenia okresu pracy przedsiębiorstw konserwowych.

W pierwszej pięciolatce rozwój przemysłu lekkiego szedł przede wszystkim po drodze usprawnienia wykorzystania mocy produkcyjnej istniejących przedsiębiorstw. W latach drugiej pięciolatki będą rozszerzone i zwiększone możliwości produkcyjne wielu istniejących przedsiębiorstw przemysłu lekkiego i zostanie wybudowanych szereg nowych przedsiębiorstw. Będzie rozpoczęta budowa i częściowo rozpoczęta produkcja kombinatu tekstylnego o sile produkcyjnej 24 milionów metrów tkanin bawełnianych i 5 tysięcy ton przędzy. Przewidziano budowę fabryki wyrobów skórzanych, naczyń szklanych i kilku przedsiębiorstw dla wstępnej przeróbki bawełny.

Wszystkie wysiłki przemysłu spożywczego skierowuje się na maksymalne wykorzystanie posiadanej siły produkcyjnej, budowę nowych i rozszerzenie istniejących przedsiębiorstw, co doprowadzi do zwiększenia produkcji i ulepszenia gatunku produkcji. Równocześnie przewiduje się podniesienie stopnia mechanizacji i automatyzacji procesów produkcyjnych przede wszystkim w przemyśle konserwowym i w produkcji mięsa. W latach drugiej pięciolatki wybuduje się cukrownię o mocy produkcyjnej około 28.000 ton cukru rocznie, fabrykę ekstraktów olejowych o mocy produkcyjnej około 16.000 ton oleju roślinnego rocznie, fabrykę konserw warzywniczych, fabryki wina i chłódnie, a równocześnie będą znacznie rozszerzone przedsiębiorstwa produkcji konserw, wyrobów cukierniczych i oleju roślinnego.

Znaczną część towarów masowej konsumpcji produkuje przemysł terenowy i spółdzielczy. Wielkość produkcji przemysłu terenowego /nie licząc przemysłu młynarskiego/ powiększy się nie mniej aniżeli o 73%, a przemysł spółdzielczy wzrośnie o 53% w porównaniu z rokiem 1952. Będzie do tego wykorzystany przede wszystkim miejscowy surowiec i odpady produkcyjne. Główny wysiłek będzie skierowany na podniesienie gatunku, trwałości i wyglądu towarów, na rozszerzenie i udoskonalenie obsługi ludności pod względem bytowym.

.

W dziedzinie gospodarki rolnej, w okresie drugiej pięciolatki centralnym zadaniem jest zapewnienie wysokich urodzajów kultur rolnych, zwiększenie pogłowia i podwyższenie produktywności hodowli.

W drugiej pięciolatce znacznie zostanie zwiększona produkcja upraw rolnych. Produkcja pszenicy wzrośnie prawie o 14% w porównaniu z rokiem 1952; ziarna pastewnego nie mniej

niż o 80%; traw pastewnych przeszło dwukrotnie; okopowych około 8-krotnie, nasion oleistych ponad 68%. W dużych rozmiarach zwiększy się produkcja roślin technicznych: bawełny-surowca - ponad 4-krotnie, buraka cukrowego - o 2,8 raza, wschodniego tytoniu przeszło 2 razy.

W 1957 roku z jednego hektara powinniśmy uzyskiwać przeciętnie: pszenicy - 2600 kg, kukurydzy - 1850 kg, a z terenów nawodnionych 1900 kg, słonecznika - 1400 kg, buraka cukrowego - 21000 kg, a na terenach nawodnionych - 3200 kg, wschodniego tytoniu - 850 kg.

W naszym kraju ciągle jeszcze trwają duże wahania w dziedzinie urodzajów kultur rolnych, czego przyczyną jest przede wszystkim fakt, iż nasza troska o urodzaje była niedostateczna. W większym lub mniejszym stopniu liczyliśmy na przychylne warunki klimatyczne i niedość systematycznie i wytrwale włożyliśmy o uzyskanie wysokich urodzajów. Niedostatecznie, a w wielu wypadkach szablonowo, bez liczenia się z naturalnymi i ekonomicznymi właściwościami poszczególnych rejonów - stosowano środki agronomiczne.

Najważniejszym warunkiem zapewnienia wysokich i trwałych urodzajów jest wszechstronne wzmocnienie społecznego sektora w gospodarce rolnej, sektora, który obejmuje większą część uprawianej ziemi w kraju, i ciągle zwiększanie roli mechanizacji i agrotechniki w rolnictwie.

W celu dalszego wzmocnienia i rozwoju rolnych spółdzielni prod. przewiduje się wzmoczenie roli i udoskonalenie pracy stacji maszynowo-traktorowych, drogą znacznego zwiększenia parku traktorowo-maszynowego i pełniejszego jego wykorzystania. W końcu pięciolatki liczba traktorów w M.T.S. osiągnie 25.000 /w przeliczeniu na 15 koni/, kombajnów - ponad 5.000, pługów traktorowych ponad 17.000, traktorowych kultywatorów około 17.000, traktorowych siewników rzędowych ponad 14.500 sztuk. To oznacza, że stan techniki w rolnictwie będzie około 2 razy większy aniżeli w pierwszej pięciolatce. Dla podtrzymania i remontu parku maszynowo-traktorowego będą rozszerzone i skompletowane urządzenia dla cięcia metali i inne narzędzia w istniejących fabrykach remontowych, wszystkie stacje maszynowo-traktorowe będą zaopatrzane w warsztaty remontowe, konieczne bazy paliwa, szopy i garaże dla stacjonowania kombajnów, traktorów i młocarni. Znacznie podniesie się poziom mechanizacji prac w rolnictwie. W 1957 roku przy pomocy motorów mechanicznych wykonano się 75% głębokiego siewu jesiennego, 60% podorywków ~~90%~~ młocki. Rozszerzenie mechanizacji winno doprowadzić także do znacznego skrócenia terminów wykonania poszczególnych prac polowych.

W latach drugiej pięciolatki zaplanowano znaczne zwiększenie robót melioracyjnych. Obszary nawodnione zwiększą się z 2 milionów dekarów w roku 1952 do 5 milionów dekarów w roku 1957. To ogromne zwiększenie terenów nawodnionych zostanie osiągnięte dzięki państwowemu budownictwu systemów melioracyjnych i drogą inspirowania i rozszerzania

inicjatywy lokalnej w budowaniu niewielkich zbiorników wody, kanałów, zwykłych i głębinowych studni i pełniejszego wykorzystania wód przepływowych i gruntowych. Doświadczenia ostatnich lat wykazuje, że w tym wypadku można osiągnąć poważne rezultaty.

Ważnym środkiem zapewniającym uzyskanie wysokich urodzajów w gospodarstwie rolnym jest regularne i dostateczne nasycenie terenów uprawnych nawozami naturalnymi i sztucznymi. W 1957 roku nawożenie terenów zwiększył się dwukrotnie w porównaniu z pierwszą pięciolatką. Do końca drugiej pięciolatki zostanie zakończona w głównych rejonach uprawy ziarna organizacja gospodarki zespołowej.

Jednym z najbardziej złożonych i trudnych problemów drugiej pięciolatki jest zlikwidowanie poważnego nienadążania hodowli. Aby pokonać to pozostawanie w tyle, Zjazd postawił zadanie doprowadzenia w końcu pięciolatki stanu pogłowia dużego bydła rogatego do 2,1 milionów sztuk, w tej liczbie krów do 700 tysięcy głów, świń do 2,2 milionów, owiec i kóz do 9,7 milionów głów, przy czym zostanie zwiększona przeciętna ilość owiec drobnowłnistych i nampółdrobnowłnistych. Już w roku 1954 winien być osiągnięty i przekroczony poziom dowojenny z 1939 roku dużego bydła rogatego, kóz, świń oraz ptactwa, a w 1955 roku poziom pogłowia krów.

Najwyższy wzrost pogłowia bydła hodowanego przewiduje się w sektorze uspołecznionym, w rezultacie czego przeciętna ilość koni w rolniczych spółdzielniach prod. i w gospodarstwach państwowych ulegnie zwiększeniu w ogólnym pogłowie koni z 43,5% w roku 1952 do 63% w roku 1957; dużego bydła rogatego z 25% do 45,4%, owiec z 32% do 47,6%, świń z 17,6% do 41%, ptactwa z 12% do 26,8% - w stosunku do całego pogłowia w kraju.

Łącznie z problemem zwiększenia pogłowia w hodowli bydła, stoi zadanie zwiększenia produktywności bydła. W 1957 roku winniśmy otrzymać nie mniej niż 1050 litrów mleka na rok średnio od krowy, a od bawolicy 750 litrów; strzyża sierści z jednej owcy winna dać nie mniej niż 2,1 kg, a z owcy drobnowłnistej 3,15 kg. Dla zapewnienia takiej produktywności muszą być szeroko stosowane środki dla udoskonalenia rasy, właściwego karmienia i pielęgnacji, musi być wzmożona walka przeciwko jałowości zwierząt gospodarskich, do minimum musi być sprowadzone używanie krów i bawolic jako bydła pociągowego i wprowadzone krzyżowanie miejscowych ras bydła z cennymi i wysokogatunkowymi rasami.

Wszystkie te środki mają bezwarunkowo ważne znaczenie dla rozwoju naszej hodowli zwierząt - lecz decydującym warunkiem szybkiego podniesienia hodowli pozostaje zapewnienie koniecznej bazy paszowej. Dlatego powierzchnia przeznaczona pod trawy, paszę treściwą i uprawy kiszonkowe winna osiągnąć w roku 1957 nie mniej niż 6,3 milionów dekarów, a powierzchnia pod uprawy zbóż pastewnych - nie mniej niż 12,3 milionów dekarów.

Łącznie z powyższymi przewiduje się zastosowanie środków dla organizacji właściwego zbierania, rozchodowania i chronienia pasz, dla szerszego zastosowania kiszzonek, pełniejszego wykorzystywania wysokogórskich i innych pastwisk i łąk, dla podwyższenia urodzajności sztucznych i naturalnych pastwisk i łąk; szczególnie wiele uwagi należy udzielić wykorzystaniu większych rezerw prymitywnych pasz, jak np. słomy i kukurydzy po ich uprzednim przygotowaniu. Nasza przestrzeń uprawowa jest ograniczona i to zobowiązuje nas do najlepszego wykorzystania wszystkich rodzajów pasz dla bydła.

Przewidziany wytycznymi dla drugiego planu pięcioletniego nowy rozwój rolnictwa będziemy urzeczywistniać także i w przyszłości przy stałej trosce i dużej materialnej i organizacyjnej pomocy ze strony Partii i państwa. Państwowe wkłady kapitałowe w gospodarkę rolną przewyższą 3 miliardy lewów. Prócz tego wydzielono duże środki na budowę fabryki zapasowych części samochodowo-traktorowych, rozszerzenie fabryki maszyn rolniczych imienia G. Dymitrowa, rozszerzenie kombinatu chemicznego imienia Stalina, budowę fabryki siarczanu miedzi i innych urządzeń przemysłowych, które będą pracować dla zaspokojenia potrzeb gospodarki rolnej.

Równocześnie rolnicze spółdzielnie prod. przy pomocy kredytów państwowych winny wybudować 1630 stajni, 1750 obór, 1465 cieletników, 2460 chlewów, 3280 kurników i także mieć w dyspozycji nie mniej niż 3000 samochodów ciężarowych.

Realizując kurs wszechstronnego okrzepnięcia i rozwoju rolniczych spółdzielni Partia i Rząd pomagają i nadal będą pomagać pracującym indywidualnym gospodarstwom, które są nie tylko jednym z poważnych wytwórców produktów rolniczych, lecz są również przyszłymi członkami gospodarstw spółdzielczych.

Właściwe i ekonomiczne wykorzystanie państwowych i społecznych środków przeznaczonych dla gospodarki rolnej doprowadzi do pomyślnego rozwiązania zadań, które stoją przed rolnictwem w drugiej pięcioletce.

W łączności z rozwojem przemysłu, gospodarki rolnej, wzrostem budownictwa i obrotu towarowego są zaplanowane środki dla zapewnienia przewozu wszystkich materiałów i towarów koniecznych dla gospodarki narodowej.

Przewóz ładunków w transporcie kolejowym, wodnym, samochodowym i powietrznym zwiększy się w 1957 roku o 65% w porównaniu z rokiem 1952. Park wagonowy transportu kolejowego będzie zwiększony w końcu pięcioletki o 40%, przy czym 70% wagonów towarowych będzie zaopatrzone w automatyczne hamulce, dzięki czemu wzmochni się bezpieczeństwo ruchu kolejowego i zwiększy szybkość pociągów. Oprócz tego, dla pokonania pewnych "wąskich gardeł" w transporcie kolejowym będą wybudowane nowe i przedłużone dotychczasowe tory stacyjne o 135 km i oddane do eksploatacji nowe linie kolejowe o długości 130 km.

Zwiększenie przewozów w transporcie wodnym i samochodowym zostanie zapewnione przez przewidziany dwukrotny wzrost

tonażu floty morskiej, wzrost tonażu floty rzecznej w przybliżeniu o około 25%, parku samochodowego do użytku ogólnego o około 40%.

W drugiej pięciolatce zostanie zapewnione rozszerzenie usług pocztowych, telefonicznych i radio-łączności dla ludności. Do końca 1952 roku w kraju naszym było powiązanych telefonicznie 3856 osiedli, a zradiofonizowanych było 1000 osiedli. W końcu 1957 roku telefonicznie zostaną połączone ze sobą jeszcze: 255 osiedli i 1600 rolniczych spółdzielni prod. Moc państwowych radiostacji nadawczych zostanie zwiększona prawie dwukrotnie. Zradiofonizuje się jeszcze ponad 1000 osiedli w kraju.

.

W.I. Lenin i J.W. Stalin uczą, że ważnym warunkiem dla zwycięstwa nowego ustroju społecznego jest ustawiczne zwiększanie wydajności pracy.

Na zasadzie mechanizacji procesów produkcyjnych, udoskonalania organizacji pracy, podwyższania kwalifikacji robotników i dalszego rozwijania socjalistycznego współzawodnictwa pracy, wydajność jej w roku 1957 w porównaniu z rokiem 1952 wzrośnie ogólnie w przemyśle w przybliżeniu o 35% /w przemyśle państwowym o 39%/, w budownictwie w przybliżeniu o 45%, w transporcie o około 16%.

Na podstawie podwyższenia wydajności pracy, lepszego wykorzystania techniki, troskliwego rozchodowania surowca, materiałów, paliwa, energii elektrycznej i zmniejszenia administracyjno-gospodarczych nieproduktywnych rozchodów, przewiduje się знижение kosztów własnych produkcji przemysłowej w 1957 roku w porównaniu z rokiem 1952 w przybliżeniu o 16%, kosztów własnych robót budowlano-montażowych o około 14%, kosztów własnych produkcji gospodarstw spółdzielczych o około 35%, kosztów własnych przewozów o 15%, mank obrotowych w handlu detalicznym o 26%.

Dla wykonania tego zadania będą zastosowane środki, które pomogą ulepszyć organizację normowania pracy i pomogą do zmniejszenia rozchodu materiałów w produkcji; będzie wzmożona walka z rozrzutnością, niedbalstwem i biurokracją oraz o surowy system oszczędzania, wzmocnienie dyscypliny technologicznej.

Wszechstronny wzrost gospodarki narodowej, którego realizację przewiduje się w drugiej pięciolatce, zapewnia rozwiązanie głównego zadania - szybkiego podniesienia materialnego i kulturalnego poziomu życia mas pracujących.

W latach drugiej pięciolatki, odpowiednio do zaplanowanego rozwoju gospodarki narodowej, liczba robotników i pracowników wzrośnie blisko o 290000 ludzi, w tym większą część stanowić będą wykwalifikowani robotnicy, inżynierzy i technicy i inne kadry specjalistów.

Zorganizowane szkolenie kwalifikowanych kadr robotników, realizowane za państwowe środki, zapewni ciągły przypływ dobrze przygotowanych kadr dla przemysłu, transportu i budow-

nictwa i będzie sprzyjać podwyższeniu poziomu technicznego i kulturalnego klasy robotniczej. W samym tylko systemie rezerw pracy i w licznych szkołach rolniczych przygotowuje się około 62.000 młodych specjalistów dla przemysłu, około 17.000 mechanizatorów gospodarki rolnej i 10.000 innych pracowników dla rolnictwa.

Pomyślnie wykonanie zaplanowanego programu produkcji i podniesienie wydajności pracy w przemyśle, gospodarce rolnej i w innych dziedzinach materialnej produkcji zapewnia zwiększenie dochodu narodowego w 1957 roku, nie mniej niż o 50% w porównaniu z 1952 rokiem. Przy czym udział akumulacji w dochodzie narodowym będzie mniejszy niż w pierwszej pięciolatce, co pozwoli Władzy Ludowej, kontynuując kurs na dalsze uprzemysłowienie kraju, przeznaczyć jeszcze większą część dochodu narodowego na konsumpcję ludności.

Detaliczny obrót towarowy w 1957 roku zwiększy się nie mniej niż o 70%, a sprzedaż ważniejszych towarów dla ludności zwiększy się w porównaniu z 1952 rokiem w następujących rozmiarach: cukru o 2,5 raza, ryżu o 2,3 raza, tkanin bawełnianych o 2,3 raza, tkanin wełnianych o 3,3 raza, obuwia o 2,8 raza itp.

W dziedzinie handlu wewnętrznego będą zastosowane środki dla bardziej systematycznego rozeznania wzrastających potrzeb ludzi pracy, ich gustów, siły nabywczej, dla właściwego rozprowadzenia towarów w poszczególnych rejonach, celem kulturalnego obsłużenia ludności. W okresie pięciolatki zostanie rozszerzona sieć sklepów, stołówek i restauracji, zwłaszcza w rejonach kopalnianych, leśnych, na przedmieściach miast i w odległych punktach pogranicznych.

Duży wzrost dochodu narodowego i przewidziana systematyczna obniżka cen detalicznych towarów masowego spożycia stwarzają możliwości dla zwiększenia realnych zarobków robotników i pracowników i realnych dochodów chłopów nie mniej niż o 40%.

W celu poprawy warunków mieszkaniowych mas robotniczych i pracowniczych wybuduje się tylko z funduszy państwowych i organizacji społecznych - 2,2 miliona mtr² powierzchni mieszkalnej, czyli blisko 4 razy więcej niż w pierwszej pięciolatce. To budownictwo mieszkaniowe będzie rozwinięte przede wszystkim w dużych miastach, w przemysłowych rejonach kraju, ośrodkach kopalnianych i w państwowych gospodarstwach rolnych. Prócz tego uchwałą Rady Ministrów przewidziano zastosowanie środków dla stymulacji indywidualnego budownictwa mieszkaniowego, realizowanego przez pracujących.

Troska Partii i Rządu o szybkie podniesienie materialnego i kulturalnego poziomu życia narodu przejawia się również i w dziedzinie ochrony zdrowia, gospodarki komunalnej, oświaty i kultury. W drugiej pięciolatce będzie znacznie rozszerzona sieć szpitali, sanatoriów, żłobków, domów wypoczynkowych, będzie ulepszona jakość obsługi lekarskiej. Ilość łóżek w instytucjach leczniczo-profilaktycznych zwiększy się w końcu 1957 roku o 35% w porównaniu z rokiem 1952, w tej liczbie - na wsi ponad dwa razy. Liczba łóżek w sanatoriach

zwiększy się o 29%. Liczba lekarzy wzrośnie o około 40% w porównaniu z 1952 rokiem, a trzykrotnie w porównaniu z 1944 rokiem.

W szkołach ogólnokształcących wszystkich stopni będzie się w końcu pięciolatki uczyć ponad 1160000 ludzi, tj. o 18% więcej niż w 1952 roku, w tej liczbie w szkołach średnich ogólnokształcących ponad 150000 ludzi, czyli w przybliżeniu o 30% więcej. Sieć szkół średnich będzie rozszerzona o około 17%.

Celem zadośćuczynienia rosnącemu zapotrzebowaniu gospodarki narodowej na specjalistów - w latach pięciolatki w uczelniach wyższych wykształci się ponad 29.000 młodych specjalistów, tj. o 27% więcej niż w pierwszej pięciolatce, a w średnich szkołach zawodowych, technikach i instytutach około 92.000 ludzi, czyli o 83% więcej niż w pierwszej pięciolatce. Dla samego tylko rolnictwa wyszkoli się około 4.000 specjalistów z wyższym wykształceniem i ponad 7.000 - ze średnim.

Wielkie zadania, które stawia druga pięciolatka, wiążą się z szeregiem zagadnień, które winny zostać w odpowiednim czasie i we właściwy sposób rozwiązane przez naszą myśl naukową. Przed Bułgarską Akademią Nauk, instytutami naukowymi przy ministerstwach i katedrami wyższych uczelni stoi zadanie mocniejszego powiązania pracy z zespołami produkcyjnymi i opracowania wspólnym wysiłkiem oraz rozwiązywania problemów naukowo-technicznych, stojących przed przemysłem i rolnictwem.

Dla pomyślnego rozwiązania tych zadań będzie znacznie rozszerzona materialno-techniczna baza instytutów naukowo-badawczych. Ogólnie na budowę instytucji naukowo-badawczych przeznaczają się około 76 milionów lewów. Wybuduje się szereg instytutów, w tej liczbie: botaniczny, mikrobiologiczny, weterynarii eksperymentalnej, geologiczny, instytut przemysłu spożywczego, instytut metalurgii i inne.

.....

Przyjęte przez 6 Zjazd Bułgarskiej Komunistycznej Partii dyrektywy dla wykonania drugiego planu pięcioletniego - to program dalszego budownictwa społeczeństwa socjalistycznego w naszym kraju. Masy pracujące miast i wsi z radością i dumą przyjęły decyzje 6 Zjazdu Bułgarskiej Komunistycznej Partii o drugim pięcioletnim planie rozwoju Bułgarskiej Republiki Ludowej w latach 1953-1957 i z entuzjazmem włączyły się we współzawodnictwo o pełne i terminowe wykonanie postawionych zadań. Wysiłki bułgarskiej klasy robotniczej i pracującego chłopstwa w pierwszym roku drugiej pięciolatki zostały uwieńczone dużym sukcesem. Plan na rok 1953 w dziedzinie ogólnej produkcji przemysłowej został wykonany w 100,6%.

We wszystkich dziedzinach gospodarki narodowej rozwija się masowy ruch o wykonanie i przekroczenie planu. Dziesięć najpotężniejszych przedsiębiorstw przemysłowych stolicy powzięło socjalistyczne zobowiązania i wezwały robotników, inżynierów, techników, majstrów i pracowników umysłowych całego kraju do włączenia się we współzawodnictwo o przekrocze-

nie planu na rok 1954 w dziedzinie zwiększenia wydajności pracy i obniżenia kosztów własnych produkcji oraz o podniesienie jej jakości. To wezwanie znalazło szeroki oddźwięk wśród naszej klasy robotniczej. Większa część przedsiębiorstw przemysłowych odpowiedziała konkretnymi zobowiązaniami o przekroczeniu planu. Za przykładem robotników przemysłowych, dziesięć rolniczych spółdzielni prod. okręgu Płowdiv zwróciło się do wszystkich gospodarstw rolnych w kraju z wezwaniem o terminowe i jakościowe wykonanie robót rolniczych i przekroczenie ustanowionych norm zbiorów. Zawarto umowy o współzawodnictwie między poszczególnymi rejonami i zainicjowano masowy ruch o osiągnięcie wyższych urodzajów.

Partia i Rząd przeprowadziły szereg organizacyjnych posunięć dla zapewnienia stałej bazy dla wykonania i przekroczenia planu drugiej pięcioletki. Przyjęto uchwały o rozwoju gospodarki rolnej, przemysłu węglowego, lekkiego i spożywczego, handlu wewnętrznego - w których nakreślono konkretne zadania i środki dla pomyślnego rozwoju tych dziedzin.

Wykonanie drugiego planu pięcioletniego jeszcze bardziej wzmocni sojusz klasy robotniczej i pracującego chłopstwa, jeszcze bardziej wzmocni ustrój ludowo-demokratyczny kraju, doprowadzi do dalszego rozkwitu naszej ekonomiki i kultury, do wydatnego podniesienia materialnego i kulturalnego poziomu życia mas pracujących.

Zakreślone w drugiej pięcioletce tempo rozwoju gospodarki narodowej naszego kraju zarówno w dziedzinie przemysłu, rolnictwa, jak i w dziedzinie budownictwa jest nieosiągalne w jakimkolwiek kraju kapitalistycznym.

Klasa robotnicza, pracujące chłopstwo i nasza inteligencja są świadome tego, że zrealizowanie drugiego planu pięcioletniego będzie najlepszym wkładem w sprawę pokoju, demokracji i socjalizmu - i dlatego z entuzjazmem włączyły się w walkę o wykonanie i przekroczenie planu.

CHINSKA REPUBLIKA LUDOWA

Uprzemysłowienie kraju

=====

W Chińskiej Republice Ludowej zaczęto budowę nowych przedsiębiorstw przemysłowych. Jak donosi chińska gazeta "Szenjauzibao", w olbrzymim ośrodku przemysłowym północno-wschodnich Chin - Szenjanie, wybudowano lub przebudowano w roku bieżącym 20 przedsiębiorstw, wśród nich wytwórnię tokarek, rowerów, fabrykę produkującą sprzęt górniczy oraz inne.

Inna gazeta chińska "Guanminzibao" donosi, iż w dorzeczu rzeki Huang-He, na potężnej tamie wodnej zbudowana została hydroelektrownia, która 4 listopada zasilać zaczęła w prąd zakłady przemysłowe miasta Fonzelin.

W południowo-zachodnich Chinach w prowincji Syczuan rozpoczęto budowę jednej z największych hydroelektrowni Szi-tań na rzece Luncih, dopływie Jang-tse. Budowa tej hydroelektrowni, która dostarczać będzie energii elektrycznej przedsiębiorstwu w Czuncinie, zakończona zostanie w r.1956.

W planie chińskiego budownictwa przemysłowego poważne miejsce zajmuje budowa przedsiębiorstw przemysłowych w miastach środkowo-południowych Chin. W dziesięciu miastach tego rejonu zbudowane zostaną nowe fabryki i stocznie. Dużego rozmachu nabiera budownictwo przemysłowe w miastach Sian-tań i Dżondżou. Miasto Dżondżou, które było małym miasteczkiem w prowincji Human, przekształca się obecnie w wielki ośrodek przemysłowy. Zakończono tam obecnie budowę olbrzymich zakładów mechanicznych obróbki drzewa, buduje się elektrownię, przebudowano zakłady, które przeprowadzać będą remonty parowozów oraz inne przedsiębiorstwa. Ludność tego miasta wzrosła w ciągu pięciu lat trzykrotnie. Wybudowano nowe domy towarowe, pałac kultury, kina, domy higieny, szpitale, szkoły; buduje się stadion, przeprowadzono kanalizację, dla robotników wybudowano wiele nowych izb mieszkalnych.

/za/

MONGOLSKA REPUBLIKA LUDOWA

Sukcesy Ludowej Mongolii

/ w 30-lecie Mongolskiej Republiki Ludowej /

Zwycięska rewolucja ludowa 1921 r. stała się punktem zwrotnym w wielowiekowych dziejach narodu mongolskiego. Dzięki zwycięstwu rewolucji naród mongolski zdobył wolność i niezawisłość, wkroczył na szeroką drogę postępu i demokratycznego rozwoju.

W ciągu pierwszych trzech lat po rewolucji ludowej naród mongolski koncentrował swe siły na utrwaleniu zdobytej wolności i realizowaniu przeobrażeń demokratycznych.

26 listopada 1924 r. I Wielki Hurak Ludowy Mongolii /Zgromadzenie Narodowe/ uchwalił demokratyczną konstytucję, proklamującą republikę ludową. To historyczne wydarzenie było poważnym krokiem na drodze utrwalenia władzy ludowo-demokratycznej.

Od chwili powstania władzy ludowej w życiu nowej Mongolii nastąpiły radykalne zmiany. Zlikwidowana została klasa feudałów i ucisk kapitału zagranicznego. Ziemia i jej bogactwa stały się własnością całego narodu. Mienie feudałów świeckich i duchownych zostało skonfiskowane i przekazane narodowi. Dzięki tym posunięciom hodowla, która stanowi główną gałąź gospodarki Mongolii, znacznie się rozwinęła - pogłowie bydła zwiększyło się w latach władzy ludowej przeszło dwukrotnie w porównaniu z okresem przedrewolucyjnym.

W gospodarce hodowlanej stosuje się coraz szerzej metody naukowe.

Nieustannie wzrasta ilość gospodarstw państwowych, stacji maszyn do sprzętu siana oraz hodowlanych zrzeszeń produkcyjnych. W gospodarstwach tych szybko zwiększa się pogłowie bydła i podnosi jego produktywność. Jedynie w latach 1952-1953 pogłowie bydła w hodowlanych zrzeszeniach produkcyjnych wzrosło przeszło dwukrotnie. Obok hodowli bydła rozwija się także rolnictwo, warzywnictwo i hodowla drobiu. Każde z gospodarstw państwowych ma do dyspozycji po kilkadziesiąt traktorów, kombajnów i innych nowoczesnych maszyn rolniczych.

W Mongolii, gdzie przed rewolucją w ogóle nie było przemysłu, obecnie - dzięki wydatnej pomocy Związku Radzieckiego - powstał i pomyślnie się rozwija przemysł spożywczy, górniczy i budowlany. Ułan-Batorski Kombinat Energetyczny, kopalnia węgla "Nałaiich", kombinat przemysłowy im. Czobjałasana i kombinat mięsny im. Stalina, Zakłady Mechaniczne i inne - stanowią wielkie nowoczesne zmechanizowane przedsiębiorstwa. Prócz tego istnieją liczne rzemieślnicze spółdzielnie pracy, wytwórnie tłuszczów, fabryki cukiernicze itp., zaopatrujące ludność w towary powszechnego użytku i artykuły spożywcze. W latach 1940-1953 produkcja przemysłowa Mongolii wzrosła o 270%.

Równocześnie z rozwojem przemysłu rosną szeregi mongolskiej klasy robotniczej - awangardy mas pracujących w walce o zbudowanie socjalizmu w Mongolii. Z każdym rokiem zwiększa się liczba nowatorów produkcji, którzy przejmują doświadczenia przemysłu radzieckiego, umiejętnie stosują nowoczesny sprzęt techniczny. Powszechnym szacunkiem cieszą się w Mongolskiej Republice Ludowej tacy wybitni nowatorzy, jak laureat nagrody im. Czobjałasana-Combeł, górnik z kopalni "Nałaiich" - Lawazab, odznaczony orderem Suche-Batora młody murarz - Sansraiderz, który opiewał szybkościową metodę budownictwa i wielu innych.

Faktem o doniosłym znaczeniu dla rozwoju gospodarczego Mongolii jest wprowadzenie nowoczesnego, zmechanizowanego transportu. Władza ludowa położyła kres izolacji gospodarczej poszczególnych rejonów - charakterystycznej dla Mongolii okresu feudalnego. Cały kraj przecięły wzdłuż i wszerz szerokie szosy, po których mkną liczne samochody ciężarowe i osobowe. Obok tego rozbudowuje się transport kolejowy, wprowadza się też na coraz szerszą skalę transport lotniczy i rzeczny.

Stolica Mongolskiej Republiki Ludowej - Ułan-Bator - połączona jest linią kolejową z magistralami kolejowymi ZSRR. Obecnie buduje się linię kolejową Ułan-Bator - Tsinin /Chińska Republika Ludowa/. Linia ta połączy trzy państwa - ZSRR, Chińską Republikę Ludową i Mongolską Republikę Ludową i przyczyni się w poważnej mierze do dalszego zacieśnienia współpracy między tymi zaprzyjaźnionymi krajami. Nową linię kolejową naród mongolski nazwał koleją pokoju i przyjaźni.

Wszystkie rejony Mongolii, nawet najbardziej odległe, mają połączenie telegraficzne i telefoniczne ze stolicą. Długość niektórych linii sięga 20 tys.km. Zradiofonizowano poważną liczbę osiedli wiejskich.

W okresie przedrewolucyjnym poziom kulturalny mongolskich mas ludowych był nader niski, umiejętność czytania i pisania posiadało zaledwie 0,3-0,5% ludności. Obecnie analfabetyzm wśród dorosłej ludności został zlikwidowany. W kraju stworzono gęstą sieć szkół podstawowych i średnich oraz instytucji kulturalno-oświatowych; czyni się przygotowania do wprowadzenia w miastach obowiązkowego powszechnego nauczania siedmioletniego. Wyższe uczelnie kraju, w tym Mongolski Uniwersytet Państwowy, szkolą kadry specjalistów dla gospodarki narodowej.

Kobieta mongolska stała się równouprawnionym członkiem społeczeństwa; bierze ona aktywny udział w życiu państwowym i społeczno-politycznym kraju. Wśród deputowanych do Wielkiego Hurału zasiada 66 kobiet, a wśród deputowanych do rad terenowych - 7.668.

W roku ubiegłym naród mongolski przystąpił do realizacji drugiego pięcioletniego planu rozwoju swej gospodarki narodowej i kultury /na lata 1953-1957/; w planie tym położone szczególnie nacisk na rozwój hodowli.

Uwzględniając przemiany, jakie nastąpiły w gospodarce i w strukturze socjalnej kraju, VIII Wielki Hurał Ludowy MRL uchwalił w r.1940 nową konstytucję. Konstytucja stwierdza, że Mongolska Republika Ludowa stanowi niezależne państwo mas pracujących /aratów-hodowców bydła, robotników i inteligentów/, które zrzuciło ucisk obcych imperialistów i rodzimych feudałów. Mongolia kroczy drogą wiodącą do socjalizmu, z pominięciem ustroju kapitalistycznego.

Podstawową zasadą polityki zagranicznej Mongolskiej Republiki Ludowej jest pokój i przyjaźń między narodami. Republika Mongolska coraz bardziej umacnia i rozwija współpracę gospodarczą i kulturalną z ZSRR, Chińską Republiką Ludową i wszystkimi krajami demokracji ludowej. Dzięki niezłomnej przyjaźni z wielkim Związkiem Radzieckim naród mongolski obronił wolność i niezależność swej ojczyzny i osiągnął już poważne sukcesy w budownictwie nowego życia.

/za/

NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

Rozwój handlu zagranicznego

N.R.D. zgodnie ze swoimi możliwościami gospodarczymi i zdolnościami produkcyjnymi eksportuje głównie artykuły pracochłonne, jak: wyroby przemysłu maszynowego, elektrotechnicznego, precyzyjnego i optycznego, przemysłu chemicznego - w szczególności nawozy sztuczne, przemysłu poligraficznego

go i tekstylnego, a także szkło, ceramikę, zabawki i przedmioty wymiany kulturalnej.

W okresie wykonania planu pięcioletniego nastąpił także rozwój eksportu przemysłu ciężkiego: obrabiarek, dźwigów i wyposażenia dla przemysłu górniczego i hutniczego. W chwili obecnej eksportuje się ponad połowę globalnej produkcji maszyn N.R.D. W związku z tym Walter Ulbricht w przemówieniu swoim na IV Zjeździe Partii nazwał przemysł budowy maszyn najważniejszą dziedziną handlu zagranicznego N.R.D. W 1950 roku udział przemysłu maszynowego w ogólnym eksporcie stanowił 19% całego eksportu. W roku 1953 wzrósł ponad 2,5 raza. Wzrósł także eksport wyrobów elektrotechnicznych. Na początku roku 1955 wzrosł eksport w porównaniu z rokiem 1950 7-krotnie. Należy zaznaczyć, że zamiast drobnych wyrobów elektrotechnicznych największy nacisk położony będzie na eksport potężnych agregatów, a w szczególności motorów elektrycznych i kabli.

Do poważnych artykułów eksportowych N.R.D. zaliczane są także chemikalia.

Ponad 80% obrotu w handlu zagranicznym NRD przypada na Związek Radziecki i kraje demokracji ludowej. Przyjmując, że obroty handlowe między Zw.Radzieckim a NRD w roku 1950 wynosiły 100%, w roku 1953 wzrosły one do 218%, a w roku 1954 osiągną około 300%.

Ze Związku Radzieckiego importuje się surowce przemysłowe, półfabrykaty i wyposażenia dla przemysłu i rolnictwa. Towary te wynoszą 60% całego importu ze Związku Radzieckiego, w czym przejawia się wyjątkowo wielka pomoc udzielana NRD. Pozostałe 40% to artykuły codziennego użytku i spożywcze, a przede wszystkim mięso i tłuszcze.

Poza tym Zw.Radziecki dostarcza dla hutnictwa: rudę żelaza, koks, surówkę, rudę manganu i chromu oraz różnego rodzaju ferrostopy. Dla przemysłu maszynowego i elektrotechnicznego Zw.Radziecki dostarcza wyroby walcowane, rury ciążnione i metale kolorowe. Natomiast przemysł chemiczny otrzymuje naftę, benzol, naftalinę oraz inne rodzaje surowców chemicznych. Przemysł tekstylny otrzymuje duże ilości bawełny i innych włókien. Dla wielkiego budownictwa rozwijającego się w NRD dostarczane są najnowocześniejsze maszyny budowlane i drogowe, a dla mechanizacji rolnictwa udoskonalone maszyny i narzędzia. Prócz tego, zgodnie z zawartym układem handlowym, Zw.Radziecki dostarcza ziarno, tłuszcze zwierzęce i roślinne oraz produkty użytkowe.

Najważniejszą pozycją eksportu NRD do Związku Radzieckiego są wyroby przemysłu maszynowego, których znaczenie w tym eksporcie charakteryzuje fakt, że od 1950 do 1953 r. wzrósł on czterokrotnie i wyniesie w roku 1954 około 80% całego eksportu. Pozostałe 20% przypada na wyroby optyczne i precyzyjne, instrumenty, towary wymiany kulturalnej, papier, przemysł poligraficzny itd.

Drugim poważnym kontrahentem jest Chińska Republika Ludowa. W chwili obecnej obrót towarowy z NRD stale wzrasta.

Chińska Republika Ludowa przede wszystkim dostarcza ważne surowce dla przemysłu spożywczego. Przyjmując, że import w 1951 r. wyniósł 100%, w roku 1954 dostawa soi i nasion oleistych wzrosła ponad 2 razy, ryż o 5,5 raza, a olejów roślinnych ponad 13 razy. Prócz tego NRD otrzymuje z Chińskiej Rep. Ludowej: rudy, wełnę, jedwab, jelita i inne. NRD natomiast dostarcza do Chińskiej Republiki Lud. różne rodzaje maszyn, przyrządy elektrotechniczne, wyroby mechaniki precyzyjnej i optycznej, chemikalia itp.

Ogólny eksport sulfat amonu wzrósł 13 razy w porównaniu z rokiem 1951.

NRD w ramach pomocy dla Chińskiej Rep. Ludowej w latach 1954-1955 dostarczy kompletne wyposażenia dla 2-ch cementowni oraz dla jednej cukrowni, poza tym dźwigi, maszyny włókiennicze, statki handlowe itp., a także towary konsumpcyjne, jak np. rowery i inne.

Z Polski NRD importuje przede wszystkim węgiel kamienny, koks, rudy, chemikalia i art. spożywcze. W 1954 r. przewidziany jest wzrost importu węgla kamiennego do 130%, koksu do 127% i cynku do 300% w porównaniu z 1950 r. Wyjątkowo ważną rolę w zaopatrzeniu ludności NRD w produkty spożywcze odgrywają polskie dostawy drobiu, tłuszczów zwierzęcych i jaj. Ilość jaj dostarczonych przez Polskę w b.r. wzrosła o 70% w porównaniu z 1951 r. NRD eksportuje do Polski przede wszystkim wyroby przemysłu ciężkiego, chemikalia i nawozy sztuczne, a także inne towary przemysłowe. Eksport cementu osiągnął w roku 1954 - 145% poziomu z roku 1950, saletry wapniowo-amonowej - 188% i wyrobów z kauczuku syntetycznego - 210%.

Czechosłowacja dostarcza dla przemysłu NRD cennych surowców i półfabrykatów oraz towarów powszechnego użytku. Import koksu do wielkich pieców wyniesie w roku 1954 - 148% w stosunku do importu z roku 1951, wyrobów walcowanych - 136%, chmielu - 300%. Eksport NRD do Czechosłowacji obejmuje: maszyny, chemikalia, wyroby elektrotechniczne oraz wyroby precyzyjne i optyczne. Eksport elektrycznych przyrządów pomiarowych wzrósł w 1954 r. - 12,5 razy w porównaniu z eksportem tychże wyrobów w 1951 r.

Węgierska Rep. Ludowa dostarcza NRD art. spożywcze, produkty przemysłu górniczego, maszyny i środki transportowe. Dostawa ryżu np. w roku 1953 wzrosła 9-krotnie, a bauxytu 8-krotnie w porównaniu z rokiem 1950. Eksport NRD do Węgier składa się z tradycyjnych towarów eksportowych. Eksport wyrobów elektrotechnicznych w roku 1954 w porównaniu z rokiem 1950 wzrósł ponad 6,5 raza, a wyrobów chemicznych o 6 razy.

Z Bułgarskiej Rep. Ludowej NRD importuje przeważnie towary powszechnego spożycia i surowce: tytoń, papierosy, wino, mięso, owoce i inne używki, a także bawełnę i tkaniny jedwabne. Import win w roku 1954 w stosunku do roku 1950 wyniesie - 330%, a tytoniu i mięsa - 200%. Oprócz tego Bułgaria dostarcza niezbędny surowiec przemysłowy - piryt, import którego w roku 1954 wzrósł w porównaniu z rokiem 1950 - 4-krotnie. Eksport NRD do Bułgarii maszyn transportowych wzrosł w roku 1954 o 9,5 razy w stosunku do roku 1950, wzrosło też eksport maszyn do pisania i liczenia.

NRD dostarcza Rumunii wyposażenia dla przemysłu tekstylnego, eksport którego w roku 1953 wzrósł do 260%, nato-

miast eksport taboru kolejowego wzrósł do 900% w porównaniu z rokiem 1950. W zamian za to NRD otrzymuje gotowe wyroby przemysłu naftowego, chemicznego i skórzanego, a także produkty rolnicze. Import wełny z Rumunii wyniósł w roku 1953 - 201% w stosunku do roku 1952, a pszenicy - 500% w stosunku do roku 1950.

Wymiana towarowa między Albanią a NRD stale wzrasta. W zamian za towary przemysłowe Albania dostarcza NRD niezbędne dla gospodarki narodowej: rudę chromu oraz produkty rolnicze, jak: jedwab, owoce, tytoń i inne.

Rozwój stosunków handlowych między krajami demokracji ludowej a NRD ilustrują poniższe dane /w % 1950 = 100/:

1951 r. - 157
1952 r. - 174
1953 r. - 215.

Rozwój ten jest oznaką stałego wzrostu sił produkcyjnych krajów obozu pokoju, demokracji i socjalizmu.

W ostatnich latach w większości krajów demokracji ludowej stworzono lub rozszerzono przemysł produkujący środki produkcji, co pozwala przyspieszyć produkcję przedmiotów powszechnego użytku.

Zwiększony rozwój obrotu towarowego pomiędzy NRD a krajami demokracji ludowej odzwierciedla się w dodatkowych umowach o dostawie art. powszechnego użytku, jakie NRD zawarła w roku 1953 prawie ze wszystkimi krajami zaprzyjaźnionymi. Na podstawie tych umów NRD otrzyma z krajów obozu pokoju: tkaniny, bluzki haftowane, owoce i jarzyny, art. spożywcze, wyroby skórzanego itd., w zamian za co dostarczy przyrządy optyczne, radioaparaty, towary wymiany kulturalnej i zabawki.

/ks/

WĘGIERSKA REPUBLIKA LUDOWA

Rozwój rolnictwa

Realizując grudniowe wytyczne Komitetu Centralnego Węgierskiej Partii Pracujących oraz Rządu, pracujący chłopcy zwrócili większą uwagę na poprawę wydajności gleby - jako głównego warunku podniesienia produkcji rolnej.

W roku 1953/54 użyto nawozów sztucznych na przestrzeni większej o 760 tys. holdów /1 hold = 0,57 ha/, niż w r.ub.

W porównaniu z r.ub. wzrósł również obszar zasiewu zbóż.

Jednakże rezultaty w dziedzinie podnoszenia urodzajności poszczególnych kultur nie odpowiadają wymaganiom wysuniętym przez grudniowe wytyczne K.C. Np. w rejonie Bekasa średnia wydajność pszenicy z holda nie dosięgła nawet 6 cetnarów,

podczas gdy w tym samym rejonie cały szereg spółdzielni produkcyjnych oraz gospodarstw indywidualnych osiągnął wydajność od 9-10 cetnarów z holda lub nawet więcej.

Jedną z przyczyn niskiej urodzajności kultur zbożowych w roku gospodarczym 1953/54 jest opóźniony w wielu wypadkach siew tych kultur, a także braki w samej organizacji produkcji rolniczej.

Brak było również materialnego zainteresowania chłopów w podniesieniu urodzajności zbóż.

Podjęte w październiku b.r. postanowienia Węgierskiej Rady Ministrów w sprawie podniesienia urodzajów, wprowadzając bardzo istotne zmiany. Rada Ministrów podkreśliła, iż w celu zaopatrzenia kraju w roku przyszłym w dostateczną ilość zboża, należy już jesienią 54 r. zwiększyć obszar zasiewów do 3,5 mln holdów.

W celu zwiększenia zainteresowania chłopstwa uprawą zbóż Rada Ministrów postanowiła, iż począwszy od 1 stycznia 1955 r. spółdzielnie produkcyjne oraz chłopi indywidualni otrzymywać będą 10 kg otrąb za każdy cetnar wyborowego ziarna, dostarczonego państwu w ramach obowiązkowych dostaw, zaś za każdy cetnar ziarna sprzedanego państwu po cenach wolnorynkowych będą mogli kupić po tychże cenach 20 kg otrąb.

Polepszyła się znacznie produkcja kultur paszowych. Tak np. wydajność kukurydzy z holda sięgała w wielu rejonach od 40-50 cetnarów. Wzrosła również produkcja warzyw. W porównaniu z r.ub. zbiory pomidorów wzrosły o 29%, cebuli o 101%, fasoli strączkowej o 94%, groszku zielonego o 32%. Duży urodzaj warzyw pozwalał na trzykrotne zwiększenie ich eksportu w porównaniu z r.1953.

W roku ubiegłym Węgry importowały jeszcze cebulę, natomiast w r.1954 zaspokoili nie tylko potrzeby rynku wewnętrznego, lecz przeznaczyły również znaczne ilości cebuli na eksport.

Wywóz pomidorów, wynoszący w r.ub. 2 tys.t., wzrósł w r.1954 do 14 tys.t.

Obszar uprawy ziemniaków wzrósł w porównaniu z r.ub. o 18%, zaś średnia urodzajność tej kultury była o 28% większa niż średnia urodzajność w ciągu ostatnich 6 lat.

Wzrosła również wydajność kultur technicznych. W porównaniu z pięcioma ostatnimi latami, w r.1954 zbiory tytoniu wzrosły o 8%, buraka cukrowego o 32%, konopi o 21%, lnu o 43%.

Rozwinięła się znacznie hodowla bydła. W porównaniu z początkiem roku bieżącego wzrosło znacznie pogłowie świń, owiec, oraz zwiększyła się ilość ptactwa domowego.

W ogromnym tempie rozwijało się w ostatnim okresie sadownictwo i uprawa winnej latorośli. W r.1954 w spółdzielniach produkcyjnych oraz w gospodarstwach indywidualnych - obszary sadów owocowych zwiększyły się w porównaniu z r.ub. o 141%, zaś obszary uprawy winnej latorośli o 286%.

W ciągu ubiegłych miesięcy b.r. zaopatrzenie rolnictwa
w maszyny zwiększyło się o 1.400 traktorów, 170 kombajnów,
220 maszyn do sprzętu zboża oraz 950 motyk.

/za/

EUROPEJSKIE KRAJE KAPITALISTYCZNE

D A N I A

Sytuacja gospodarcza

Uwagi ogólne

Dania przeżywa obecnie poważny kryzys walutowy. Czynniki oficjalne główną przyczynę kryzysu upatrują w "rozdętej" sile nabywczej zamożnych warstw ludności, powodującej nadmierny wzrost importu i odpływ dewiz zagranicę. Nie wspomina się o brzemieniu znacznych wydatków militarnych, nie wspomina się o dyskryminacji w handlu z krajami demokratycznymi, nie porusza się problemu skutków "pomocy" amerykańskiej na kształtowanie się bilansu płatniczego kraju. Dopiero uwzględnienie tych wszystkich momentów umożliwia pełne zrozumienie przyczyn, przebiegu i skutków obecnego kryzysu walutowego.

Handel zagraniczny

Polityka handlowa

Bezpośrednią przyczyną powstania ostrego kryzysu dewizowego w Danii był wzrost deficytu bilansu handlowego z 628 mln kr do 1.092 mln k. w ciągu 9 miesięcy 1954 r./ patrz część statystyczna/. Niepomyślna sytuacja w rolnictwie zmusiła Danię do zwiększenia importu zboża.

W handlu zbożowym sytuacja Danii diametralnie zmieniła się: zamiast dawnej nadwyżki 53 mln kr, posiada ona obecnie deficyt 252 mln kr.

Poważnie zwiększył się również import pasz/ z 218 mln do 277 mln/, przy czym stosunek cen paszy do cen produkowanego bekonu uległ pogorszeniu. W rezultacie koszty produkcji hodowlanej wzrosły.

Wzrost importu dotyczył również szeregu towarów konsumpcyjnych, jak np. kawy, kakao, czekolady, korzeni/ z 205 mln kr. do 242 mln kr./ oraz środków transportowych / z 441 mln do 501 mln/, a zwłaszcza samochodów osobowych. Zwiększenie importu dotyczyło poza tym szeregu surowców i półfabrykatów dla przemysłu/ patrz część statystyczna/.

Poza pewnymi wyjątkami kawa, kakao, decydujące znaczenie dla wzrostu wartości przywozu miała jego większa objętość, ceny importowe kształtowały się bowiem poniżej poziomu z roku ubiegłego.

podniesienie się objętości wywozu nie mogły zrekompensować skutków gwałtownych zmian w wielkości fizycznej importu. W rezultacie, mimo, iż "terms of trade" kształtują się obecnie lepiej dla Danii niż w roku ubiegłym, wartość deficytu bilansu handlowego podniosła się.

Należy podkreślić, iż nadwyżka importowa występuje tylko w wymianie z nieszteterlingowymi krajami OEEC, obejmującymi jednak 43% wszystkich obrotów handlowych Danii. W związku z tym deficyt w tym handlu ma kapitalne znaczenie dla sytuacji dewizowej kraju. Prawie połowa tej nadwyżki importowej / 597 mln kr/ przypada na Niemcy zachodnie, drugiego po W. Brytanię największego kontrahenta Danii. Korzystając ze swego uprzywilejowanego stanowiska w EPU, Niemcy zachodnie wywierają silną presję na kraje chronicznie dłużnicze takie jak Dania, i plasują na jej rynku coraz więcej towarów. Ze swej strony Niemcy zachodnie utrudniają import towarów duńskich/produkty rolnicze/, chroniąc swój rynek barierami celnymi.

Dotychczas Dania mogła w znacznym stopniu neutralizować skutki deficytu w EPU dość okazałą nadwyżką eksportową w handlu z W. Brytanią. Ostatnio i ta sytuacja pogorszyła się. Jak wiadomo głównym kontyngentem eksportu duńskiego do Anglii są bekony i masło: w styczniu - wrześniu 1954 r. wywóz ten^{1/} wyniósł około 1,71 mld. kr., przy czym cały eksport do W. Brytanii osiągnął 1,88 mld. kr. Ceny bekono^{2/} i masła ustalane były kontraktowo. Od pewnego czasu strona duńska domagała się podwyżki cen bekono^{2/}, sprzedawanych do Anglii, o 10% oraz obstawiała przy dotychczasowej cenie masła. Rokowania w tej sprawie miały burzliwy przebieg i toczyły się bardzo długo. W końcu września doszło wreszcie do porozumienia, jednak na niekorzystnych dla Danii warunkach. Pragnąc utrzymania systemu ceny kontraktowej / fixed price/ masła w ramach 5-letniego układu zawartego w 1950 r., Duńczycy musieli jednak przystać na redukcję jego ceny o 24 oere na kg. tj. do 6,32 kr za kg. masła. W niedalekiej przyszłości, gdy W. Brytania wprowadzi u siebie wolny rynek masła duńskiego^{2/}, sytuacja dostawców duńskich ulegnie dalszemu pogorszeniu. Przy t.zw. "wolnym" eksporcie masła do Anglii, Dania będzie musiała płacić cło w wysokości 29 oere na kg., którego nie uiszczają konkurenci z Nowej Zelandii i Australii.

Należy dodać, iż wywóz masła z Danii ilościowo i wartościowo stale rośnie i w okresie październik 1953 r. - październik 1954 r. wyniósł około 147 mln kg. +13%, przy czym wartość jego podniosła się do 990 mln kr. /872 mln kr/. Przeciętna cena masła sprzedawanego do krajów trzecich wyniosła 7,22 kr/kg, a więc o 66 oere

1. produkty mleczne, nabiał, mięso i wyroby mięsne.
2. po wygaśnięciu 5-letniego układu z Danią w dniu 30.9.1955r.

więcej niż brytyjska cena kontraktowa. Najlepszym odbiorcą masła w grupie krajów trzecich był ZSRR, który nabył w okresie 1953/1954 / październik-październik/ 15 mln kg / 5 mln kg., następnie Francja = 4,9 mln kg./7,3 mln kr/ i Niemcy zach. = 2,4 mln i NRD = 4,8 mln. Jednakowoż lepsze widoki na eksport masła do krajów trzecich zaciemniły się po przerwaniu rokowań z ZSRR.

Rokowania brytyjsko-duńskie w sprawie dostaw bekonów nie zakończyły się pomyślnie. Strona duńska obstawała przy swym żądaniu podwyższenia zbyt niskiej kontraktowej ceny bekonów, jednak W. Brytania żądania te odrzuciła. W nowym roku umownym, zaczynającym się dn. 1.10.1954, Dania dostarcza więc 210 tys. ton bekonu po obecnej cenie 4,52 kr/kg i jedyne ustępstwo na rzecz Danii polega na tym, iż Anglia zobowiązała się do nabycia dodatkowej ilości 32 tys. ton bekonów, o ile Dania uzna to za korzystne. To ostatnie zastrzeżenie ma szczególne znaczenie, gdyż Dania poważnie zwiększyła swą produkcję bekonów.

Pewne ustępstwo strony brytyjskiej w tym względzie nie zmienia jednak faktu, iż Dania przegrała w rokowaniach w sprawie cen masła i bekonów. W ten sposób rząd duński utracił 35-40 mln kr na przyszłych dostawach masła oraz nie może już liczyć na 75 mln dodatkowych wpływów z eksportu bekonów. Nie trzeba udawać, jakie znaczenie ma ten fakt w obliczu napiętej sytuacji dewizowej kraju.

Wzrastające zadłużenie Danii wobec EPU i niekorzystne warunki kontraktu z W. Brytanią nie wróżą szybkiego zakończenia obecnego kryzysu dewizowego. Do tych niepomyślnych objawów należy dodać jeszcze jeden: oto w końcu listopada rząd duński przedłożył projekt częściowej liberalizacji importu dolarowego. Jak wiadomo, Dania zdołała osiągnąć dodatni wynik w swej wymianie handlowej z USA w dużej mierze dzięki stosowaniu drastycznych restrykcji importowych. Obecnie rząd duński, działając pod naciskiem amerykańskim, postanowił zliberalizować częściowo import ze strefy dolarowej. Liberalizacja dotyczy przede wszystkim surowców, półfabrykatów i maszyn, jednak w przyszłości do wolnej listy włączy się również artykuły konsumpcyjne / tekstylia/. W swym oficjalnym komentarzu do nowego zarządzenia, władze stwierdzają, iż rosnący deficyt Danii w EPU zmusza ją do zaopatrywania się z innych źródeł, a obecnie lepsza sytuacja w handlu z obszarem dolarowym pozwala na pewną liberalizację tego importu. W odpowiedzi na protesty wielu kół handlowych, rzecznik rządu dodał, iż zwiększenie importu dolarowego "przyczyni się do przemysłu duńskiego do warunków ostrej konkurencji, jakich należy oczekiwać z momentem ewentualnego wprowadzenia wymieniałości.

Przykładem na to, w jakich warunkach kształtuje się wymiana towarowa między Danią a USA, dostarczają szczegóły nie-dawnej umowy zawartej między obu krajami. Opiewa ona na dostawę węgla / 6 mln \$ / i zboża amerykańskiego / 4 mln \$ / z nadwyżek rolniczych, za które Dania zapłaci we własnej walucie. Korony duńskie należne rządowi USA zostaną odprowadzone do Narodowego Banku Danii i zablokowane na specjalnym rachunku do

dyspozycji USA. Sumy z rachunku zablokowanego mają być obrócone na dostawy towarów i usług z Danii dla "krajów zacofanych gospodarczo", oczywiście, według rozdzielnika Departamentu Stanu.

Duńskie sfery żeglugowe z niezadowoleniem podkreślają fakt, iż według zawartej umowy, przynajmniej 50% dostaw nastąpi na statkach amerykańskich. "Scandinavian Shipping Gazette" podkreśla iż chodzi tu o sprawę zasadniczą dla całej żeglugi duńskiej. Opisana klauzula umowy wyraźnie faworyzuje z flagą amerykańską, zwłaszcza iż przewidziane dostawy nie są bynajmniej darem czy prezentem, lecz stanowią część zwykłej transakcji handlowej. Zdaniem armatorów duńskich przewidziany tonaż powinien być czarterowany na wolnym rynku wg. ogólnych zasad OEEC. "Zdumiewa nas, iż podobne warunki stawia nam rząd kraju głoszącego bez przerwy hasła wolnego handlu" - pisze cytowane źródło. - Celem Amerykanów jest wtargnięcie na skandynawski rynek żeglugowy i wzmocnienie pozycji konkurencyjnej floty handlowej USA. Należy tu dodać, iż statki amerykańskie nie posiadają tonażu dostosowanego do urządzeń portów duńskich i tym samym koszty transportu i dystrybucji znacznie wzrosną.

Rządzące koła amerykańskie pragną zdeorganizować duński handel zagraniczny i poddać go swym wpływom, szczególnie nacisk kładą na zahamowanie duńsko-radzieckiej wymiany handlowej. Handel ten rozwija się jednak coraz lepiej: w okresie pierwszych 9 miesięcy 1954 r. wzrósł on nieomal dwukrotnie w porównaniu z odpowiednim okresem 1953 r. /patrz część statystyczna/. Obroty handlowe między obu krajami rozwijałyby się jeszcze lepiej, gdyby nie zerwanie przez Danię pod naciskiem USA rokowań z ZSRR /patrz WHZ nr.32/163/.

Szereg pism duńskich ostro atakuje tę decyzję rządu. "Information" domaga się podjęcia na nowo rokowań; biuro prasowe Partii Radykalnej stwierdza, iż nie zawarcie umowy handlowej z ZSRR wywołało silne niezadowolenie w kraju. Ostatnia wystawa eksportu duńskiego w Moskwie świadczy o tym, iż prywatne koła handlowe Danii są w najwyższym stopniu zainteresowane w utrzymywaniu dobrych stosunków handlowych z ZSRR. W wystawie wzięło udział 80 duńskich firm przemysłowych i handlowych, które zareprezentowały szereg produktów handlowych i przemysłowych. W czasie wystawy goście duńscy niejednokrotnie podkreślali znaczenie handlu z ZSRR dla ich kraju. Hesselberger, rzecznik f-my Kolning, Lorenzen z f-my Brodrene Gram A/B, Jorgensen - kierownik wystawy - podkreślali znaczenie zorganizowanej przez nich imprezy dla uzyskania nowych kontaktów handlowych Danii z radzieckimi organizacjami handlu zagranicznego. Jak donosi prasa szwajcarska, w listopadzie toczyły się już rozmowy między pewnymi firmami, które brały udział w wystawie, a ZSRR w sprawie układu kompensacyjnego, w tymczasem wartości 12 mln kr w obie strony.

II STATYSTYKI HANDLU ZAGRANICZNEGO

a/ część ogólna

w tys.kr. 1/

	styczeń-wrzesień 1954 r.	styczeń-wrzesień 1953 r.
obroty	10.628.806	9.438.656
import	5.860.600	5.033.402
eksport	4.768.206	4.405.254
deficyt	1.092.394	628.148

Wskaźniki handlu zagranicznego

/1950=100/

	<u>wskaźnik wolumenu 2/</u>		<u>wskaźnik cen</u>	
	import	eksport	import	eksport
1953 r. I kw.	104	118	115	114
II "	94	114	114	111
III "	104	116	112	110
IV "	114	132	111	113
1954 r. I kw.	111	124	110	110
II "	130	132	108	109

Terms of trade
/stosunek cen eksportowych do importu/

1953 r. I kw.	99
II "	97
III "	98
IV "	102
1954 r. I kw.	100
II "	101

1. 6,9 kr. = 1 zł

2. objętość w przeliczeniu na ceny stałe.

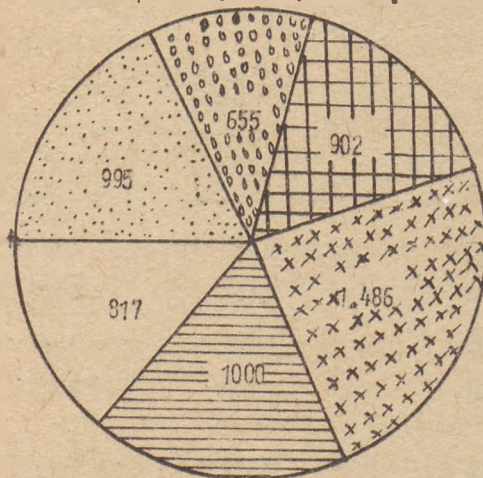
Struktura handlu zagranicznego

w mln zł 2/

	Kraje OEEC		Kraje		Kraje		Inne	
	nie szterl.		szterling.		dolarowe		kraje	
	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953
import	451	389	239	220	42	34	115	87
eksport	210	217	295	297	65	50	119	99
s a l d o	-241	-172	+56	+77	+23	+16	+4	+12

STRUKTURA TOWAROWA HANDLU ZAGRANICZNEGO DANII /styczeń-wrzesień 1954/
w mln kr.

I m p o r t



- żywność, pasze



- surowce niejedalne /z wyjątkiem paliw/



- paliwa



- fabrykaty i półfabrykaty z surowców podstawowych

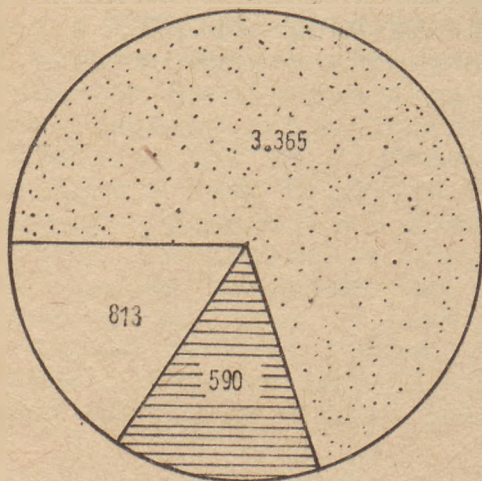


- maszyny i środki transportowe



- pozostałe towary

I m p o r t



Struktura geograficzna handlu zagranicznego

W styczniu - wrześniu 1954 i 1953 r.

w tys.kr.

	import		eksport	
	1954	1953	1954	1953
	I-IX	I-IX	I-IX	I-IX
Kraje OEEC nie szterlingowe/metropolie/				
Niemcy Zachodnie	1.144.981	908.180	547.659	430.386
Norwegia	225.958	187.131	192.990	149.633
Szwecja	547.635	467.517	264.353	203.876
Holandia	375.469	339.665	75.309	578.916
Belgia/Luxemb./	291.988	260.952	87.937	99.557
Francja	259.676	226.316	64.305	142.508
Portugalia	22.384	22.612	6.726	7.751
Włochy	102.862	86.481	159.419	159.595
Szwajcaria	130.680	110.903	54.905	74.915
Austria	24.244	25.301	25.072	20.984
Turcja	8.994	35.909	6.918	15.364
Grecja	1.805	3.768	17.717	9.337

import	eksport
1954	1953
I-IX	I-IX

Terytoria zamorskie krajów OEEC nieszterling.

w tys.kr.

Franc.Indie Zach.	71	...	2.025	2.271
Franc.Gujana	...	...	240	122
Alger	4.644	549	9.462	7.958
Tunis	2.303	32	6.093	8.226
Marokko	3.325	1.057	20.391	17.307
Franc.Afryka Z.	1.489	1.506	7.387	4.768
Indochiny	392	-	8.630	7.180
Gujana holend.	--	-	197	126
Kongo Belg.	534	562	3.820	3.609

K r a j e szterlingowe	i m p o r t		e k s p o r t	
	1954	1953	1954	1953
	I-IX	I-IX	I-IX	I-IX
W. Brytania	1.585.499	1.484.637	1.882.569	1.914.914
Irlandia	183	285	11.575	11.889
Zw. Płd. Afryki	5.419	2.013	6.000	5.345
Indie	7.825	5.576	14.445	14.026
Pakistan	372	413	186	538
Cejlon	3.204	2.038	1.485	1.800
Australia	3.818	3.226	9.020	4.603
Nowa Zelandia	3.995	2.541	3.314	3.418
Irlandia	5.177	1.519	25.298	17.679
Irak	2.689	657	7.516	4.527
Burma	861	60	5.000	4.100
Bryt. Afr. Zach.	2.405	767	6.536	6.386
" " Wsch.	3.335	3.476	4.777	3.721
Malaje	8.719	7.963	20.197	16.296
Hong-Kong	6.154	5.257	12.450	30.171
Bryt. Indie Zach.	460	78	9.001	7.762

Struktura geograficzna handlu zagranicznego

Kraje dolarowe

<u>w tys.kr.</u>				
U.S.A.	255.527	225.947	358.926	289.446
Kanada	2.474	2.381	16.115	11.147
Kuba	235	346	1.854	1.057
Filipiny	25.182	108	2.446	1.185
	127	31	724	1.002
Meksyk	713	429	2.844	4.232
Nikaragua	...	...	393	2.272
Kolumbia	7.880	2.888	10.737	4.578
Panama	141	7	154	6.958
Wenezuela	...	6.841	41.872	19.561
Salwador	...	...	2.171	1.230
Boliwia	...	...	3.083	1.677

<u>Inne kraje kapitalis- tyczne w tys.kr.</u>	<u>Import</u>		<u>Eksport</u>	
	1954 I-IX	1953	1954 I-IX	1953
Peru	13.702	2.890	7.684	11.259
Chile	6.780	5.846	12.262	4.533
Brazylia	166.775	152.396	149.802	118.479
Urugwaj	9.685	7.781	2.978	2.008
Argentyna	121.419	8.343	6.064	6.543
Paragwaj	75	1.360	293	133
Finlandia	125.958	106.987	70.730	67.015
Hiszpania	22.985	22.098	19.046	18.572
Jugosławia	3.629	1.314	18.978	6.350
Syria	15.496	568	2.275	3.435
Izrael	13.386	8.017	6.930	10.924
Egipt	11.156	5.593	16.028	16.713
Iran	2.111	58	1.659	749
Indonezja	1.432	9.092	10.034	12.594
Japonia	3.325	26.456	13.678	20.503

Kraje obozu pokoju

w tys.kr.

Z.S.R.R.	77.729	30.618	121.624	64.179
N.R.D.	61.340	63.425	112.528	68.441
Polska	57.105	72.451	22.076	18.250
Czechosłowacja	15.145	8.832	70.941	5.336
Węgry	7.562	6.098	9.555	11.088
Bułgaria	90	2	1.393	698
Rumunia	1.821	3.282	4.466	647
Chiny	1.781	14.424	679	1.399

Struktura towarowa handlu zagranicznego

w styczniu - wrześniu 1954 r. i 1953

<u>Import w tys.kr.</u>	<u>styczeń</u>	<u>-</u>	<u>wrzesień</u>
	1954		1953
I. <u>Żywność, napoje, tytoń</u>			
zboża i prod.mączne	338.051		76.035
owoce i jarzyny	104.472		102.018
kawa, kakao, czekolada, herbata, korzenie	242.343		205.074

pasze	276.921	218.015
tytoń	103.344	35.415

II. Surowce niejadalne

/ z wyjątkiem paliw/

nasiona oleiste, orzechy oleiste	127.997	120.978
drzewo i korek	194.206	163.244
masa papierowa i makulatura	47.298	87.100
włókna tekstylne	139.928	139.448
surowce wyjściowe dla produkcji nawozów oraz minerały niemetaliczne z wyj. ropy, 1/ węgla i kamieni szlachetnych	70.978	69.284
rudy metaliczne 2/	12.478	8.255

III. Paliwa, smary itp.

Paliwa, smary i, t.p.	905.518	868.736
-----------------------	---------	---------

IV. Tłuszcze i oleje roślinne

oraz zwierzęce

tłuszcze i oleje roślinne oraz zwierzęce	48.178	26.654
--	--------	--------

V. Chemikalia

związki chemiczne	78.930	60.108
substancje barwiące, garbniki	35.107	28.861
lekarstwa i farmaceutyki	27.178	27.633
nawozy sztuczne	176.566	172.779
mat. wybuchowe i różne paliwa chem.	83.839	63.835

VI. Artykuły gotowe i półfabrykaty wyrabiane z surowców podstawowych

skóra wyprawiana i wyroby	22.593	21.806
wyroby kauczukowe	53.811	46.631
wyroby z drzewa i korka /bez mebli/	21.562	19.138

1. głównie fosfaty, piasek, kaolin, kamienie budowlane, sól, azbest, talk i inne.
2. głównie złom metali nieżelaznych.

papier, tektura i wyroby	150.942	115.384
przędze, tkaniny itp.	498.845	516.633
wyroby z minerałów metaliczn.	63.379	58.643
półfabr. ze stali i metali nieżelaznych dla przemysłu	532.873	439.816
wyroby metalowe	129.433	114.898

VII. Maszyny

maszyny nie elektryczne	399.222	348.972
" elektryczne oraz aparaty i sprzęt elektr.	104.745	94.566
środki transportowe	501.181	441.175

VIII. Różne

Odzież	79.048	63.607
wyroby optyczne, zegarki etc.	70.019	68.619
inne gotowe wyroby	44.493	34.051

O g ó ł e m

5.860.600 5.033.402

I. Eksport / w tys.kr. /

Żywność, napoje, tytoń

	styczeń - 1954	wrzesień 1953
bydło rzeźne	236.688	216.382
mięso i prod. mięsne	1.366.197	1.267.333
nabiał, jajka, miód	1.381.344	1.301.196
ryby i przetwory rybne	134.070	125.742
zboże i produkty mączne	85.917	129.019
owoce i jarzyny	32.385	68.738
cukier i wyroby	47.892	13.712
napoje	34.940	35.900

II. Surowce nie jadalne/bez paliw/

skóry nie wyprawione	57.939	55.140
włókna	18.465	14.567
minerały niemetaliczne	12.830	18.461
rudy metaliczne i złom		
inne surowce poch. zwierz. i roślinnego	69.072	54.733

III. Tłuszcze i oleje roślinne oraz zwierzece

tłuszcze, oleje zwierzęce i roślinne oraz pochodne	43.444	31.362
--	--------	--------

IV. Chemikalia

związki chemiczne	19.778	13.717
barwniki i garbniki	20.845	14.856
farmaceutyki	55.952	66.074

V. Artykuły i półfabrykatywyrabiane z surowców podstawowych

wyroby z drewna i korka/bez mebli/	21.134	16.951
półfabr. ze stali i metali nieżelaznych dla przemysłu	83.533	72.580
wyroby z minerałów niemetal.	43.546	55.335
wyroby metalowe	62.537	36.104

Maszyny

VI. maszyny nie elektryczne	382.374	310.987
maszyny, aparaty i sprz. el.	124.302	93.166
środki transportowe	83.219	113.040

VII. O d z n e

odzież	29.508	25.114
bydło nie ubojowe	30.728	26.260

O g ó ł e m

4.768.206 4.405.254

Uwzględniając zainteresowania naszych odbiorców podajemy szczegółową strukturę towarową pewnych pozycji importu i eksportu duńskiego.

Import paliw stałych

	<u>styczeń - wrzesień 1954 r.</u>	
	<u>ilość</u>	<u>wartość w</u>
	<u>w tonach</u>	<u>tys. kr.</u>
<u>Węgiel kamienny</u>	3.178.658	278.549
w tym m.in. z		
W. Brytanii	2.430.907	196.168
U.S.A.	116.842	11.410
Niemcy zach.	110.293	12.682

K o k s i	1.256.747	169.522
w tym m.in. z:		
Niemiec Zach.	796.609	109.632
W. Brytania	312.939	39.532
U.S.A.	103	56

Brykiety z węgla kamiennego	16.105	1.978
Brykiety z węgla brunatnego	138.662	12.105

Eksport maszyn /nie elektrycznych/

styczeń - wrzesień 1954 r.
 11838 w - wart 888 w
 100 kg. tys. kr.

kotły parowe	4.171	1.804
maszyny parowe	2.649	3.285
turbiny parowe	316	2.345
silniki samochodowe	479	2.111
" dieslowskie	90.748	74.904
maszyny dla przem. mleczarsk.	9.649	14.462
biurowe maszyny do liczenia, księgowania etc.	2.204	6.260
obrabiarki	19.539	19.547
pompy	5.264	5.377
przełożniki, podnośniki, ekskawatory, maszyn drogowe i górnicze	38.561	20.475
maszyny do obróbki drewna	2.268	1.474
maszyny do przemysłu:		
a/ papierniczego	1.245	1.415
b/ drukarskiego	1.812	2.742
c/ tekstylnego	5.311	9.751
urządzenia klimatyzacyjne i chłodnicze	24.190	29.002

Ogółem z pozycjami nie
wymienionymi

501.813 382.374

Ekspert maszyn, urządzeń i aparatów elektrycznych

	styczeń ilość w 100 kg.	wrzesień 1954 r. wartość w 1000 kr.
generatory, motory, transformatory	18.966	21.940
baterie elektryczne	25.477	11.509
aparatura radiowa na- dawcza i dla celów nawigacyjnych	398	3.691
radioodbiorniki	1.113	3.019
części do radioodb.	2.126	11.276
aparatura/nie radiowa/ dla telegrafu i telef.	234	1.742
urządzenia grzejne	632	1.426
instrumenty pomiarowe i kontrolne dla elektrycz- ności, urząd. sygnalizu- jące i zabezpieczające, dzwonki	761	7.559
aparaty rentgenowskie i in. medyczne	275	2.486
przenośne narzędzia i sprzęt elektrotech.		
przewody i kable	20.343	9.679

O g ó ł e m / z pozycja- mi nie wymien./		124.302

Ekspert środków transportowych

	styczeń - wrzesień 1954 r.	
	jedn. ilość	wartość w tys.
części rowerowe/bez opon i urządzeń elektr./	100 kg. 2.579	2.099
<u>statki i łodzie ponad 250 BRT/bez wojennych/</u>		
statki parowe, nowe	BRT 290	1.650
" " używane	BRT 33.456	16.691
statki motorowe, nowe	BRT 16.558	23.939
" " używane	BRT 9.986	3.914

ogółem / z pozycjami nie wy- mienionymi/		83.219

Eksport mięsa i produktów mięsnych

styczeń - wrzesień 1954 r.

ilość wartość w
100 kg. tys. kr.

I. Mięso świeże, chłodzone lub mrożone

wołowina, cielęcina	419.882	161.330
baranina, mięso owcze	290	140
wieprzowina	207.827	89.466
drób	87.360	48.270
konina	7.601	2.203
inne rodzaje mięsa	2.957	1.495

II. Mięso suszone, solone, wędzone lub gotowane/nie puszkowane/

bekony	1.670.151	753.554
inne rodzaje szynek	15.644	8.994
wołowina i cielęcina	1.039	388
inne rodzaje mięsa tej grupy	47	24
odpadki świńskie jadalne	52.534	7.527

III. Mięso puszkowane oraz produkty mięsne puszkowane i nie puszkowane

kiełbasy wszelkie rodzaju w opakowaniach nie hermetycznych	11.716	7.937
konserwy mięsne	343.874	222.847
inne produkty mięsne	465	175
jelita	79.919	26.304

razem

3.033.585

1.366.197

Eksport włókien/ nie w postaci przędzy, nici lub tkanin / oraz odpadków włókienniczych

włoskie końskie i inne podobne włókna	7.815	2.243
len, odpadki lniane	21.205	4.337
odpadki z tkanin oraz szmaty	76.849	8.901
inne włókna	15.992	2.984

razem

111.861

18.465

Finanse

Jak wykazaliśmy powyżej, ciężka sytuacja płatnicza kraju związana jest przede wszystkim z poważnym wzrostem deficytu handlowego. Równocześnie ze wzrostem deficytu w obro-
tach handlowych zmalała znacznie nadwyżka płatnicza osią-
gana przez Danię z ruchu netto pozycji usługowych bilan-
su płatniczego. Podczas gdy w 1952 r. nadwyżka ta wyniosła
262 mln kr. to już w 1953 r. spadła ona do 143 mln. kr. W pierw-
szym półroczu 1954 r. dodatnie saldo pozycji usługowych
obniżyło się znowu do 79 mln kr. wobec 65 mln kr. w pierw-
szym półroczu 1953. Poważny wpływ na takie kształtowanie
się salda usług miała redukcja wpływów z żeglugi: z 272
mln kr. w 1952 r. do 150 mln kr. w 1953 r. /dane za 1954 r.
nie są jeszcze znane/. Dania, uzależniona gospodarczo
od Stanów Zjednoczonych traci wpływy uzyskiwane z frachtów
na rzecz mocniejszego partnera /patrz wyżej/. Z regionalnego
punktu widzenia decydujące znaczenie dla niepomyślniej
ewolucji obrotów płatniczych z zagranicą ma gwałtowny
wzrost deficytu w płatnościach z krajami EPU. Podczas gdy
w 1952 r. Dania posiadała w EPU przeciętną nadwyżkę
4 mln koron miesięcznie, to już w 1953 r. powstał prze-
ciętny deficyt 27 mln koron, który wzrósł gwałtownie do
przeciętnego deficytu 81 mln kr. w styczniu-wrześniu
1954 r. W ten sposób deficyt Danii w EPU przekroczył re-
kordowy poziom - 44 mln koron /przec. miesięczna/ osią-
gnięty w okresie poprzedniego ciężkiego kryzysu walutowego
w 1950 r. Kumulatywna pozycja płatnicza Danii w EPU
osiągnęła zaś na koniec października 1954 r. minus
1.391,0 mln kr.

Krytyczną sytuację płatniczą Danii obrazuje stopniowy
spadek wierzytelności zagranicznych netto Banku Cen-
tralnego /foreign assets/ w mln koron:

zagraniczne wierzytelności brutto Banku Centr.	zagraniczne wierzytelności netto Banku Centr.	pozycja w EPU /saldo mie- sieczne/ /saldo kumulow./
--	---	--

1954

styczeń	891	+ 319	+ 9
luty	931	+ 312	- 30
marzec	1.008	+ 274	- 51
kwiecień	1.011	+ 195	-111
maj	995	+ 142	-100
czerwiec	957	+ 23	-150
lipiec	886	+ 5	- 42
sierpień	809	- 86	-102
październik	730	- 257	- 59

Z tabeli wynika, że już od sierpnia 1954 r. zadłużenie Banku Centralnego wobec zagranicy zaczęło przewyższać sumę wierzytelności. Ostatnia rubryka tabeli wskazuje, w jak silnym stopniu na tę ewolucję wpłynął wzrost deficytu w EPU. Należy jednak zaznaczyć, iż deficyt październikowy w dużej mierze wywołany był spłatą dawnej pożyczki dolarowej / 56 mln kr. /

Giełda w Kopenhadze zareagowała gwałtownie na wzrost zadłużenia zagranicznego Banku Centralnego. W początkach listopada 1954 r. 1/ zaczęły szybko spadać kursy obligacji, osiągając poziom najniższy w historii kraju: w pewnym momencie kursy te były niższe od notowań giełdowych z okresu wielkiej balisy w początkach okupacji Danii przez wojska niemieckie oraz z kryzysu 1931/32. Na załamanie się kursów papierów wartościowych wpłynęła również polityka "drogiego pieniądza" prowadzona od niedawna przez Bank Centralny, jako środek walki z kryzysem. Celem jej jest przede wszystkim obniżenie poziomu konsumpcji wewnętrznej, przez wprowadzenie nowych podatków i zredukowanie ilości zatrudnionych w przemyśle i rolnictwie / a więc wzrost bezrobocia /.

Jeszcze w II kwartale rb. Bank Centralny podwyższył znacznie swą stopę dyskontową, czemu towarzyszył odpowiedni wzrost stopy procentowej w bankach prywatnych. W październiku Parlament zatwierdził zaś następujące punkty nowej polityki fiskalnej.

1^o wzrost podatków od konsumpcji alkoholu i piwa oraz papierosów. Łącznie z podwyżką opłat kolejowych Skarb Państwa otrzyma ze zwiększonych podatków pośrednich około 65 mln kr. w obecnym roku gospodarczym i 135 mln kr. w przyszłym roku fiskalnym. Każdego miesiąca 20 mln kr. z nowych podatków zostanie zablokowane w Banku Centralnym; w ten sposób dodatkowe wpływy nie przejdą ponownie do obiegu gospodarczego.

2^o utrudnienie kupna towarów na raty, przez wprowadzanie wyższego odsetka sumy, jaką należy wpłacić od razu w gotówce / 40% przy samochodach, motocyklach i 25% przy innych towarach.

3^o zwiększenie premii od oszczędności / na rachunkach blokowanych /.

4^o zmniejszenie budownictwa, zwłaszcza mieszkaniowego, prywatnego o 53 mln kr., a publicznego o 90 mln przez podwyższenie procentów od pożyczek budowlanych. Działanie tego zarządzenia da się odczuć dopiero po dłuższym czasie. Bank Centralny wstrzymał poza tym redyskonto pożyczek budowlanych.

Program "likwidacji" kryzysu walutowego pociągnie za sobą pogorszenie się stopy życiowej szerokich mas nie naruszając jednocześnie interesów warstw silniejszych ekonomicznie i wielkich akcjonariuszy. Pismo "Land og Folk" zamieszcza liczne protesty robotniczych związków zawodowych, kierujące się przeciwko nowym zarządzeniom. Robotnicy wielkiego kombinatu zbrojeniowego "Danak industrie sindikat" stwier-

1. wzrost kredytu udzielanego przez Bank Centralny Skarbowi przez pewien czas neutralizował skutki kryzysu płatniczego na kursy giełdowe.

dzają, iż nowe posunięcia socjal-demokratycznego rządu poważnie obciążają i tak szczupły budżet rodzinny. "Ekstrabladet" donosi, iż stowarzyszenie lokatorów "Samvirkende leilærforening" wszczęło kampanię przeciwko projektom podwyższenia komornego. Naród duński powszechnie domaga się radykalnej redukcji rozdętych wydatków militarnych, jednej z prawdziwych przyczyn obecnego kryzysu. Pod naciskiem opinii publicznej m.ś. szczańska partia radykalna, od której poparcia zależy większość socjal-demokratyczna w parlamencie zażądała redukcji budżetu wojkowego. Jeszcze w lipcu 1954 r. rząd musiał ograniczyć wydatki wojkowe bieżącego budżetu państwowego /1954/55/ z 1.040 mln kr. do 905 mln kr. W październiku br. uchwalono zaś dalsze zmniejszenie zbrojeń w roku finansowym 1955/56 z 1.190 mln kr. do 890 mln kr., anulowane ponowny pobór do wojska w 1955 i i postanowiono zmniejszyć efektyw militarny o 3.000 ludzi. W ten sposób udział procentowy wydatków wojkowych w ogólnym budżecie w 1955/56 wyniesie 22% wobec 23 % w 1954/przed redukcją w lipcu/. Ogólne projektowane wydatki na rok 1955/56 wynoszą bowiem 4.056 mln kr. wobec przewidywanych 3.890 mln kr. w 1954/55. W dalszym ciągu jednak brzemień wydatków militarnych jest znaczne: wystarczy dodać, iż nawet zredukowane wydatki wojenne w przyszłym roku finansowym wyniosą jeszcze 130 mln zł wobec 52 mln zł w 1949. Dla porównania podajemy, iż w 1953 r. deficyt bilansu handlowego Danii wyniósł 112,5 mln zł. Na jednego mieszkańca Danii przypadnie w 1955/56 aż 35,9 zł z tytułu oficjalnych wydatków zbrojeniowych państwa.

Produkcja

a/ rolnictwo

Po kilku latach rekordowych zbiorów plony zbóż w 1954 r. wypadły znacznie słabiej. Było to wynikiem złych warunków atmosferycznych /długotrwałe deszcze/. Według informacji prasy szwajcarskiej zbiory zbóż w 1954 r. wyniosły 4,2 mln ton wobec 4,43 mln ton w 1953 r., przy czym największy spadek dotyczy plonów, jęczmienia/ spadek o 125 tys.ton/ i żyta / spadek o 54 tys.ton/. Obniżyły się również zbiory ziemniaków, pszenicy oraz spadła produkcja cukru surowego/patrz tabela/. Około 10-15% plonów zebrane tak późno/ ze względu na deszcz/, iż niekiedy zbiory były o 25% mniejsze. Zawilgocenie ziarna jest o 22-24% większe niż w roku ubiegłym, tak iż faktyczny tonażowy ubytek zbiorów jest wyższy i wyniesie 10% w porównaniu z 1953 r.

Niekorzystne zbiory odbijają się niepomysłnie na produkcji hodowlanej. Pogłowie świń w Danii przekroczyło bowiem ostatnio ilość 5 mln sztuk, co czyni koniecznym zwiększenie importu pa.s.z. Farmerzy duńscy zmuszeni są więc do ograniczenia hodowli, o czym świadczy fakt, że ilość macior prośnych spadła jesienią o 10% w porównaniu z kwietniem b.r.Nie przewiduje

się natomiast oficjalnie zmniejszenie pogłowia była ro-
gatego ze względu na dłuższy okres reprodukcji zwierzęcej.
Jednakże fakt, iż w ciągu pierwszych 10 miesięcy 1954 r.
eksport byłaby zwiększył się do 450.000 sztuk wobec 400.000
tys. w odpowiednim okresie 1953 świadczy o pewnym zmniej-
szeniu się pogłowia u farmerów.

Rezultaty złych zbiorów zbóż dla gospodarki kraju
dadzą się odczuć w całej pełni dopiero w początku przyszłe-
go roku, kiedy koniecznym się stanie znaczny dodatkowy
import pasz i ziarna chlebnego. W wyniku tego niepomyślna
sytuacja dewizowa kraju ulegnie dalszemu pogorszeniu, a
dochody farmerów zmniejszą się.

W roku bieżącym ilość zatrudnionych w rolnictwie
spadła ponownie o 5.200 / 7.800 / w porównaniu z rokiem
ubiegłym. W chwili obecnej gospodarka rolna Danii zatrudnia
około 187.500 osób podczas gdy w 1938 zatrudnionych było
306.900 a więc o 39% więcej. Równocześnie ze spadkiem ilości
sił roboczych zwiększa się mechanizacja rolnictwa duńskiego,
dzięki temu produkcja rolno-hodowlana nie tylko się nie
obniżyła w porównaniu z okresem przedwojennym, ale nawet
wzrosła. Stan ilościowy parku maszynowego w rolnictwie duń-
skim przedstawia się następująco:

Na pierwszym miejscu należy wymienić wzrost ilości
ciągników, podczas gdy w połowie roku 1952 czynnych by-
ło 32.407 traktorów to już w połowie roku bieżącego
ilość ta podniosła się do 51.954 sztuk. Obecnie 24.3%
gospodarstw /należących do najzamożniejszych farmerów/ wy-
posażona jest w ciągniki. W dalszym ciągu popyt na trakto-
ry jest jednak dość znaczny.

Na drugim miejscu wśród najczęściej stosowanych maszyn
rolniczych w Danii należy wymienić żniwiarki młójące. W po-
łowie 1952 r. czynnych było w 620 gospodarstwach 707 sztuk
tych maszyn; już w połowie 1954 r. ilość ta wzrosła do
1.739 maszyn pracujących na 1.500 fermach. Popyt na żniwiar-
ki młójące jest jednak nadal znaczny.

Duże znaczenie dla hodowli duńskiej mają mechaniczne
dojarki. W połowie 1952 r. 51,4% z 105.885 farm wyposa-
zonych była w te maszyny; w 1954 r. już 57,6% z 116.738 ferm
dysponowało tymi urządzeniami. Możliwości dalszego rozwo-
ju w tej dziedzinie są jednak duże.

Należy stwierdzić ogólnie, iż wyposażenie rolnictwa
duńskiego w tzw. "proste" maszyny i narzędzia /plugi, brony,
etc./ jest dobre, natomiast zapotrzebowanie na maszyny, kom-
bajny itp. jest ciągle znaczne, mimo wzrostu ilości
czynnych maszyn.

Poniżej podajemy tabele obrazujące stan produkcji
rolno-hodowlanej Danii w ostatnich latach.

Produkcja rolnicza / w tys. ton /

	1952	1953	1954
pszenica	301	283	280
żyto	358	324	270

jęczmień	2.131	2.191	2.066
owies	960	820	...
buraki cukrowe	2.045	2.487	...
ziemniaki	2.320	1.885	1.780
nasiona oleiste	26	25	25
cukier surowy	259	374	215

Produkcja hodowlana / w tys. ton/

/ rok hodowlany od 1.VII do 30.VI. /

	1951/52	1952/53	1953/54	1954	
				VII	VIII
mięso					
ogółem	610	657	700	...	...
Wołowina,					
cielęcina	188	173	163	12,4	15,0
baranina, mię-					
so owcze	1	1	1	...	...
wieprzowina	348	415	475	40,2	39,8
mleko	5.051	5.174	5.457	537	498
masło	131	134	146	18,0	16,7
ser	78	90	85	9,1	7,8
jaja	121	127	138	...	...

b/produkcja przemysłowa

W roku bieżącym przemysł duński rozwijał się lepiej niż w latach poprzednich. Mimo to w dalszym ciągu produkcja pewnych gałęzi jak np. przemysłu tekstylnego obniżyła się w porównaniu z 1953 r. i jest znacznie mniejszą od produkcji w 1950 r. Jednakowoż dość znaczna ekspansja przemysłu przeróbki metali zadecydowała o ogólnym wzroście wskaźnika. Ilość statków w budowie w stoczniach duńskich wzrosła w rb. w porównaniu z 1953 r i wyniosła / w tys.gros ton/ na koniec I kwartału 1954 r. - 146/133/, na koniec II kwartału - 151/116/ oraz na koniec września 1954 - 149/133/.

Poniżej podajemy tabelę obrazującą ruch wskaźnika produkcji duńskiej w ciągu pierwszych 9 miesięcy 1954 r.

Ruch wskaźnika produkcji przemysłowej

/ 1950 = 100 /

prod. miesieczna

	1954	1953	1954	1953	1954	1953
	I kw.	Ikw.	IIkw.	IIkw.	IIIkw.	IIIkw.
produkcja ogólna	106	101	111	103	100	95
przemysł przetwórczy	102	99	110	104	99	94
w tym:						
przemysł spożywczy i tytoniowy	92	92	109	105	98	97
przemysł tekstylny	89	94	88	93	80	80
przemysł przeróbki metali	116	104	121	107	108	96
przemysł chemiczny	99	97	109	102	94	94

Zróżdża:

Foreign Trade of Denmark September 1954
 Foreign Trade of OEEC November 1954
 General Statistics of OEEC November 1954
 International Financial Statistics November 1954
 International Financial News Survey nr 16, 10
 Le Monde nr. 3060
 Financial Times 430
 Neue Zürcher Zeitung 325, 303, 304, 278, 297,
 277, 322, 308
 Biki 119
 Deutsche Zeitung 78
 Nachrichten für den Aussenhandel 265
 Aussenhandel 45

N I E M C Y Z A C H O D N I E

Sytuacja gospodarczaHandel zagraniczny

Handel zagraniczny Niemiec zachodnich charakteryzuje się ostatnio dużym wzrostem obrotów.

W ciągu pierwszych dziesięciu miesięcy bieżącego roku wartość importu wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego o 19%, zaś wartość eksportu o 20%; wolumen obrotów wzrósł o 25%. W miesiącach wrzesień-październik wartość importu w stosunku do r.ub. wzrosła o 27%, eksportu zaś o 18%.

Import Niemiec zachodnich osiągnął w październiku b.r. poziom rekordowy. Rozwój obrotów handlowych Niemiec Zachodnich ilustruje poniższe zestawienie:/ w mln.DM/

Miesiąc	Import		Eksport		Saldo	
	1953	1954	1953	1954	1953	1954
styczeń	1353	1313	1262	1502	- 91	+ 189
luty	1176	1213	1231	1508	+ 55	+ 295
marzec	1278	1585	1477	1932	+ 199	+ 347
kwiecień	1252	1471	1527	1661	+ 275	+ 190
maj	1237	1558	1430	1823	+ 193	+ 265
czerwiec	1342	1559	1558	1707	+ 216	+ 148
lipiec	1284	1575	1567	1926	+ 289	+ 353
sierpień	1243	1519	1500	1838	+ 257	+ 319
wrzesień	1359	1714	1509	1842	+ 150	+ 128
październik	1431	1848	1724	1981	+ 293	+ 133

Tak więc w pierwszych dziesięciu miesiącach br.saldo dodatnie obrotów handlowych wyniosło 2365 mln DM, w porównaniu z 1830 mln DM w analogicznym okresie 1953 r.

Struktura towarowa handlu zagranicznego Niemiec zach. w okresie styczeń-wrzesień 1954 r. w porównaniu z analogicznym okresem r.ub. przedstawiała się następująco

towar	<u>I m p o r t</u>			
	1953r.		1954 r.	
	Ilość	Wartość	Ilość	Wartość
	w tonach	w tys.DM	w tonach	w tys.DM
bydło żywe	103.823,7	142.989	109.076,1	173.450
mięso i wyroby z mięsa	144.253,0	101.309	65.215,0	135.106

ryby i przetwory rybne	75.975,8	50.608	76.284,6	52.707
masło	4.978,1	21.391	3.686,8	16.155
tłuszcze zwierzęce i roślinne	65.683,1	65.947	85.050,9	87.290
pszenica	11475.823,4	528.516	1200.327,9	734.154
cukier	272.753,0	117.711	19.239,7	8.982
surowce ogółem	25.789,794,8	3.903.594	25.308.222,8	4.013.444

w tym:

węgiel kamienny	7.020.982,7	396.926	6.216.833,0	344.896
drzewo i miazga drzewna	255.033,6	41.834	522.492,9	53.924
cement	10.619,6	605	26.664,4	1.409
koks	223.804,3	12.444	249.650,0	13.042
papier i papa	171.832,2	100.162	220.083,3	141.365
wyroby porcelanowe, kamionkowe i gli- niane	1.011,5	1.906	742,6	2.366
szkło	1.687,4	2.602	1.594,8	5.445
wyroby farmaceutyczne	1.643,3	36.671	2.140,5	47.211
wyroby chemiczne	7.898,6	21.983	12.717,6	28.327
zabawki i ozdoby choi- kowe	132,0	688	295,0	1.360

E k s p o r t

węgiel kamienny	10.290.342,0	750.652	12.485.642,0	870.777
żłom żelazny	183.718,9	32.838	709.086,4	97.997
półfabrykaty z żelaza	87.041,9	28.756	264.481,1	82.922
cement	1.526.985,6	97.407	994.198,0	56.275
koks	7.120.212,0	593.569	6.672.201,0	521.323
paliwa i smary	560.674,7	80.744	952.090,1	134.935
tkaniny z jedwabiu oraz włók. sztucznych	3.671,7	93.244	6.734,0	138.281
farby i barwniki	40.909,6	50.294	54.285,8	69.922
wyroby gotowe ogółem:	1.546.089,8	7318.724	1.836.467,5	9.115.672

w tym:

obrabiarki	94.916,3	557.976	93.624,3	538.784
------------	----------	---------	----------	---------

maszyny włókiennicze
oraz do wyrobów
skórzanych

32.406,4 276.322 403.233,7 532.336

maszyny dla prze-
mysłu spożyw-
czego

24.806,3 114.998 35.278,5 152.533

wyroby chemiczne

39.500,2 86.299 87.203,3 131.801

Struktura geograficzna importu i eksportu Niemiec Zachodnich w okresie styczeń-wrzesień br. w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. przedstawiała się następująco: /wartość w tys. DM/

K r a j	I m p o r t		E k s p o r t	
	1953	1954	1953	1954
Kraje EPU	7.698.818	8.682.497	9.399.216	11.223.046
w tym:				
W. Brytania	454.707	614.710	566.986	617.868
Belgia/Luxemb.	142.945	126.892	38.351	62.801
Francja	569.688	670.213	809.636	862.204
Włochy	539.220	613.471	863.762	975.440
Holandia	871.106	1.058.950	1.155.330	1.455.664
Austria	295.203	389.232	461.533	683.060
Szwecja	581.097	636.670	847.517	1.009.031
Szwajcaria	396.217	498.539	770.471	902.503

Kraje clearin-
gowe

1.545.572 2.100.844 1.876.566 2.167.353

w tym:

Argentyna	232.418	473.795	272.998	427.645
Brazylia	82.498	103.411	74.612	75.979

Stany Zjed-
noczone

1.251.817 1.531.404 902.190 881.093

Kanada

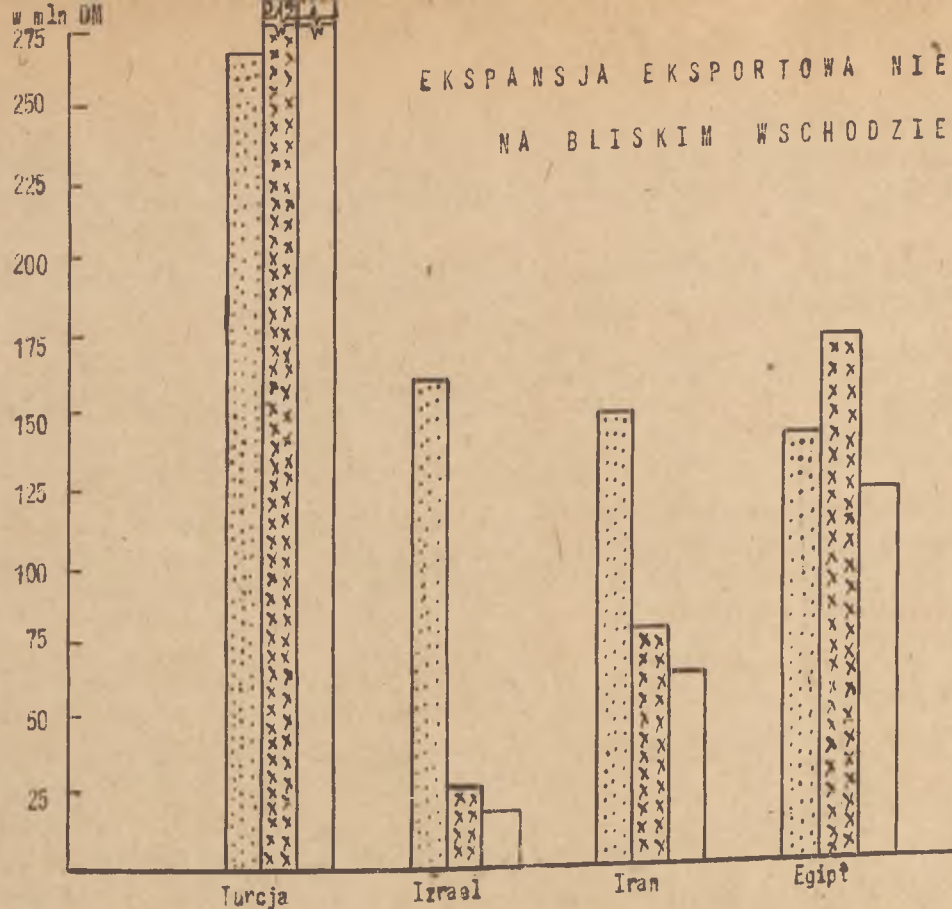
294.437 256.455 90.221 126.487

W roku bieżącym obroty handlowe Niemiec Zachodnich z Ameryką Łacińską znacznie wzrosły i w skali rocznej osiągnęły prawdopodobnie z górą 1.000 mln \$ t.j. o 25% więcej niż w r. 1953.

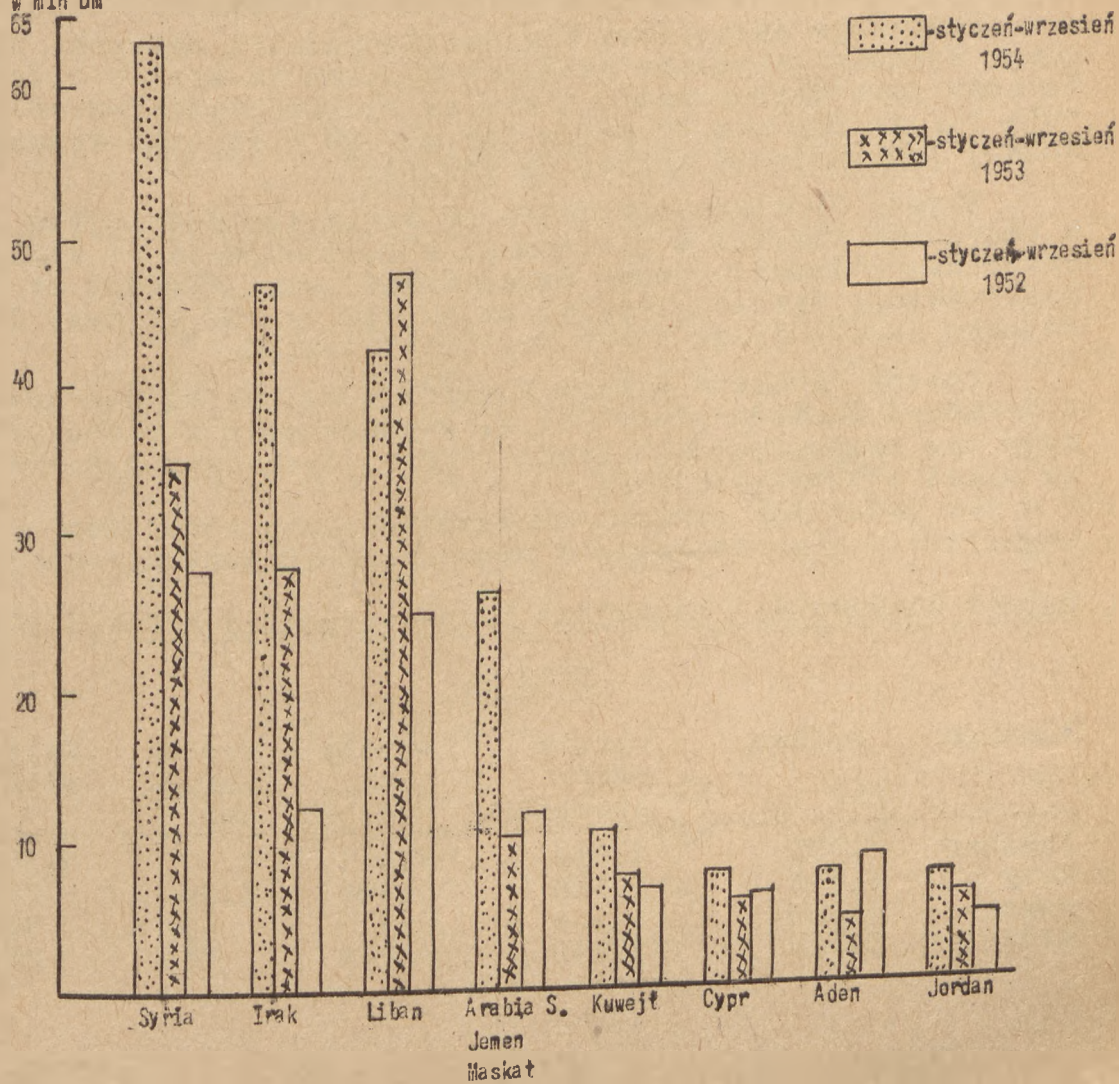
Reeksport towarów brazylijskich do krajów europejskich łącznie z Wielką Brytanią / bez bawełny, której reeksport jest zakazany/ przynosi Niemcom Zachodnim około 30 mln \$ rocznie.

w mln DM

EKSPANSJA EKSPORTOWA NIEMIEC Z. NA BLISKIM WSCHODZIE



w mln DM



Niezależnie od reeksportu stosowane również inne metody w celu zmniejszenia zadłużenia krajów południowo-amerykańskich wobec Niemiec Zachodnich. Między innymi należy wymienić:

- 1° Konsolidację zadłużenia bieżącego przez rozłożenie płatności zadłużenia na raty.
- 2° Ustalenie stosunku procentowego importu do eksportu. Np. Brazylia zobowiązała się do udzielenia swym importerom licencji na przywóz z Niemiec Zachodnich tylko do 80% wartości jej eksportu do tego kraju.
- 3° Ustalenie górnego limitu wartości dostaw dóbr inwestycyjnych sprowadzanych na bazie kredytu długoterminowego. W 1955 r. dla Brazylii limit ten wyniesie 42 mln \$, dla Argentyny zaś 58 mln \$.

Mieszana Komisja brazylijsko-niemiecka utworzona w r.ub. czuwa nad tym, aby w ogólnych dostawach nie został przekroczony udział dóbr inwestycyjnych, zakupionych na warunkach kredytu oraz aby spłaty rat przebiegały zgodnie z ustalonym planem.

Producenci zachodnio-niemieccy skarżą się, iż w wywozie niemieckim do Ameryki Południowej zbyt mały odsetek przypada obecnie na towary konsumcyjne. W roku 1938 dobra konsumcyjne stanowiły około 40% eksportu niemieckiego do Brazylii, natomiast obecnie odsetek ten wynosi około 5.6%.

Ekspansja eksportowa Niemiec Zachodnich na rynki Bliskiego Wschodu przybiera na sile. Eksport do krajów Bliskiego Wschodu zachodnio-niemiecki wzrósł ogółem/styczeń-wrzesień/1954 r./ do 920 mln DM wobec 737 mln DM w styczeń-wrzesień 1953r/ Rozwój ten obrazuje wykres na str.51.

Obroty Niemiec Zachodnich ze Związkiem Radzieckim wzrosły w omawianym okresie w porównaniu z r.ub. Głównie ze względu na zwiększenie importu przez Związek Radziecki. Import ze Związku Radzieckiego wzrósł z 41.345 do 49.138 tys.DM, eksport do Związku Radzieckiego z 603 do 34.551 tys.DM.

Obroty handlowe między Niemiecką Republiką Demokratyczną, a Niemcami Zachodnimi w 1954 r. w porównaniu z r.ub. kształtowały się następująco. Z braku pełniejszych danych porównujemy okres styczeń-sierpień.
/ w 100 jednostek rozrachunkowych ustalonych układem - jedna jednostka rozrachunkowa = 1 marce zachodnio-niemieckiej./

Import Niemieckiej Republiki Demokratycznej z Niemiec Zachod.

1953 r.

Mie siąc	ogółem	wyroby przem. spożywc.	wyroby przem. maszyn.	wyroby chem.-chm.	Zelazo i stal
styczeń	8.903	1.639	2.441	1.477	1.502
luty	8.668	3.720	1.589	1.744	231
marzec	6.058	1.504	1.555	998	427
kwiecień	3.225	1.198	874	165	364

maj	5.958	584	744	2.632	1.426
czerwiec	12.272	877	2.073	4.967	3.514
lipiec	27.658	9.710	4.535	3.105	7.231
sierpień	29.239	9.957	5.506	2.329	9.186

rok 1 9 5 4

styczeń	14.266	4.038	1.968	316	2.871
luty	20.972	5.980	1.537	1.393	3.646
marzec	38.984	12.338	5.046	4.426	10.335
kwiecień	40.529	15.149	5.400	3.897	6.682
maj	24.517	5.991	4.584	1.453	5.662
czerwiec	26.794	6.520	3.592	3.954	5.654
lipiec	27.637	5.381	5.549	2.282	5.462
sierpień	29.518	8.739	6.441	3.161	5.002

Eksport z Niemieckiej Republiki Demokratycznej do Niemiec zachod.

1 9 5 3 r.

Miesiąc	Razem	Wyroby węglowe i pochodne i górnictwa	Wyroby przem. maszyn.	Wyroby chemiczne	Tekstylia
styczeń	27.025	9.623	2.474	2.506	4.184
luty	14.225	3.178	1.667	2.381	2.984
marzec	28.104	8.682	2.286	3.210	4.185
kwiecień	27.257	9.329	2.276	1.932	4.155
maj	32.905	15.364	2.535	3.260	3.260
czerwiec	23.590	10.066	2.370	2.572	4.571
lipiec	24.555	10.624	1.864	2.911	4.901
sierpień	22.859	11.537	2.431	2.240	3.413

rok 1 9 5 4

styczeń	8.198	773	1.523	830	3.174
luty	7.913	1.235	1.760	683	1.437
marzec	11.970	1.117	2.143	1.436	2.808
kwiecień	11.142	4.178	1.299	766	3.696

maj	17.590	9.070	1.255	1.255	3.311
czerwiec	17.234	5.511	1.812	1.091	4.001
lipiec	13.168	2.129	1.619	1.518	4.744
sierpień	9.869	1.040	1.173	1.723	3.002

Według danych zachodnio-niemieckiego Ministerstwa Gospodarki, Niemcy Zachodnie będą w dalszym ciągu kontynuować politykę liberalizacji importu. Liberalizacja nie obejmie jednak pewnej ilości wyrobów przemysłowych oraz znacznej części artykułów rolniczych.

Stan zachodnio-niemieckiego bilansu płatniczego nie wymaga już ograniczeń ilościowych w imporcie, jednakże zdaniem Ministerstwa pewna kontrola jest jeszcze gospodarczo uzasadniona.

Nadwyżka eksportu zachodnio-niemieckiego nad importem stale wzrasta. W związku z tym wiele krajów, które w handlu z Niemcami Zachodnimi mają ujemny bilans handlowy, a nie posiadają dostatecznej ilości dewiz i nie chcą wyrównywać bilansu dolarami, zmuszone zostały do ograniczenia importu z tego kraju.

Sytuacja w zakresie kredytów eksportowych w Niemczech zachodnich przedstawia się następująco:

1. Zachodnio-niemieckie ministerstwo gospodarki zwróciło się do pocztowych kas oszczędności i instytucji ubezpieczeń społecznych, aby zarezerwowały kapitały na finansowanie eksportu długoterminowego. Oczekuje się, że uzyska się w ten sposób na ten cel sumę 100 mln DM.

Eksporterzy wyrażają zadowolenie z powodu uzyskania tych sum, tym bardziej, że niedawno Bank Deutscher Leander odrzucił wniosek złożony przez przemysłowców w sprawie zwiększenia obecnego limitu kredytów eksportowych, wynoszącego 600 mln DM. Otrzymujący kredyty będą musieli płać 5,5% albo więcej. Kredyty będą udzielane na okres 8 lat. Spłata będzie dokonana w 3-ach równych ratach, płaconych w ciągu 3-ach lat.

2. 100 mln DM z funduszy amerykańskich będzie postawione do dyspozycji dla kilku budów przemysłowych w krajach zamorskich m.in. stalowni Krupp-Demag w Indiach.

F i n a n s e

Niemcy zachodnie miały w EPU w październiku b.r. nadwyżkę w wysokości 11 mln \$, we wrześniu nadwyżka ta wynosiła 20,4 mln \$. Suma, jaką osiągnęły Niemcy zachodnie z tytułu spłat ratalnych w ramach bilateralnych układów, dotyczących konsolidacji długów, wyniosła w październiku 0,8 mln \$ / w okresie lipiec-wrzesień 26,3 mln \$/. Saldo Niemiec zachodnich w EPU na dzień

31 października wyniosło + 968,9 mln \$ /saldo na 30 września wyniosło + 959,5 mln \$ /.

Sytuację płatniczą Niemiec zachodnich wobec krajów clearingowych na dzień 31 października w porównaniu ze stanem na 30 września b.r. ilustruje poniższe zestawienie /wg. Deutsche Zeitung/ w tys.\$:

K r a j	30.9.54 r.	31.10.54 r.	kredyt techniczny
Egipt	+ 14.392	+ 12.785	15.000
Argentyna	+ 38.904	+ 35.903	50.000
Brazylia	+ 32.134	+ 25.651	13.500
Bułgaria	+ 326	- 40	2.000
Chile	+ 1.958	+ 2.303	2.300
Ekwador	- 147	- 352	2.000
Iran	+ 8.540	+ 7.775	8.000
Japonia	+ 13.624	+ 11.580	12.000
Jugosławia	+ 7.314	+ 9.004	17.000
Paragwaj	+ 2.487	+ 2.028	2.500
Polska	+ 6.492	+ 5.603	7.500
Hiszpania	+ 15.101	+ 15.746	16.300
Czechosłowacja	+ 4.007	+ 2.835	4.860
Węgry	+ 3.615	+ 4.088	5.000
Urugwaj	+ 1.378	+ 1.974	7.000
Ogółem:	+ 150.195	+ 136.883	+ 165.160

Stan rezerw złota i dewiz w Niemczech zachodnich w miesiącu wrześniu wynosił ogółem 2.500 mln dolarów, stan rezerw złota i dewiz w sierpniu wynosił 2.440 mln dolarów.

Pr o d u k c j a

Wskaźniki produkcji przemysłowej Niemiec zachodnich w okresie styczeń-wrzesień 1954r. w porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku przy podstawie 1936=100 kształtowały się następująco:

1 9 5 3 r.

miesiąc	Ogółem	środki produkt. ogółem	dobry inwes- tycyjne	środki konsumcji	artykuły żywnościowe i używki
styczeń	140	129	158	145	117
luty	142	132	167	143	112
marzec	151	140	175	151	124
kwiecień	156	144	179	156	136

maj	155	145	179	149	139
czerwiec	157	146	182	149	143
lipiec	151	144	169	147	139
sierpień	152	144	165	154	141
wrzesień	167	150	183	172	153

1 9 5 4 r.

styczeń	155	141	178	157	133
luty	160	145	192	162	124
marzec	165	154	195	167	130
kwiecień	171	161	205	162	139
maj	177	168	212	162	145
czerwiec	177	169	215	151	159
lipiec	171	168	200	150	144
sierpień	168	169	185	159	144
wrzesień	184	175	214	177	152

W stosunku do niektórych gałęzi produkcji dysponujemy danymi absolutnymi od stycznia do września r.b., które podajemy poniżej w porównaniu z przeciętną miesięczną 1953 r.

	węg. c. kamienny 1000t.	koks tys.t.	węg. brun. tys.t.	ruda żel. tys.t.	cement tys.t.	surów- ka tys.t.	stal surowa tys.t.
Przeciętna 1953 r.	10.373	2.898	7.046	324	1.281	971	1.246
<u>1954 r.</u>							
styczeń	10.732	2.759	7.597	268	620	922	1.266
luty	10.363	2.526	7.078	244	450	844	1.172
marzec	11.443	2.658	7.678	307	1.314	964	1.322
kwiecień	9.878	2.439	6.804	266	1.482	900	1.193
maj	10.083	2.586	6.860	276	1.632	943	1.325
czerw.	9.871	2.540	6.678	287	1.549	971	1.369
lipiec	11.202	2.671	7.493	312	1.715	1.100	1.539
sierp.	10.664	2.733	7.360	304	1.708	1.131	1.522
wrześ.	10.765	2.684	7.372	309	1.645	1.136	1.513

1 9 5 3 r.---								
wyro- by ze stali walc. tys.t.	włók- na syn- tetycz. t.	tarci- ca 1000m3	celulo- za t.	Auta osobo- we szt.	Cięża- rówki szt.	Przę- dza wełn. t.	Przę- dza wełn. t.	
prze- cienna młc 350	14.086	592	45.066	30.762	8.004	28.601	8.792	

1 9 5 4 r.---								
stycz. 805	16.380	505	51.807	36.061	8.556	30.064	7.94	
lut. 794	15.443	458	47.319	37.116	8.881	30.141	7.612	
marzec 908	17.512	565	54.877	43.678	10.293	34.060	8.440	
kwiec. 821	15.082	692	51.429	39.862	8.955	29.888	7.442	
maj 894	15.521	724	53.508	42.983	8.942	29.669	7.938	
czerw. 902	14.035	661	50.978	43.451	9.043	27.893	7.896	
lipiec 1.025	15.502	664	53.917	41.017	8.662	29.253	9.550	
sierp. 998	15.276	628	53.527	38.012	7.763	27.584	9.339	
wrzes. 1.028	15.291	580	53.636	48.924	10.232	33.062	9.880	

W październiku b.r. produkcja przemysłowa Niemiec Zachodnich wykazała dalszy wzrost. Wskaźnik produkcji w październiku wzrósł o 4% na 192 punkty/ 1936 = 100/. Wolumen produkcji w październiku wzrósł w porównaniu z tym samym miesiącem r.ub. o 11%. Produkcja dóbr inwestycyjnych wzrosła o 3%. Wzrosła również produkcja środków konsumpcji. Przemysł spożywczy i użytkowy zwiększył swoją produkcję w porównaniu z ubiegłymi miesiącami o 24%, nie osiagając jednak poziomu z października 1953 r. Produkcja w przemyśle górniczym wzrosła w porównaniu z październikiem r.ub. o 6%. Wzrosła również znacznie produkcja włókien syntetycznych oraz produkcja żelazna i stali. Produkcja stali surowej wyniosła w październiku 1,61 mln ton, osiagając w ten sposób najwyższy poziom. W skali rocznej przewiduje się produkcję stali w wysokości 17,4 mln ton w porównaniu z 15,4 mln ton w roku ubiegłym.

Wzrost produkcji w tej gałęzi przemysłu tłumaczy się wzrastającym stale popytem na stal, spowodowanym głównie dużymi potrzebami przemysłu zbrojeniowego. Pismo "Neue Zürcher Zeitung" donosi, iż budowa koszar oraz wszelkich związanych z nimi budynków i urządzeń, uważana jest obecnie w Niemczech Zachodnich za pierwszoplanowe zadanie.

Przemysł zachodnio-niemiecki osiągnął obecnie swój największy stopień koncentracji.

W ostatnich latach przedsięwzięto w Niemczech Zachodnich kroki w kierunku dekartelizacji. Jednakże doświadczenia faszystowskiej gospodarki wojennej wykazały, iż rzekoma dekartelizacja sprowadza się jedynie do przegrupowania stosunku

sik w niemieckim przemyśle. Tak np. koncerny stalowe nie tylko się przez te zabiegi nie osłabiły, a wprost przeciwnie, zostały znacznie wzmocnione. Koncerny te zdolały zwiększyć swój kapitał akcyjny pięciokrotnie - trzykrotnie.

Jako ilustrację wzrostu kapitału akcyjnego koncernów stalowych podajemy poniższe zestawienie:

	<u>stary kapitał</u>	<u>nowy kapitał</u>
Vereinigte Stahlw. AG	460.000.000	1.405.000.000
Mannesmann AG	160.000.000	319.000.000
Hoesch AG	135.000.000	387.000.000
Klöckner-Werke AG	105.000.000	360.000.000
Haniel-Koncern	104.000.000	296.000.000

Tak więc kapitał akcyjny pięciu największych koncernów stalowych, który wynosił 964 mln marek, wynosi obecnie 2.767 mln marek.

Podobny proces zachodzi również w zachodnio-niemieckim przemyśle chemicznym.

Daleko posunięty stopień koncentracji w przemyśle Niemiec Zachodnich jest wynikiem zaostrej walki konkurencyjnej.

Złe warunki atmosferyczne latem b.r. spowodowały na dużych obszarach, a zwłaszcza na północnym zachodzie Niemiec Zachodnich duże straty w zbiorach i to zarówno pod względem ich ilości jak i jakości. Według danych zachodnio-niemieckiego Ministerstwa Aprobizacji, ogólne straty przy żniwach wyniosły 650.000 ton zboża; zaś zboże jeszcze niedojrzałe zostało zniszczone w polu w 25-30%. Wartość tych strat oblicza się ogółem na pół miliarda DM.

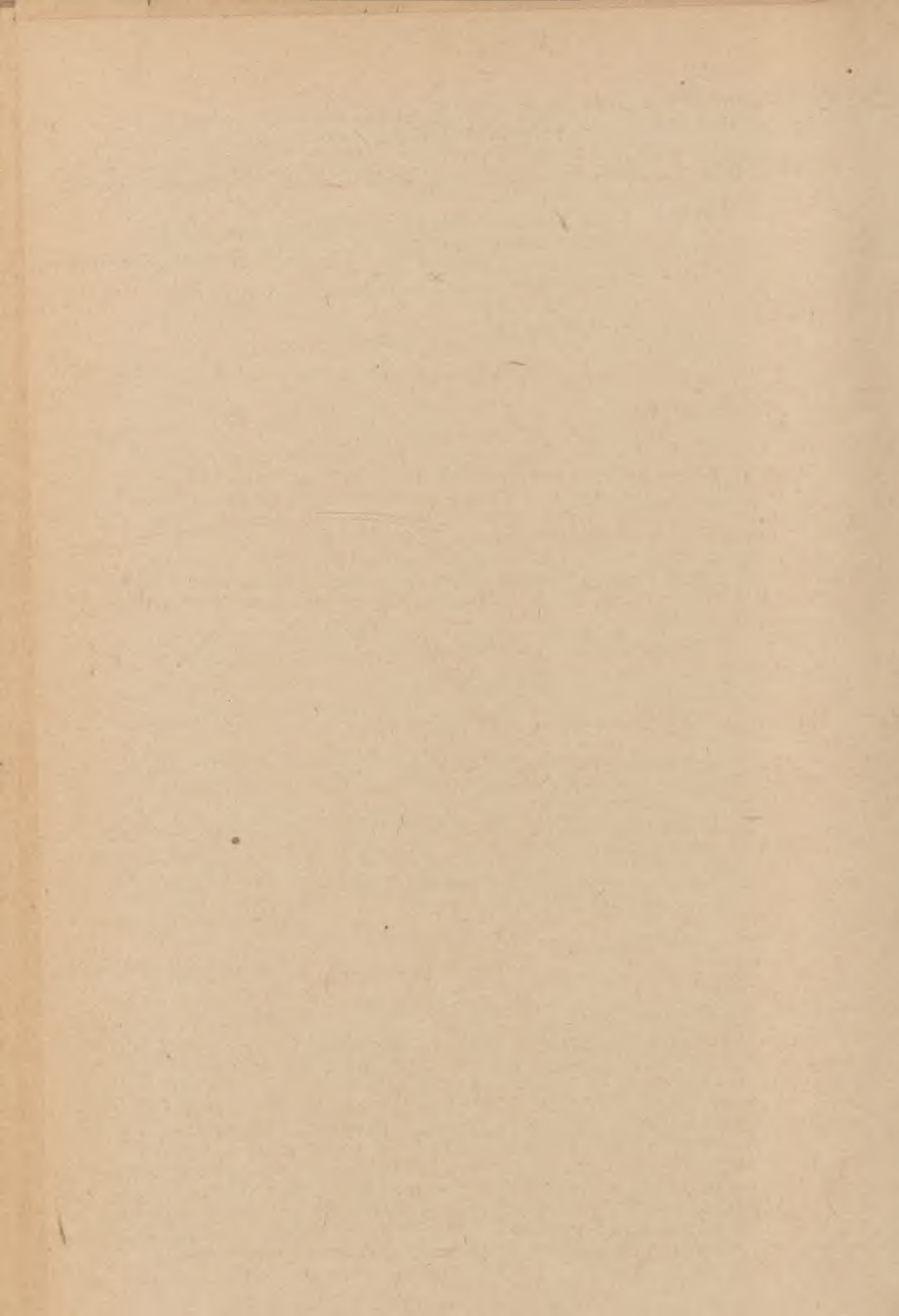
Stopa życiowa

Jak donosi pismi "Neue Zürcher Zeitung", ilość bezrobotnych w Niemczech zachodnich wzrosła we wrześniu b.r. o 56.000, osiagając liczbę 822.500. Liczba bezrobotnych mężczyzn wzrosła o 47.700 i wynosi obecnie 461.100, zaś ilość bezrobotnych kobiet wzrosła o 8.400 i wynosi 361.400. W sumie, w porównaniu z początkiem roku bieżącego liczba bezrobotnych wzrosła o 120.000.

Wzrost kosztów utrzymania stale wzrasta, o czym świadczy wzrost cen na artykuły żywnościowe. Cena chleba wzrosła ostatnio o 8%, wzrosły również ceny tłuszczu, kiełbasy, jaj, sera, kasz, warzyw, owoców, mleka oraz

wielu innych towarów masowego spożycia. Mimo wzrostu cen
zarobki mas pracujących pozostały nie zmienione.-

Zródka: Neue Zürcher Zeitung 321,325,218,304
Wirtschafts Berichte der Bund Rep.wrzesień 1934
Financial Times 3.XII
Wirtschaft u.Statistik - Heft 1 i 10
Biki 138,139
D.Zeitung 79



ZAMORSKIE KRAJE KAPITALISTYCZNE

ALGER

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Obroty handlu zagranicznego Algieru podobnie jak sąsiednich posiadłości francuskich /Tunis, Marokko/ zamykają się od kilku lat znacznym deficytem. Utrzymujący się brak równowagi między importem a eksportem jest wynikiem szczególnie wysokiego przywozu z metropolii. Deficyt globalny, spowodowany niemal do deficytu ze strefą franka. W 1953 r. stopień pokrycia importu eksportem wynosił w wymianie z Francją tylko 60%. Deficyt globalny wynoszący 64 mld ffr. dzielił się następująco:

Francja	52 mld
Posiadłości franc.	6 mld
Inne	6 mld

Handel ze strefą franka stanowił przeszło 2/3 całości obrotów.

Bilans handlowy Algieru ze strefą dolarową był również deficytowy. Mimo restrykcji importowych wyniósł on przeszło 4 mld. ffr.

Dane o handlu zagranicznym Algieru w ostatnich latach przedstawiają się następująco /w mln ffr./:

	Import	Eksport
1951	206.750	134.312
1952	227.823	153.128
1953	202.693	138.820
I kwartał 1953	49.516	35.383
I kwartał 1954	53.522	32.269
kwiecień	18.290	12.280

Objętościowo import w 1953 r. wyniósł 2.665,6 tys. t. wobec 2.865,2 tys. t. w 1952 r. zaś eksport odpowiednio 6.671 tys. t. wobec 6.707,1 tys. t.

W świetle powyższych liczb widać wielką rozbieżność między wartością jednostki wagowej importu i eksportu Algieru. Spowodowane to jest w pierwszym rzędzie strukturą towarową eksportu algierskiego, który w przeważającej części obejmuje rudy mineralne oraz wino. Import natomiast charakteryzuje się przewagą wyrobów gotowych, których wartość na jednostkę wagową jest stosunkowo wysoka. Struktura towarowa eksportu w 1953 r. przedstawiała się następująco /mln ffr./

	Tonaż tys. t.	Wartość
ruda żelazna	9.249,7	14.252
wino	1.172,9	48.354
produkty mączne	106,3	8.211
owoce cytrusowe	171,4	5.251
owoce świeże	192,5	5.059
ziemniaki	95,6	3.825
oliwa	20,1	3.467
alfa	119,6	1.496

Podstawową pozycją eksportu są wina. Stanowią one przeszło 50% wartości całości eksportu i w przeważającej części są kierowane do metropolii. Do Francji są sprzedawane również jarzyny, świeże i suszone, /pomidory, marchew, groch, fasola/ owoce /cytrusy, morele, figi, daktyle/ oraz zboża, żywe zwierzęta, konserwy rybne, oliwa jadalna, tytoń. Metropolia jest również poważnym odbiorcą surowców Algeru - rud żelaza, cynku, antymonu, fosfatów, korka, alfy, skór, wełny oraz bawełny, której produkcja rozwinęła się dopiero po wojnie. Z wyrobów przemysłowych, których udział w eksporcie do metropolii jest znikomy wymienić należy papier i tekturę oraz wyroby rzemieślnicze /obrusy/.

Alger, który jest prowincją francuską jest związany z metropolią całym swym życiem gospodarczym. Francuskie dostawy są faworyzowane przez uwolnienie ich od wszelkich opłat celnych. Związek Algeru z metropolią obrazuje następujące zestawienie za 1953 r.

	Import z Francji		Eksport do Francji	
	tony	mln./ffr.	tony	mln./ffr.
paliwa	129.286	781	77.568	541
surowce i półfabrykaty dla przemysłu				
pochodz.przemysł.	494.598	24.642	787.820	4.776
" roln.	100.225	2.653	58.879	4.745
dla rolnictwa				
pochodz.przemysł.	88.097	2.627	547	1.557
" roln.	24.445	822	62.960	1.352
wyposażenie techn.				
dla przemysłu	59.765	21.783	1.623	375
dla rolnictwa	6.399	1.744	853	228
Artykuły konsumcyjne				
trwałe	54.694	22.827	989	583
nie trwałe	311.932	28.993	1.793.027	81.872
inne	70.836	42.046	11.663	2.652
R a z e m :	1.340.277	148.918	2.295.929	98.681

Do francuskich posiadłości kolonialnych Alger eksportował przede wszystkim tytoń /szczególnie do Francuskiej Afryki Zachodniej, Marokka i Tunisu/ oraz wino i wyroby przemysłowe - szkło, kable elektryczne, artykuły gospodarstwa domowego, wapno. Z surowców mineralnych sprzedawanych zagranicę najważniejszym jest ruda żelazna eksportowana do Anglii /poza Francją/, Niemiec zachodnich, Włoch i Belgii. Fosfaty kupują Niemcy Zach., W. Brytania i Hiszpania. W mniejszych ilościach wywozi się rudę ołowiu, węgiel, baryt. Z płodów rolniczych eksportowanych do krajów europejskich na pierwszym miejscu znajduje się jęczmień, dalej jarzyny i owoce, wino, tytoń.

Dla popierania eksportu oraz dla zapobieżenia dalszemu wzrostowi deficytu zostało wprowadzone w Algerze subsydiowanie eksportu. Dokonuje się go przez zwracanie eksporterom części opłat celnych, które przeciętnie wynoszą 10% wartości od takich towarów jak winogrona, oliwa rafinowana, konfitury i soki owocowe, 8% od drzewa korkowego, 6% od oliwy nieoczyszczonej, 5% od przypraw jadalnych, 3% od wina.

Na liście towarów, których wywóz daje eksporterowi prawo do otrzymania subsydiów znalazły się również: tytoń, fosfaty, superfosfaty, nici wełniane, przędza i tkaniny, żelazo armaturowe, wyposażenie winiarni i olejarni pod warunkiem, że zostały wyprodukowane w Algerze.

Import utrzymuje się na wysokim poziomie - tegoroczny pierwszy kwartał przyniósł jego wzrost w porównaniu z ubiegłym rokiem. Mimo iż główną dziedziną gospodarki Algeru jest rolnictwo w strukturze importu dominującą pozycję zajmują produkty rolnicze.

Z metropolii przywozi się bydło i produkty mleczarskie, gruszki, jabłka, cukier, wartości globalnej importu/ konserwy mięsne i wędliny, tanie oleje jadalne, wino i likiery.

Francja jest głównym dostawcą wyrobów przemysłowych: żelaza i metali, motorów, pomp, aparatów elektrycznych i mechanicznych oraz samochodów. Również stamtąd sprowadza się artykuły chemiczne i farmaceutyczne, węgiel, produkty mineralne, materiały budowlane, tkaniny wełniane i bawełniane, ubrania, obuwie.

Z terytoriów zamorskich Francji Alger sprowadza przeważnie artykuły konsumpcyjne. Na pierwszym miejscu znajduje się tu kawa sprowadzana z Wybrzeża Kości Słoniowej. Orzeszki ziemne przywożone są z Francuskiej Afryki Zachodniej zaś oliwa z Tunisu. Marokko dostarcza baranów, świeżych ryb i zboża, Madagaskar kawę i fasolę suchą, Kamerun kakao.

Poważną pozycję w imporcie Algeru zajmują produkty naftowe. Sprowadza się je z Iranu, Holandii, U.S.A, Arabii Saudyjskiej, Wenezueli. Węgiel i koks importuje się z W. Brytanii i U.S.A., siarkę z Włoch, drzewo ze Szwecji i Finlandii.

Wzrastająca liczba ludności /przeciętnie 2% rocznie przy obecnym stanie 9,3 mln ludzi/ nie może pokryć swego zapotrzebowania na artykuły spożywcze z produkcji krajowej. Dlatego sprowadza się znaczne ilości zboża z U.S.A., Kanady produkty mleczne z Holandii, Danii, Szwecji, Finlandii i Szwajcarii, cukier z Belgii, ryż z Włoch, tytoń ze strefy dolarowej, herbatę z Japonii.

W zakresie sprzętu inwestycyjnego sprowadzane są maszyny traktorowe i traktory z U.S.A., pojazdy samochodowe z U.S.A. i W. Brytanii.

Tkaniny bawełniane zakupywane są we Włoszech i Portugalii, materiały biurowe w Szwecji i Szwajcarii, aparaty naukowe i zegarki ze Szwajcarii i Niemiec zachodnich.

Struktura geograficzna obrotów Algeru w/g danych O.N.Z. w 1953 r. i w I kw.br. przedstawiała się następująco /mln \$/

	Eksport			Import		
	1952	1953	I kw. 1954	1952	1953	I kw. 1954
Francja	261,4	277,6	65,6	474,7	425,4	112,7
W. Brytania	38,0	34,2	7,5	5,7	5,8	1,5
U.S.A.	3,8	4,7	1,0	29,0	16,1	4,3
Niemcy zach.	12,6	11,7	1,3	3,9	3,5	0,8
Włochy	7,7	10,1	1,7	4,9	4,0	0,9
Holandia	3,8	3,8	1,4	4,5	6,0	1,4
Belgia	3,9	2,5	0,3	3,4	1,9	0,2
Hiszpania	2,2	3,2	0,5	0,7	1,1	0,2
Szwajcaria	1,1	0,8	0,1	2,2	2,5	0,7
Marokko fr.	13,7	12,5	3,0	9,2	11,1	3,0
Franc. Afr. Z.	6,9	6,2	1,8	22,7	25,5	7,5
Tunizja	7,0	7,3	1,3	5,4	8,1	2,0
Madagaskar	1,9	2,1	0,5	3,7	3,4	0,8
Indochiny	5,2	4,8	0,6	0,7	0,5	-
Z.S.R.R.	1,7	1,4	1,2	-	0,1	-
Polska	1,1	1,0	0,2	-	0,1	-
Czechosłowacja	0,2	...	...	0,3	0,1	0,3

Z krajami EPU ogólnie Alger był w 1952 r. wierzycielem na sumę 10 mld ffr. Szczególnie dało się to zauważyć w obrotach z W. Brytanią i Niemcami zach., gdzie nadwyżka wyniosła odpowiednio 9 i 3 mld ffr. Kolejność głównych dostawców Algeru uległa znacznym zmianom. Poza krajami Unii Francuskiej, które zajmują dominującą pozycję, na drugim miejscu utrzymały się U.S.A. Natomiast na następne awansowała Holandia mająca obroty niemal równe z W. Brytanią. Kanada, która w 1952 r. zajmowała jedno z naczelných miejsc dzięki dostawom zboża, w 1953 r. spadła na daleką pozycję. Z krajów Europy za W. Brytanią idą Szwecja, Włochy i Niemcy zach.

Wśród klientów Algeru spośród krajów europejskich/poza Francją/ zdecydowaną przewagę ma W. Brytania. Dalej idą Niemcy zach. i Włochy. U.S.A. uplasowały się na dalszym miejscu.

F i n a n s e

Budżet Algieru w latach 1953/54 oraz 1954/55 przedstawia się następująco:

	1953/54 /w mln fr.fr./	1954/55 /w mln fr.fr./
Budżet zwyczajny:		
wydatki	77.837	87.965
dochody	77.853	87.981
Budżet specjalny:		
wydatki i dochody	32.776	34.556
<u>Budżet globalny</u>		
wydatki	110.613	122.521
dochody	110.629	122.537
nadwyżka wpł.	16,2	15,8

Jakkolwiek budżet jest zrównoważony na przestrzeni ostatnich dwóch lat, to jednak należy zwrócić uwagę na fakt, iż nadwyżka wpływów w bieżącym roku budżetowym jest niższa niż w poprzednim. Również podkreślić należy wzrost zadłużenia publicznego, które na przestrzeni ostatniego roku wzrosło z 17,3 mld. do 21,4 mld. Zwiększenie się globalnej sumy budżetu pozwoliło na podniesienie wydatków /przeciętnie o 1mld./ na zdrowie publiczne, oświatę, roboty publiczne. Wydatki na inwestycje wzrosły z 19 do 21 mld fr.fr. Podniesienie wydatków na inwestycje mogło nastąpić jedynie w drodze osiągnięcia większych wpływów budżetowych. Otrzymano je w pierwszym rzędzie przez podniesienie podatków, wzrost opłat pocztowych oraz zablokowanie części /3%/ wydatków budżetu specjalnego w wypadku niepomyślnego rozwoju pożyczki krajowej.

Podniesienie aktywności inwestycyjnej /naukowe badania Sahary, budowa tam hydro-elektrycznych, stworzenie nowych gałęzi przemysłu oraz intensyfikacja rolnictwa/ jest wg. pras francuskiej spowodowane ciągle rosnącą liczbą ludności. Prasa ta stwierdza z zalem, iż nie można żadnymi administracyjnymi środkami zahamować przyrostu ludności, która wzrasta nieproporcjonalnie szybko w zestawieniu z dochodem narodowym.

Obecnie gospodarka Algieru przez swe wysokie koszty produkcji powoduje stały wzrost kosztów utrzymania i niską stopę życiową. Również jednym z powodów trudności gospodarczych jest walka z konkurencyjnymi towarami z zagranicy, co przy aktualnym stanie kosztów produkcji w Algierze powoduje znaczne straty.

P r o d u k c j a

a/ rolnictwo

Algier jest krajem wielu kultur rolniczych. Z pośród nich wymienić należy: zboża, winorośl, jarzyny, oliwki, tytoń, ryż. Hodowla posiada stosunkowo małe znaczenie - dochód

z niej stanowi ok. 25% dochodu z rolnictwa. Rolnictwem zajmuje się ok. 80% całej ludności Algieru. Produkcja produktów rolnych dostarcza niemal 50% wartości eksportu.

Zbiory zbóż w roku bieżącym, jakkolwiek nie osiągnęły rekordowego poziomu z 1952 r./23256 tys.kw/ to jednak były wyższe niż w 1953 r., gdyż wyniosły 21220 tys.kw.wobec 19225 tys.kw.

Plony poszczególnych zbóż wyniosły:

	1954 r.	1953 r.
pszenica	12.000	11.000
jęczmień	8.060	7.138
owies	1.140	1.147

Bardziej zdecydowany wzrost produkcji dotyczył zbiorów oliwek, produkcji oliwy oraz daktyli. Zbiory oliwek wyniosły ok. 1.900.000 kwintali, t.j. trochę więcej niż w roku poprzednim, jednakże wydajność oliwy była wyższa, co spowodowało znaczny wzrost produkcji - 30 tys.ton wobec 26 tys.t. w 1952 r. Zbiory w 1954 r. wg. przewidywań zapowiadają się jeszcze lepiej. Sprzyjające warunki atmosferyczne sprawiły, iż spodziewane zbiory oliwek w wysokości 220 tys.t. z łatwością winny zostać przekroczone. Ceny oliwek oraz oliwy, jakkolwiek obecnie nie kształtują się zbyt korzystnie, to jednak ze względu na nieurodzaj w innych częściach basenu śródziemnomorskiego spodziewane jest polepszenie sytuacji producentów.

Zbiory daktyli w 1953 r. wyniosły 89 tys.t. i były o 5 tys. ton wyższe niż w ubiegłym roku. Jakość owoców jednak znacznie ucierpiała na skutek suchych wiatrów "sirocco". W przeciwieństwie do innych owoców eksport daktyli wzrósł do innych krajów niż metropolii, której zapotrzebowanie na ten artykuł spadło.

Pomyślnie rozwija się uprawa ryżu. W 1953 r. powierzchnia uprawy wynosząca 1250 ha zwiększyła się do 1550 ha w r.b., plony są szacowane na 55.000 kw. W niektórych okęgach wydajność z 1 ha wyniosła ponad 40 kw. przy jednoczesnym obniżeniu kosztów produkcji.

Przewidywane zbiory buraków cukrowych wynoszą ok. 182 tys.ton, przy zadawalającej wydajności z 1 ha. Dostarczy to surowca dla cukrowni w Mercier Lacombe, która jest jedynym zakładem tego rodzaju w Algierze. Jej produkcja roczna wyniosła w 1953 roku 1800 ton cukru, przy zdolności produkcyjnej 5-6 tys.ton. Zapotrzebowanie kraju na cukier wyniosło w 1953 r. ok. 140 tys. ton.

Jedną z najpoważniejszych pozycji eksportu Algieru są owoce cytrusowe. Stały wzrost produkcji, jaki daje się zauważyć na przestrzeni lat powojennych doprowadził do zebrania w 1952 r. przeszło 272 tys. ton. Jednakże w 1953 r. nastąpił pewien spadek produkcji, gdyż wyniosła ona tylko 255 tys. Udział poszczególnych owoców był następujący:

	Powierzchnia	Produkcja
pomarańcze	ha 22.400	tony 168.000
mandarynki	5.000	54.000
klementynki	3.000	23.000
cytryny	1.000	8.500
inne	300	1.900
	-----	-----
	31.700	255.400

Ze względu na wysoką jakość owoców przewiduje się zdobycie nowych rynków zbytu. Szczególnym zainteresowaniem cieszy się rynek szwedzki, który w wypadku sukcesu towarów algierskich mógłby się stać poważnym klientem.

Stan pogłowia w 1953 r. zmniejszył się. Dla najważniejszych gatunków hodowlanych przedstawiał się on następująco /w tys./

	1952 r.	1953 r.
konie	216	-
muły	238	-
osły	363	-
bydło	846	866
owce	6.023	6.015
kozy	3.254	3.200
świnie	78	-

b/ g ó r n i c t w o

Górnictwo jest najważniejszą gałęzią przemysłu Algeru. Dostarcza ono szeregu minerałów na eksport z których najważniejszymi są rudy żelaza, ołowiu, cynku, antymonu oraz fosfaty. Produkcja ich w r. 1953 wyniosła /w tys.t./:

	1938	1950	1952	1953
ruda żelazna	3.034	2.573	3.015	3.372
fosfaty	584	677	691	603
wągiel	13	258	269	295
piryty	44	25	24	-
ruda ołowiu	8	2	6	-
ruda cynku	16	17	23	-
ruda antymonu	2	4	4	-
ruda miedzi	-	-	0,2	-
ropa naftowa	0,3	4,1	47	102 x/

x/ metry 3

Wydobycie rudy żelaznej na przestrzeni ostatnich piętnastu lat nie uległo zmianie. Podobny zastój wykazuje produkcja fosfatów. Natomiast znaczny wzrost daje się zauważyć w wydobywaniu węgla i ropy naftowej. Produkcja pirytów w wyniku silnej konkurencji pirytów hiszpańskich spadła niemal do połowy w porównaniu z latami przedwojennymi.

Wskaźnik produkcji górniczej na przestrzeni ostatnich lat kształtował się następująco:

/ 1948 = 100/

<u>Rok</u>	<u>Wskaźnik</u>
1938	82
1950	124
1951	135
1952	148
1953	164
styczeń 1954	145
luty	139
marzec	203
kwiecień	153
maj	155
czerwiec	163

Jak widać z powyższego zestawienia rok bieżący poza sezonowym wzrostem wydobywania w marcu przyniósł raczej spadek produkcji.

Wydobycie poszczególnych minerałów w 1954 r. przebiegało następująco /przeciętna mies. lub mies. w tys.ton/:

	<u>węgiel</u>	<u>ropa naftowa</u>	<u>ruda żelazna /55%/</u>
1952	22,4	3,84	257
1953	24,5	7,12	280
styczeń 1954	24,7	7,03	235
luty	25,9	6,01	225
marzec	29,0	7,53	384
kwiecień	25,6	6,84	219
maj	23,4	7,02	233
czerwiec	24,3	6,35	272

Jak wynika z powyższego obecny rok przyniósł raczej spadek wydobywania podstawowych minerałów. Najwięcej spadła produkcja rudy żelaza, zaś najmniej węgla.

Przemysł przetwórczy

Przemysł Algeru jest b. słabo rozwinięty. Kolonizatorska polityka Francji doprowadziła do tego, iż obecnie tylko nieznaczna część zapotrzebowania kraju na wyroby gotowe jest pokrywana przez produkcję krajową - reszta zaś jest sprowadzana przeważnie z metropolii.

Dopiero po II-iej wojnie światowej daje się zauważyć podobnie jak i w innych krajach Afryki dążenie do rozwoju przemysłu krajowego i tym samym doprowadzenie do samodzielności gospodarczej.

Obecnie Alger posiada następujące b. słabo rozwinięte gałęzie przemysłu:

a/ przemysł metalurgiczny i elektryczny.

Jakkolwiek już przed czteroletnim programem /1948-1952/ uprzemysłowienia Alger posiadał szereg drobnych zakładów w tej dziedzinie, to jednak dopiero nowe fabryki powiększyły ogólną liczbę do 3.000.

Oczywiście są nie objęte również b. drobne warsztaty, które często nie zasługują na nazwę zakładu. Zatrudniają one łącznie przeszło 17.000 ludzi. Produkcja tej gałęzi przemysłu była w ostatnim roku następująca:

	1938	1952-1953
stal walcowana	1.274 t.	27.566 t.
odlewy stalowe	300 "	870 "
wagony	=	235 "
narzędzia rolnicze	3.000 t.	5.300 t.
traktory rolnicze	-	15 szt.
druty miedz. i alumin.	-	3.843 t.
odlewy aluminiowe	-	306 t.
opakowania żelazne	1.600 t.	6.500 t.
transformatory elektr.	-	70 szt.
przewody i kable izol.	350 t.	4.764 t.
aparaty radiowe	-	280 mln fr.fr.
aparaty telefoniczne	-	10.800 szt.

b/ Przemysł wyrobów szklanych i materiałów budowlanych

Produkcja szkła sprowadza się do kilku zakładów, z których największym jest fabryka w La Seine, wyposażona w nowoczesny sprzęt i mająca roczną zdolność produkcji 10 tys. t. Szkło z tego zakładu jest wysokiej jakości i kierowane jest na rynki krajów Afryki Północnej.

Przemysł materiałów budowlanych reprezentowany jest przez trzy cementownie i 43 cegielnie. Produkcja tych zakładów zaspakaja potrzeby krajowe i nawet dostarcza pewnych nadwyżek na eksport.

Przeciętne mies. lub mies. w tys. t.

	<u>cement</u>	<u>cegły /mln szt./</u>
1952	40,4	23,5
1953	41,2	23,5
styczeń 1954	34,2	
luty	37,3	21,9
marzec	48,9	
kwiecień	54,4	

W Algerze jest osiem zakładów produkujących wapno. Produkcja roczna wynosi przeciętnie 73 tys. ton, co pokrywa zapotrzebowanie. Produkcja płyt cementowych oraz rur asbestowo-cementowych wynosi 14 tys. ton, przy czym część produkcji idzie na eksport.

c/ Przemysł chemiczny

Rozwój tej gałęzi przemysłu nastąpił głównie w ramach programu uprzemysłowienia. Skierowany jest on na przetworzenie surowców krajowych w celu zaspokojenia zapo-

trzebowania na artykuły chemiczne oraz na eksport. W przemyśle chemicznym pracuje ok. 6.000 ludzi. Produkcja siarki prowadzona przez trzy zakłady wynosi rocznie 20 tys. ton, co wystarcza na potrzeby krajowe. Alger będąc krajem rolniczym ma duże zapotrzebowanie na nawozy sztuczne. Dlatego rozwój przemysłu chemicznego idzie w kierunku przeróbki fosfatów. Trzy fabryki produkujące superfosfaty osiągają rocznie 100 tys. ton produkcji, która częściowo jest wywożona do krajów śródziemnomorskich oraz Ameryki Łacińskiej.

Ostatnio powstały w Algerze nowoczesne zakłady produkujące sodę i chlor drogą elektrolizy. Zakłady te zaopatrują w produkty chemiczne fabryki papieru oraz mniejsze zakłady przemysłu tłuszczowego. Chlor jest w niewielkich ilościach eksportowany do Marokka i Tunisu.

/St/

Źródła :

1. Secofi Nr. 659, 675, 783
2. Wirtschaftliche Mitteilungen Nr. 24, 27, 28
3. Biki Nr. 68, 72
4. Aussenhandel Nr. 28
5. Moniteur Officiel 1615
6. Problèmes Économiques Nr. 339

K A N A D A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Tendencja spadkowa obrotów handlu zagranicznego Kanady, jaka przejawiała się w I połowie 1954 r. /patrz "WHZ" nr 34/165 str. 49 i nast./, utrzymała się nadal w następnych miesiącach bieżącego roku. Według danych "Neue Zürcher Zeitung", wartość importu kanadyjskiego w pierwszych 9-ciu miesiącach b.r. spadła o 8,2% w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r., wynosząc \$ 3.060 mln wobec \$ 3.355 mln, a jednocześnie eksport skurczył się o 7,8%, osiągając \$ 2.864 mln wobec \$ 3.109 mln przed rokiem. W wyniku powyższego kształtowania się importu i eksportu deficyt handlowy wykazał nieznaczny spadek do \$ 196 mln w porównaniu z \$ 226 mln w analogicznym okresie 1953 r.

Spadek eksportu kanadyjskiego spowodowany został głównie malejącym wywozem produktów rolnych, zwłaszcza pszenicy. Ponadto do spadku eksportu przyczynił się w dużym stopniu kurczący się znacznie wywóz wyrobów gotowych, co jest następstwem słabej konkurencyjności towarów kanadyjskich na rynku światowym oraz restrykcji stosowanych przez szereg kontrahentów Kanady w imporcie dolarowym.

Warto dodać, że "terms of trade" wykazują tendencję niekorzystną dla Kanady; o ile bowiem poziom cen eksportowych w ciągu I połowy 1954 r. obniżył się o 2,8%, to jednocześnie ceny importowe wzrosły o 0,7%.

Kurczenie się importu jest wynikiem osłabienia ogólnej aktywności gospodarczej kraju w roku bieżącym, spadku dochodów farmerów oraz zmniejszającej się siły nabywczej kanadyjskich mas pracujących. Znajduje to odzwierciedlenie w mniejszym przywozie wyrobów z żelaza i stali, narzędzi i maszyn rolniczych, samochodów i części, tekstyliów itp. Poważniejszy wzrost importu wykazują tylko artykuły spożywcze i używki.

Jeśli chodzi o dalsze perspektywy importu kanadyjskiego, to należy stwierdzić, że nie bez wpływu na jego poziom pozostaną tegoroczne niższe zbiory pszenicy.

W tej sytuacji rysują się wprowadzić lepsze możliwości zbytu posiadanych nadwyżek z roku ubiegłego, jednakże z drugiej strony musi to wpłynąć na dalsze zmniejszenie się dochodów farmerów. To z kolei rzeczy pogłębić może dotychczasowe trudności zbytu szeregu artykułów na rynku krajowym, pociągając oczywiście za sobą również ograniczanie importu.

Zmiany jakie zaszły w imporcie głównych towarów w I połowie 1954 r. w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. ilustruje poniższe zestawienie /w mln dol./:

	I m p o r t		
	styczeń 1953	czerwiec 1954	zmiany w %
Maszyny /bez rolniczych/ części samochodowe	214 129	215 114	+ 0,5 -11,5
ropa naftowa	105	106	+ 0,9
sprzęt i maszyny rolnicze	129	91	-29,2
walcówka	61	54	-11,5
produkty ropy naftowej	57	53	- 7,0
motory i kotły	63	52	-17,5
owoce	46	51	+10,9
samochody	64	50	-21,9
węgiel	60	47	-21,7
towary bawełniane	53	41	-22,6
kawa i cykoria	29	37	+27,6
towary wełniane	36	31	-13,9
rury i armatura	36	31	-13,9
warzywa	24	25	+ 4,2
cukier i wyroby cukiern.	23	25	+ 8,7
smoły syntetyczne	23	24	+ 4,3

Z analizy struktury geograficznej handlu zagranicznego Kanady wynika, że w ciągu roku bieżącego szczególnie poważnie kurczy się eksport do Wielkiej Brytanii i krajów Wspólnoty Brytyjskiej. W ciągu 7 miesięcy b.r. wywóz w tym kierunku zmniejszył się o 15% w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. Towarzyszył temu również spadek eksportu do krajów Europy kontynentalnej i do USA. Jednocześnie

wzrósł wywóz do Japonii, która w połowie bieżącego roku stała się trzecim z rzędu największym odbiorcą towarów kanadyjskich. Po stronie importu notuje się najpoważniejszy spadek przywozu z USA, który w ciągu 7 miesięcy b.r. obniżył się o 11% w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. Również import z Wielkiej Brytanii spadł o 10%, głównie skutkiem mniejszego przywozu tekstyliów. Przywóz z szeregu krajów Europy kontynentalnej utrzymał się mniej więcej na poziomie roku ubiegłego, jednakże import z Niemiec zachodnich wykazał wzrost o 15-20% w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r.

Stosunki handlowe Kanady z krajami kapitalistycznymi kształtują się nadal pod znakiem zaostrzającej się walki o rynki zbytu. Rozmowy jakie odbyli w czerwcu 1954 r. przedstawiciele Kanady z Anglią na temat możliwości rozszerzenia wzajemnej wymiany, zakończyły się ostatecznie fiaskiem, doprowadzając do zaostrzenia obopólnych stosunków. W ślad za tym rząd kanadyjski wysunął sprawę podwyższenia ceł na wyroby bawełniane importowane z Wielkiej Brytanii. Dotychczasowe cło w wysokości 5 do 12 centów na każdym funkcie wyrobów bawełnianych, przywożonych z Wielkiej Brytanii, ma być podwyższone do 50 centów. Decyzja ta wywołała silną reakcję w brytyjskich kołach przemysłowych i handlowych. Z kolei prezes "Kanadyjskiej Federacji Rolnej", uzasadniając stanowisko Kanady, podkreślił fakt, że tysiące farmerów kanadyjskich jest poważnie zagrożonych z powodu utraty rynku brytyjskiego na artykuły mięsne, sery, owoce i inne produkty.

W stosunkach handlowych Kanady z krajami Ameryki Środkowej, trwające od dłuższego czasu rozmowy zostały ostatecznie uwieńczone utworzeniem szeregu nowych placówek handlowych w Kanadzie. Jeszcze w lipcu b.r. w Montreal utworzone zostały nowe placówki handlowe Costa Rica, Kuby, Hondurasu, Nikaraguy, Panamy i Wenezueli.

Obroty Kanady z krajami obozu pokoju są ciągle jeszcze niskie. Jednakowoż Kanada podejmuje kroki zmierzające do zwiększenia wzajemnej wymiany towarowej z tymi krajami. Świadczą o tym pertraktacje odbyte w połowie b.r. z Czechosłowacją, o czym już informowaliśmy w nr. 34/165 "WIZ". Jak donosi ostatnio zachodnio-niemieckie pismo "Nachrichten für Aussenhandel" /powołując się na wypowiedź attaché handlowego Czechosłowacji w Montreal/, Czechosłowacja zamierza zwiększyć swój eksport do Kanady do \$ 7 mln rocznie. W 1951 r. import kanadyjski z Czechosłowacji wyniósł ogółem \$ 4,66 mln, w czym przywóz tekstyliów stanowił \$ 2,07 mln, szkła płaskiego i wyrobów szklanych - \$ 0,64 mln. Eksport kanadyjski do Czechosłowacji wyniósł w 1951 r. - \$ 0,492 mln, obejmując szmaty i odpadki wełniane oraz medykamenty i farmaceutyki łącznej wartości \$ 0,46 mln. W 1953 r. Kanada zakupiła w Czechosłowacji towary wartości \$ 2,58 mln, w tym tekstylia za \$ 0,28 mln, szkło płaskie i wyroby szklane za \$ 0,57, wyroby jubilerskie za \$ 0,217 mln i kamienie szlachetne za \$ 0,59 mln. Ostatnio osiągnięte porozumienie w sprawie rozszerzenia wzajemnej wymiany stwarza więc podstawy dla znacznego wzrostu wywozu Czechosłowacji do Kanady.

Czechosłowacja zamierza ponadto wziąć udział w Międzynarodowych Targach Handlowych, które mają odbyć się w przyszłym roku w Toronto.

W roku bieżącym notuje się również ożywienie wymiany handlowej Kanady ze Związkiem Radzieckim. Według danych "Agefi" eksport kanadyjski do ZSRR osiągnął w I półroczu 1954 r. \$ 2,9 mln, to jest cyfrę najwyższą od 1947 r.

Należałoby się przytym spodziewać dalszego wzrostu eksportu kanadyjskiego do ZSRR i innych krajów obozu pokoju w związku z dokonaniem przez Kanadę na początku września b.r. rozluźnieniem w "kontroli strategicznej". Zniesienie kontroli obejmuje: wyroby z kauczuku syntetycznego i inne produkty przemysłu chemicznego, ponadto wagony towarowe, lekkie motory Diesla, motory elektryczne, transformatory i inny sprzęt przemysłowy. Ścisła kontrola obowiązuje nadal przy eksporcie takich towarów, jak statki /mimo że ZSRR wyraża gotowość zakupienia szeregu statków w Kanadzie/, metale, maszyny i urządzenia uznawane za "strategiczne", pewne chemikalia, instrumenty elektronowe i precyzyjne itp.

F i n a n s e

Bilans płatniczy Kanady wykazał w I półroczu 1954 r. deficyt pozycji bieżących w wysokości \$ 357 mln, to znaczy był o \$ 18 mln niższy w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. Nieznaczny ten spadek deficytu płatniczego spowodowany został między innymi mniejszym saldem ujemnym, wynikającym z obrotów handlowych, obsługi inwestycji zagranicznych i frachtów. Z analizy struktury geograficznej bilansu płatniczego wynika, że w I półroczu 1954 r. deficyt pozycji bieżących w stosunku do USA spadł do \$ 523 mln wobec \$ 590 mln przed rokiem, a nadwyżka wobec Wielkiej Brytanii osiągnęła \$ 61 mln w porównaniu z nadwyżką \$ 34 mln w analogicznym okresie 1953 r. Towarzyszył temu spadek nadwyżki płatniczej Kanady, posiadanej w rozliczeniach z innymi obszarami.

Kształtowanie się pozycji bieżących bilansu płatniczego Kanady w I połowie 1954 r. w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. ilustruje poniższe zestawienie /w mln dol. kanad./:

	I półrocze	
	1953 r.	1954 r.
Eksport /f.o.b./	2.031	1.865
import /f.o.b./	- 2.163	- 1.991
saldo bilansu handlowego	- 132	- 126
ruch złota niemonetarnego		
/netto/	85	78
wydatki turystyczne	- 30	- 81
transport	- 15	- 11
obsługa inwestycji	- 130	- 125
inne usługi	- 84	- 86
Saldo towarów i usług/netto/	- 356	- 351
dary rządowe	- 19	- 6
Saldo końcowe	- 375	- 357

Mimo utrzymującego się nadal w roku bieżącym poważnego deficytu płatniczego Kanady wobec zagranicy, kurs waluty kanadyjskiej wykazuje nadal poziom wyższy od dolara USA. Warto więc problemowi temu poświęcić kilka słów.

Na przestrzeni ostatnich dwóch z połową lat dolar kanadyjski na rynku dewizowym USA i Kanady utrzymuje z pewnymi przerwami, kurs wyższy od dolara USA. Od połowy 1953 r. do lutego 1954 r. agio dolara kanadyjskiego wobec dolara amerykańskiego wynosiło 3,75%. Po przejściowym spadku kursu w marcu i kwietniu b.r. od połowy maja b.r. dolar kanadyjski ponownie odzyskał swoją silną pozycję, wykazując notowania o ponad 3% wyższe od dolara USA.

Przyczyny podobnego kształtowania się kursu waluty kanadyjskiej są różnorodnego rodzaju. W roku 1952 udało się Kanadzie osiągnąć znaczną nadwyżkę zarówno w obrotach handlowych, jak i w bilansie płatniczym, co spowodowane zostało silnym popytem zagranicznym na podstawowe surowce kanadyjskie, czemu towarzyszył pomyślny dla kraju rozwój "terms of trade". Wzrost więc kursu dolara kanadyjskiego w 1952 r. wynikał bez wątpienia z faktu uzyskania nadwyżki w bilansie płatniczym wobec zagranicy. Jednakże od początku 1953 r., skutkiem spadającego eksportu i niepomyślnego rozwoju "terms of trade", bilans handlowy, a w następstwie również bilans płatniczy Kanady zaczął się kształtować ujemnie dla Kanady. Jeśli więc kurs dolara kanadyjskiego - pomijając przejściowe okresy spadku - utrzymywał się na poziomie wyższym od dolara USA, to nastąpiło to skutkiem zwiększonego importu kapitałów zagranicznych. W 1953 r. same tylko bezpośrednie nowe inwestycje amerykańskie, ulokowane w Kanadzie, wyniosły \$ 330 mln. Dochodzi jeszcze do tego zainwestowana ponownie suma \$ 150 mln, stanowiąca zyski kontrolowanych przez USA towarzystw w Kanadzie. Ponadto bezpośrednie nowe inwestycje brytyjskie i innych krajów europejskich osiągnęły ok. \$ 70 mln. Poza inwestycjami kapitałowymi, na mocny kurs dolara kanadyjskiego wpływ wywarł również import kapitałów wynikający z obrotu papierami wartościowymi oraz wpływ krótkoterminowych kapitałów spekulacyjnych /"hot money"/. Istotnym momentem był tu także import kapitałów w wysokości \$ 329 mln z pożyczki kanadyjskiej, rozpisanej w USA. Powodzenie emitowanej pożyczki kanadyjskiej na terenie USA zapewnione zostało dzięki temu, że stopa procentowa płacona w Kanadzie była wyższa od amerykańskiej.

W roku bieżącym utrzymujący się nadal mocny kurs waluty kanadyjskiej, mimo deficytu bilansu handlowego i płatniczego znajduje nieco inne źródło. Import kapitałów zagranicznych w formie inwestycji bezpośrednich wykazuje spadek. W ciągu pierwszej połowy 1954 r. bezpośrednie inwestycje zagraniczne spadły do \$ 140 mln w porównaniu z \$ 193 mln w analogicznym okresie 1953 r. Inwestycje lokowane w kanadyjskim przemyśle górniczym utrzymały się na dotychczasowym wysokim poziomie, lecz w innych gałęziach gospodarki skurczyły się one poważnie. Jednocześnie w roku bieżącym skurczył się import kapitałów z tytułu nowej emisji pożyczki kanadyj-

skiej na terenie USA skutkiem tego, że znacznie zmniejszyła się różnica między stopą procentową w USA a Kanadą, po dokonaniu przez tę ostatnią poważnej redukcji stopy procentowej. Nowym więc momentem, który wpłynął na utrzymanie się wysokiego kursu dolara kanadyjskiego w roku bieżącym, jest fakt, że amerykańskie kapitały spekulacyjne przejawiały nagle zainteresowanie kanadyjskimi papierami wartościowymi i w zwiększonej ilości wpłynęły do Kanady.

W związku z mocnym kursem dolara kanadyjskiego zasadniczej wagi dla Kanady nabiera problem reperkusji wywołanych tym w całokształcie życia gospodarczego kraju. Kanadyjskie koła gospodarcze widzą w mocnym kursie waluty krajowej dodatkową przyczynę pogłębiających się trudności zbytu zarówno na rynku światowym, jak i wewnętrznym w obliczu zaostrzającej się konkurencji zagranicznej, co godzi w rozwój przemysłu kanadyjskiego. Już i bez tego koszty produkcji i ceny towarów kanadyjskich wzrosły znacznie w porównaniu z cenami towarów głównych krajów przemysłowych i eksportujących.

Wzrost zaś kursu waluty krajowej o 13% - na przestrzeni ostatnich czterech lat utrudniał w jeszcze większym stopniu konkurencyjność przemysłu kanadyjskiego na rynku światowym. Kanada usiłuje więc obniżyć kurs własnego dolara drogą zakupu dolarów USA. Na cel ten wydatkowano np. w ciągu czerwca i lipca b.r. łącznie \$ 70 mln, a w następnych miesiącach przeznaczono dalsze kwoty. Jednakże jak dotychczas eksperyment ten nie daje zamierzonego rezultatu.

Produkcja przemysłowa i rolna

Rozwój sytuacji ekonomicznej w Kanadzie obecnie już wyraźnie wykazuje, że w ciągu bieżącego roku nastąpiło zdecydowane osłabienie ogólnej aktywności gospodarczej. Poziom produkcji, zatrudniania, obroty handlu wewnętrznego, jak również omówione wyżej obroty handlu zagranicznego przejawiają tendencję osłabienia lub stagnacji.

Produkcja narodowa brutto Kanady /obliczana metodą burżuazyjną/ spadła w II kwartale 1954 r. o 2% niżej poziomowi 1953 r. Biorąc pod uwagę sam fakt niepomyślnych zbiorów tegorocznych, można przewidywać, że produkcja narodowa brutto w 1954 r. nie zdoła osiągnąć wielkości 1953 r. Do tego dochodzi jeszcze znaczny spadek produkcji w szeregu gałęziach przemysłu.

Jakkolwiek produkcja podstawowych surowców przemysłowych przejawia nadal wzrost, to jednocześnie w większości gałęzi przemysłu przetwórczego oraz częściowo w inwestycjach budowlanych i przemysłowych widoczna jest tendencja spadkowa.

W II kwartale b.r. poziom produkcji minerałów wzrósł o ok. 10% w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. Jednocześnie ogólna produkcja przemysłu przetwórczego spadła o 1,6%, przy czym produkcja żelaza i stali obniżyła się o 26%,

pojazdów mechanicznych o 25%, tekstyliów i odzieży o 22%. Skuroczyła się również wytwórczość artykułów elektrotechnicznych, lodówek, maszyn do prania, artykułów z drewna, skóry i kauczuku. Nieznaczny wzrost wykazała produkcja celulozy i papieru, artykułów spożywczych i używek oraz w przemyśle chemicznym.

W III kwartale b.r. nastąpił dalszy spadek produkcji przemysłowej w szeregu podstawowych gałęziach gospodarki. Produkcja surówki żelaza w sierpniu b.r. była o 37% niższa aniżeli w analogicznym miesiącu 1953 r., a w ciągu pierwszych 8 miesięcy b.r. spadła ona o 27% w zestawieniu z tymże okresem 1953 r. Produkcja stali w tym samym okresie 1954 r. daje cyfrę o 24,5% niższą aniżeli przed rokiem. Podobnie przedstawia się wydobycie węgla, które za 9 miesięcy 1954 r. wyniosło 10,3 mln ton, tj. o 6% mniej niż w tymże okresie 1953 r. Spadła także produkcja artykułów codziennego użytku, jak: butów skórzanych /7% za okres 7 mies./, lodówek /12% za 8 mies./, wyrobów włókienniczych i aparatury elektrycznej.

Wzrost natomiast wykazała produkcja niklu /która za 9 miesięcy b.r. osiągnęła poziom 103 tys. ton w porównaniu z 94 tys. ton przed rokiem/, miedzi /198 tys. ton wobec 179 tys. ton/ oraz w mniejszym stopniu - ropy naftowej. Ewolucję wskaźnika produkcji obrazuje wykres na str. 77.

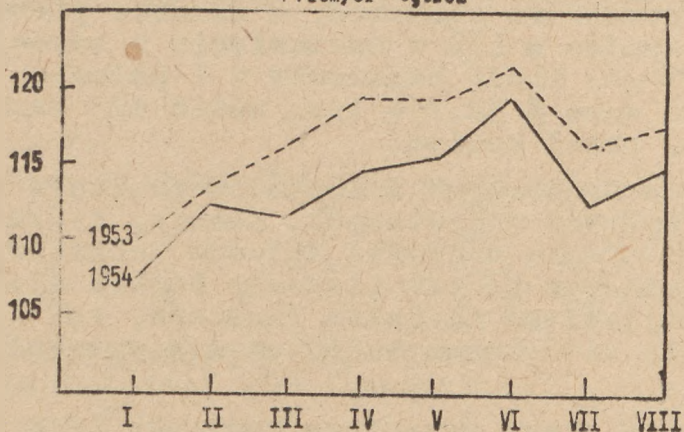
Produkcja rolna Kanady w roku bieżącym w odróżnieniu od lat poprzednich wykazała poważny spadek zbiorów. Fakt ten bezwątpienia idzie na rękę rządowi kanadyjskiemu, który prowadząc politykę subwencyjną w obliczu trudności zbytu na rynku światowym, nabywa pszenicę od farmerów. Trzeba bowiem pamiętać, że w przededniu tegorocznych żniw, zapasy zbóż nie znajdujących zbytu wynosiły ponad 379 mln, tj. o 1/3 więcej aniżeli przed rokiem. W spichrzach leży zboże jeszcze z 1952 r. Tegoroczne więc słabe zbiory stwarzają lepsze perspektywy upłynnienia zaległych nadwyżek. Jednakże dla tysięcy farmerów nieurodzaj ostatniego sezonu oznacza dalszy poważny spadek ich dochodów. Według oficjalnych danych, dochód farmerów spadł w roku bieżącym o 7,5% w porównaniu z rokiem ubiegłym. Zgodnie z oficjalną oceną z połowy sierpnia 1954 r. ogólne zbiory zbóż w roku bieżącym dały łącznie 1.037.066 tys. buszli, w tym pszenicy - 377.851 tys. buszli, owsa - 365.437 tys. buszli, jęczmienia 211.605 tys. buszli, żyta - 14.827 tys. buszli oraz zbóż mieszanych - 67.346 tys. buszli.

Ogólna wartość tegorocznych zbiorów była mniejsza o \$ 400 mln w porównaniu z rokiem ubiegłym. Do słabych plonów przyczyniły się złe warunki atmosferyczne oraz szkodnik polny, który wyrządził poważne spustoszenie. Zbiory pszenicy z jednego hektara wynosiły w roku bieżącym 15,6 buszli, wobec 24,1 buszli w roku ubiegłym.

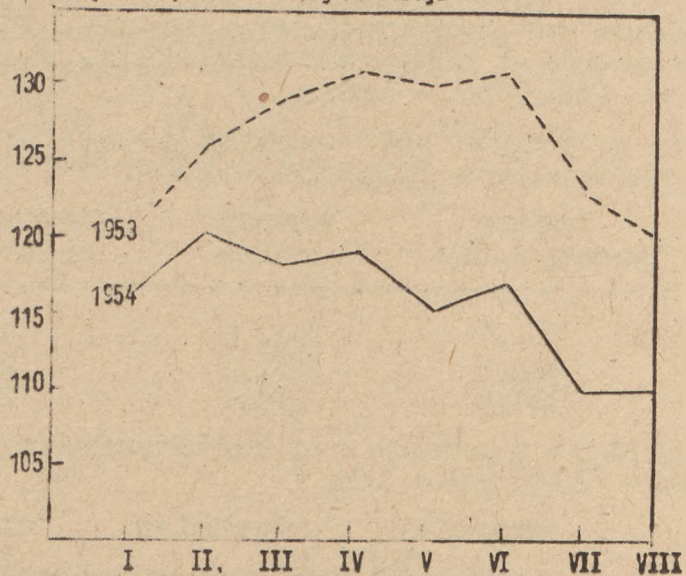
WSKAZNIKI PRODUKCJI PRZEMYSŁOWEJ

KANADY /1950 = 100/

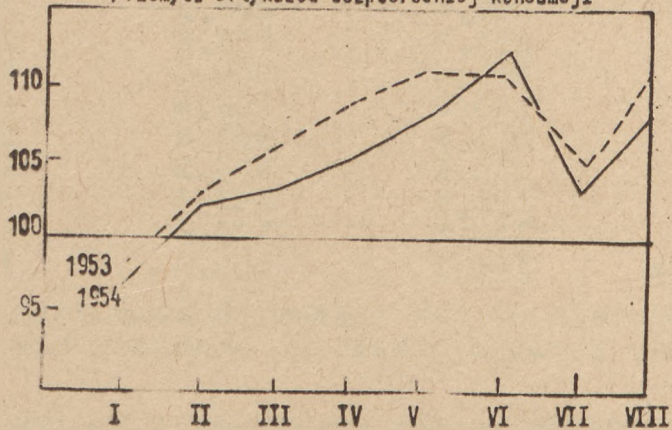
Przemysł ogółem



Przemysł artykułów trwałej konsumpcji



Przemysł artykułów bezpośredniej konsumpcji



Handel wewnętrzny, ceny

Oslabienie ogólnej aktywności gospodarczej oraz spadek siły nabywczej mas pracujących Kanady znajdują odzwierciedlenie w kurczących się obrotach handlu wewnętrznego. We wrześniu 1954 r. handel hurtowy był o 13% mniejszy aniżeli we wrześniu 1953 r. Załadunek na kolejach w ciągu 9 miesięcy b.r. wykazuje spadek o 9,3% w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. Zapotrzebowanie na samochody w okresie pierwszych 8 miesięcy 1954 r. spadło o 19% w zestawieniu z odpowiednim okresem roku ubiegłego. Ilość bankructw w I połowie 1954 r. objęła 751 firm na sumę \$ 32.764 tys. wobec 478 bankructw na sumę \$ 11.336 tys. przed rokiem.

Spadek obrotów handlowych i dochodów znajduje wymowne odbicie w stanie wpływów budżetowych. Kanada, która od roku 1945/46 uzyskiwała ciągle nadwyżki wpływów budżetowych, w bieżącym roku finansowym po raz pierwszy będzie miała deficyt. Według oceny kanadyjskiego ministra finansów, rok finansowy 1954/55 zamknie się niedoborem budżetowym w wysokości ok. \$ 125 mln.

Ceny hurtowe w ciągu trzeciego kwartału 1954 r. przejawiały tendencję nieznacznego spadku.

Ogólny wskaźnik cen hurtowych we wrześniu 1954 r. wyniósł 215,3 w porównaniu z 217,8 w czerwcu b.r. oraz 217,8 we wrześniu 1953 r. /1935/39 = 100/.

Ceny hurtowe artykułów podstawowych gałęzi produkcji kształtowały się następująco /1935/39 = 100/:

	towary przemysłowe	towary rolne	towary pochodz. zwierzęcego
wrzesień 1954	221,7	162,6	245,5
czerwiec 1954	223,9	151,9	267,3
wrzesień 1953	228,8	154,0	263,7

Poniżej podajemy wskaźniki cen hurtowych niektórych wybranych artykułów /1935/39 = 100/:

	wrzesień 1954 r.	czerwiec	wrzesień 1953 r.
tekstylia ogółem	230,1	233,6	237,9
wyroby bawełniane	228,0	228,9	235,4
wyroby wełniane	235,6	235,6	234,8
wyroby skórzane	203,6	203,6	205,5
meble z drzewa	289,0	286,4	287,6
szkło okienne	233,8	333,8	233,8
gwoździe	233,2	233,2	256,5
cement	158,5	158,5	158,6
owoce suszone	168,6	173,6	175,2
wyroby cukiernicze	148,5	150,6	156,9

W przeciwieństwie do cen hurtowych ceny detaliczne ogólnie biorąc wykazały w ciągu trzeciego kwartału b.r. nieznaczny wzrost.

Nieznaczny również wzrost przejawiają koszty utrzymania, których poziom w sierpniu b.r. był wyższy o 0,6% aniżeli w lipcu. Szczególnie wzrastają ceny artykułów spożywczych,

opału i komornego.

Stan bezrobocia na koniec jesieni wynosił według oficjalnych danych około 200 tys. osób, jednakże według oceny kanadyjskich Związków Zawodowych cyfra całkowicie i częściowo bezrobotnych dochodzi do 500 tys.osób. W Kanadzie przewiduje się, że bezrobocie w ciągu okresu zimowego może osiągnąć 750 tys.osób, tj.około 15% ogólnego zatrudnienia.

/o/

Z r ó d ł a

Neue Zürcher Zeitung	-	246,	7.9.54
"	"	"	- 262, 24.9.54
"	"	"	- 277, 9.10.54
"	"	"	- 291, 23.10.54
"	"	"	- 315, 16.11.54

Aussenhandel - 42, 19.10.54

Nachrichten für Aussenhandel - 264, 16.11.54

" " " 275, 30.11.54

International Financial Statistics - listopad 54

International Financial News Survey - 11, 10.9.54

Canadian Statistical Review - wrzesień 54

Financial Times - 20399, 25.10.54

Biki - 116, 29.8.54

Agefi - 174, 10.11. - IX.54

Reuter - 1.9.54

U M O W Y HANDLOWE I PŁATNICZE

ALBANIA - RUMUNIA

W Bukareszcie podpisany został układ handlowy i płatniczy między Albanią a Rumunią. W ramach tego układu Rumunia dostarczać będzie Albanii produkty naftowe, szkło oraz inne towary. Albania dostarczać będzie Rumunii rudę chromu, oliwki, owoce cytrusowe itd.

ARGENTYNA - BRAZYLIA

Argentyna i Brazylia doszły do porozumienia w sprawie zawarcia układu handlowego na okres 3-ich lat, który przewiduje znaczny wzrost obopólnej wymiany towarowej. Układ ten zawarty został podczas ostatniej konferencji panamerykańskiej. Najważniejszy jej punkt przewiduje zakupy przez Brazylię 1,2/ton pszenicy argentyńskiej w ciągu 3-ich lat.

Brazylia zaś dostarczy zwiększone ilości kawy, kakao, stali i wyrobów gotowych. Ceny pszenicy nie zostały ustalone w umowie i mają być uzależnione od kształtowania się cen na światowym rynku pszenicy.

AUSTRIA - BULGARIA

13 listopada b.r. podpisany został w Sofii układ handlowy na r.1955 między Austrią a Bułgarską Republiką Ludową. Zgodnie z umową Bułgaria importować będzie z Austrii maszyny i urządzenia przemysłowe, metale, chemikalia, papier, specjalny karton oraz inne towary, dostarczać zaś będzie Austrii tytoń, artykuły spożywcze, owoce i warzywa, tłuszcze jadalne, zioła lecznicze itp.

BUŁGARIA - JUGOSŁAWIA

12 listopada b.r. zawarty został w Belgradzie układ handlowy między Jugosławią a Bułgarią z terminem ważności do końca 1954 r. Umowa przewiduje obroty handlowe na sumę 500 tys. dolarów.

BUŁGARIA - SZWAJCARIA

26 listopada b.r. podpisany został w Sofii układ handlowy i płatniczy na rok 1955 między Bułgarską Republiką Ludową a Szwajcarią. Zgodnie z umową Bułgaria sprowadzać będzie ze Szwajcarii między innymi maszyny i urządzenia przemysłowe, metale, kable, barwniki anilinowe, surowce dla przemysłu tekstylnego, zegarki oraz części zamienne, wyroby farmaceutyczne; dostarczać będzie Szwajcarii tytoń, puch i pierze, artykuły żywnościowe, leki, flance itd.

CZECHOSŁOWACJA - LIBAN

11 listopada b.r. podpisany został w Pradze protokół dotyczący rozszerzenia wymiany handlowej między Libanem a Czechosłowacją. Protokół ten podpisany został na podstawie umowy handlowej, zawartej między obu krajami 12 lipca 1952 r.

FINLANDIA - NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

Obowiązująca na 1955 r. umowa handlowa pomiędzy Finlandią a Niemiecką Republiką Demokratyczną przewiduje fiński import z NRD w wysokości 4,6 mld marek fińskich oraz eksport fiński do tego kraju w wysokości 4,2 mld m.f. Różnica będzie jak i dotychczas pokrywana w ramach układu trójkątnego przez Związek Radziecki. Najważniejszymi dostawami fińskimi będą: okraglaki, celuloza, papier, liemenit oraz ser, podczas gdy NRD dostarczy głównie chemikaliów, soli glauberskiej, maszyn, samochodów oraz wyrobów mechanicznych i optycznych. W okresie pierwszych 8 miesięcy b.r. import fiński z NRD wyniósł 2,646 mln m.f., zaś eksport do tego kraju 1,7 mld m.f. tak, że w ramach nowej umowy należy spodziewać się rozszerzenia obrotów pomiędzy obu krajami.

FINLANDIA - NORWEGIA

W uzupełnieniu umowy zawartej między Finlandią a Norwegią 24 listopada 1953 r. w Oslo, podpisany został latem b.r. w Helsinkach układ, przewidujący ustanowienie kwot uzupełniających na import fiński takich towarów norweskich jak ruda żelazna, tłuszcze, części rowerowe, oraz na import szeregu towarów fińskich do Norwegii, jak np. forniery i inne wyroby drzewne.

FINLANDIA - RUMUNIA

Między Finlandią a Rumunią podpisana została nowa umowa handlowa na r. 1955.

Finlandia dostarczać będzie Rumunii worki papierowe do cementu, papier, karton, urządzenia dla przemysłu papierniczego i spożywczego i sprowadzać będzie z Rumunii produkty naftowe, maszyny oraz części zamienne i wyroby przemysłu chemicznego.

FRANCJA - IZRAEL

Według danych francuskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, 16 listopada b.r. podpisana została umowa handlowa między Francją a Izraelem.

Wartość eksportu Francji do Izraela w ciągu jednego roku trwania umowy wynosić będzie 6,5 mln dolarów, zaś import z Izraela 2,3 mln dolarów.

FRANCJA - SZWECJA

24 listopada b.r. zawarta została umowa handlowa między Francją a Szwecją. Przewiduje ona francuski import na sumę 3,5 mld franków, który obejmować będzie między innymi traktory, minerały i chemikalia, papier gazetowy, wyroby przemysłu elektrotechnicznego, produkty mleczarskie oraz stal specjalną. Eksport francuski do Szwecji obejmuje samochody o wartości 1 mld franków oraz 3.500 ton bananów.

PORTUGALIA - WIELKA BRYTANIA

W pierwszej połowie listopada b.r. w Londynie przeprowadzone zostały rozmowy między przedstawicielami Wielkiej Brytanii i Portugalii, które miały na celu kontrolę wykonania umowy zawartej na rok bieżący, oraz doprowadziły do zawarcia nowej umowy na 1955 r.

Brytyjskie Ministerstwo Handlu donosi, iż zniesione zostały ograniczenia ilościowe na poważną część towarów, które były przedmiotem wymiany handlowej między obu krajami.

W ramach rozmów ustalone zostały kwoty na towary, które będą importowane z Portugalii w 1955 r. Przedstawiciele obu krajów doszli również do porozumienia odnośnie wzajemnych dostaw samochodów oraz niektórych wyrobów gotowych.

/za/ w/

CŁA I POLITYKA IMPORTOWA

ARGENTYNA

Kontyngenty przywozowe

Według doniesień urzędowych argentyński Bank Centralny przeznaczył na import materiałów radiowych oraz części zapasowych dla maszyn przemysłowych sumę 25,4 mln pesos w dewizach. Import może być dokonany z obszaru szterlingowego, dolarowego, z Francji, Włoch, Danii, Czechosłowacji, Szwecji, Belgii, Finlandii, Niemiec, Kanady, Szwajcarii oraz Austrii.

Faktury konsularne

Faktury konsularne wymagane były dotychczas jedynie do przesyłek towarowych do Argentyny przekraczających wartość 500.- pesos. Obecnie faktura konsularna wymagana jest do wszelkich przesyłek towarowych niezależnie od ich wartości.

CEJLON

Zwolnienie od cła

Stosownie do zarządzenia nr 54/8 z dnia 9.XI.54 zwolniony został od cła wwóz następujących towarów: aparaty wylegowe drobiu i części; aparaty i przyrządy dla farm drobiu /przedmioty bliżej nieokreślone/; przyrządy i urządzenia mleczarni - jak aparaty do napełniania butelek, urządzenia sterylizacyjne, przyrządy do badania mleka, konwie i butelki do mleka itp.

Zwolnienie od cła próbek handlowych

1b

Próbki towarowe o wadze poniżej 1/4 - o ile wartość ich jest nieznaczna - mogą zostać na mocy zarządzenia nr 54/8 z dnia 9.XI.54 zwolnione od cła przez "Principal collector of customs". Normalnie cło, pobierane od próbek przywożonych przez kupców albo sprowadzanych w inny sposób, zwracane zostaje w pełnej wysokości przy ich wywozie. Celem zabezpieczenia zwrotu cła przywożący, wzgl. cejlonski importer, który otrzymał próbki, powinien przy wwozie zadeklarować je na specjalnym formularzu, wywozu zaś dokonać w ciągu 6 miesięcy od chwili wwozu - jeżeli nie otrzymał od "Principal collector of customs" przedłużenia -, a na 12 godzin przed wywozem przedłożyć próbki właściwemu urzędowi celnemu.

C O S T A R I C A

Podwyższenie cła

Celem ochrony krajowego przemysłu Rząd dekretem Nr.28 z dnia 20.X.54, ogłoszonym w dniu 22.X.54, podwyższył stawkę celną od wwozu rur papierowych z 1,30 kolona^x/ od 1 kg + 4% a.v. na 2 kolony + 4% a.v.

F I N L A N D I A

Próbki lekarstw zwolnienie od cła

Próbki lekarstw importowane do Finlandii zwolnione są od cła, jeśli ich wartość handlowa nie przekracza 20.000.- m.f. Do przesyłki należy dołączyć fakturę proforma, z której wynikać musi cena próbki. Na fakturze proforma należy zarazem stwierdzić, że towar stanowi próbkę i że podanej ceny importer nie jest obowiązany uiszczyć. Po otrzymaniu próbek importer obowiązany jest ze swej strony złożyć władzom celnym zapewnienie, że otrzymany towar użyje jako próbki.

F R A N C J A

Wznowienie cła

Rząd francuski dekretem nr 54-962/54 wznowił cło od importu m.in. następujących towarów:
 Ex 276 - dolomit - jako kamień, kruszony lub przesiewany;
 Ex 348- siarka - nieczyszczona, kruszona, kruszona rafinowana;
 71 - szkło i wyroby szklane; z pozycji: 1223B - prety, pretki i kulki, przy czym te ostatnie ze zwykłego szkła.

Obniżenie podatku importowego

Francuski minister finansów obniżył dwa podatki kompensacyjne, nałożone na szereg towarów importowanych, a mianowicie: podatek 15%-wy niżony został do 11%, a 10%-wy do 7%. Redukcja opłat odpowiada życzeniom zagranicznych kół handlowych i przyczyniła się do obniżenia cen krajowych.

Podatki kompensacyjne zostały wprowadzone dla większości artykułów, których import został zliberalizowany i mają na celu ochronę przemysłu krajowego.

Jak stwierdził minister, że już od samego początku podatki miały charakter tymczasowy, a doświadczenie wykazało, że były one tak wysokie, iż hamowały wszelki import i liberalizacja nie odniosła oczekiwanego skutku.

1/5,6 kolona=1 %.

I N D I E

Zwiększenie ochrony celnej

Zgodnie z zaleceniem indyjskiej komisji celnej przedłużono ochronę celną o dalsze 3 lata - począwszy od 1.I.55 r. - w odniesieniu do szkła okiennego, a stawki celne podniesiono od zaraz z 42 1/4% na 70% a.v.

Zamierzona zmiana stawek celnych

Rząd indyjski przedłożył parlamentowi projekt ustawy dotyczącej podwyżki ceł na szereg towarów importowych.

W przepisach dotyczących taryfy celnej ministerstwa handlu i przemysłu /zmiana II/ wprowadzone zostały dodatkowe postanowienia podwyżki ceł na szereg towarów jak np. samochody ciężarowe, piwo, wino, szampan, ołówki, tkaniny z wełny, jedwabiu naturalnego i sztucznego najrozmaitszych gatunków, przyprawy korzenne, pieprz itp. sosy, pikle, syropy, mydło, żarówki, meble, obuwie, odzież, sztuczne perły, żyłетки oraz karty do gry.

K U B A

Zwolnienie od cła

Z mocy dekrety nr 1745/54, ogłoszonego w dniu 28.X.54 kubańskie wytwórnie wódek sprowadzać mogą Vermont oraz inne wina bez cła, o ile wóz następuje w naczyniach większych od 1 litra oraz jeśli wina te przeznaczone są do produkcji i ulepszenia wódek.

M A L A J E

Podwyżka stawek celnych

Z ważnością od 21.IX.54 r. Rząd podwyższył stawki celne od importu m.in. następ. towarów: wyrobów tytoniowych, wyrobów czekoladowych i cukru.

N O R W E G I A

Zamierzone zarządzenia antidumpingowe

Rząd norweski przedłożył parlamentowi projekt mający stworzyć podstawy prawne dla podniesienia ceł antidumpingowych i wyrównawczych i stanowić uzupełnienie obowiązującej taryfy celnej. Według wspomnianego projektu dumping istnieje wówczas kiedy notowana w Norwegii cena towaru zagranicznego leży poniżej ceny w kraju eksportującym lub - o ile towar nie jest sprzedawany w kraju eksportującym - cena ta w Norwegii jest niższa od najwyższej ceny żądanej przy eksporcie do

innych krajów i wreszcie jeżeli cena importowa w Norwegii leży poniżej kosztów produkcji - koszty sprzedaży i normalny zysk. Cło antidumpingowe ma być podwyższone w przypadku jeżeli dumping przynosi znaczne szkody zakładom krajowym lub może je spowodować albo jeżeli uniemożliwi budowę zakładów norweskich. Przewidziane obok tego cło wyrównawcze może być nałożone na towary, przy których producent zagraniczny otrzymuje pomoc w postaci premii lub subsydiów eksportowych.

N O W A Z E L A N D I A

Licencje importowe

Według komunikatu ministra handlu i przemysłu z dnia 26.X.54 r. zostały terminy ważności licencji importowych upływające z dniem 31.XII.54 r. przedłużone do 31.III.1955 r.

S T A N Y Z J E D N O C Z O N E A.P.

Zarządzenia antidumpingowe

Wydział celny amerykańskiego Ministerstwa Skarbu opracował nowe zarządzenie, będące uzupełnieniem ustawy antidumpingowej z 1921 r. i mające ułatwić stosowanie i skuteczność tej ustawy. Na mocy ustawy minister skarbu jest upoważniony do wprowadzenia ceł i opłat antidumpingowych, o ile stwierdzi, że jakieś towary są importowane po cenie "niższej od ceny fair" i że ten dumping równocześnie szkodzi przemysłowi amerykańskiemu lub też może mu zaszkodzić.

Nowe zarządzenie usiłuje sprecyzować pojęcie ceny "fair". Ma to być "cena hurtowa otrzymana zwykle przez producentów zagranicznych za odnośne towary w ramach zwykłych transakcji handlowych". Stosowanie dotychczasowej sztywniejszej zasady stwarzało często trudności na skutek wahań kursów walut zagranicznych, co szybko dezaktualizowało kalkulację cen.

Faktury konsularne

Ministerstwo Skarbu zmieniło z ważnością od 21.X.54 r. warunki wystawiania faktur konsularnych w tym sensie, że przy eksporcie towarów do Stanów Zjednoczonych A.P. wymagane są faktury konsularne jedynie wówczas, jeżeli wartość towaru przekracza 500.- \$ /dotychczas 250 \$/. Towary przeznaczone na wystawy albo na składy konsygnacyjne wymagają faktury konsularnej, jeżeli ich wartość przekracza 1000.- \$ /dotychczas 500.- \$/.

THAILAND

Złagodzenie restrykcji importowych

Jak donoszą z Hong-Kongu, Thailand postanowił zezwolić na import w najbliższym czasie 80-ciu artykułów, składających się głównie z wyrobów metalowych oraz maszyn, celem pokrycia wzrastającego zapotrzebowania wewnętrznego tego kraju. Odnosne listy towarowe mają zawierać następujące pozycje: paliwo pędne do motorów i nafta, oleje smarowe i olej opałowy, kawa, gips, siarka, galwanizowany drut żelazny, blachy galwanizowane, blachy żelazne, okrągłe sztaby ze stali zlewnej, blacha biała, drut kolczasty, blachy aluminiowe /z wyłączeniem folii/, rurki miedziane, elektrody do spawania, sprzęt do spawania, węgiel, wulkanizatory do wyrobów gumowych, pasy transmisyjne, opony samochodowe i dętki.

URUGWAJ

Kontyngenty przywozowe

Zapowiedziany przed kilkoma tygodniami w Urugwaju przydział dewiz w wysokości \$ 15 mln dla towarów importowych kategorii 2 i 3 /"less essentials" i "non essentials" /na Święta Bożego Narodzenia został ponownie przesunięty. Natomiast zapowiedziano podwyższenie kwoty ogólnej dla tych towarów do około \$ 18 mln, przy czym kurs przydzielonych na ten cel dewiz podwyższony będzie do 3,40 urugwajskich peso za dolara. Normalny kurs dewiz dla importu towarów 2 i 3 kategorii wynosi 2,45 urugwajskich peso za dolara.

WIELKA BRYTANIA

Kwoty importowe na I półrocze 1955 r.

Brytyjskie ministerstwo handlu opublikowało dane, dotyczące kwot importowych w I półroczu 1955 r. dla towarów, których przewóz z krajów OEEC i szeregu pozaeuropejskich krajów niedolarowych poddany jest restrykcjom zgodnie z zarządzeniami z listopada 1951 i jesieni 1952 r. Oczekiwania, iż w związku z tym krokiem nastąpi dalsza liberalizacja importu brytyjskiego nie zostały potwierdzone; zarówno kwoty globalne jak i specyficzne kwoty poszczególnych grup towarowych pozostaną w pierwszym półroczu przyszłego roku na tym samym poziomie co w bieżącym półroczu.

Jednakże w praktyce importowej nastąpiły administracyjne zmiany w dwóch kierunkach. Po pierwsze przywóz wszelkich artykułów drogeryjnych, soków owocowych, instrumentów muzycznych, błon filmowych i wyrobów plastycznych będzie dokonywany z dniem 12 listopada, zaś przywóz kleju i żelatyny z dniem 1 stycznia 1955 r. W ramach otwartej, ogólnej licencji tj. praktycznie zwolniony od licencjonowania. Ministerstwo

hanlu stwierdza jednak wyraźnie, że krok ten ma na celu jedynie ułatwienie pracy administracyjnej i że nie wywoła on - według przewidywań oficjalnych - żadnego wzrostu importu. Po drugie szereg artykułów, określanych oficjalnie jako "małe" /które były dotychczas indywidualnie licencjonowane bądź też ich ilości ustalano w bilateralnych układach handlowych/ jak np. jadalne esencje, skrzynki i beczki drewniane, niektóre chemikalia, kawa, kakao i jego wyroby, zostaną poddane z dniem 12 listopada otwartej licencji. Również i to pociągnięcie nie spowoduje wzrostu importu, gdyż dotychczas stosowana procedura w tych wypadkach nie miała - według danych ministerstwa - charakteru restrykcyjnego.

/g/

Rozwój współpracy gospodarczej krajów ----- obozu socjalistycznego -----

Rozwój historyczny krajów, które odpadły od systemu kapitalistycznego i utworzyły obóz demokracji i socjalizmu świadczy o słuszności teoretycznych założeń marksizmu - leninizmu i jest dowodem tego, że jedynie na drodze budowy socjalizmu osiągnąć można rzeczywiste gospodarcze zbliżenie narodów oparte na współpracy i wzajemnej pomocy.

W ustroju kapitalistycznym istnieje głębokie przeciwieństwo pomiędzy procesem gospodarczego scalania się narodów, a imperialistycznymi metodami tego łączenia się. Już w XIX wieku w systemie kapitalistycznym zarysowała się tendencja internacjonalizacji metod produkcji i wymiany, usunięcie narodowych separatyzmów, tendencja do gospodarczego łączenia się ogromnych obszarów w jedną powiązaną całość. Tendencje te jeszcze bardziej spotęgowały się z rozwojem światowego rynku, wywozem kapitałów i doprowadziły do międzynarodowego podziału pracy i do powstania wszechświatowej wzajemnej zależności pomiędzy narodami.

Jednakże tendencje gospodarczych więzi pomiędzy narodami i obszarami nie rozwijają się w warunkach kapitalizmu na zasadzie równości i dobrowolności. Naodwrot panuje tu prawo samowoli silnych państw imperialistycznych, prawo ucisku i wyzysku słabszych. Dlatego też imperialistyczne formy pogłębiania łączności pomiędzy narodami stoją głębszej sprzeczności z postępową treścią tej tendencji. Wzrost gospodarczych powiązań, powstawanie wzajemnej zależności pomiędzy narodami przebiega żywiołowo, w atmosferze ostrych konfliktów - zgodnie z prawami gospodarczego rozwoju kapitalistycznego ustroju. Proces narastania współzależności między narodami, ich gospodarczych więzi przerywany jest przez kryzysy i wojny. W okresie ogólnego kryzysu kapitalizmu cały system gospodarczej współpracy pomiędzy krajami kapitalistycznymi znajduje się w stanie rozkładu.

Głębokie przeciwieństwo pomiędzy gospodarczym łączeniem się narodów a imperialistycznymi metodami wprowadzania tego w życie zostało poraz pierwszy zlikwidowane we wzajemnych stosunkach krajów obozu socjalistycznego. U podstaw stosunków produkcyjnych w tych krajach leży własność społeczna środków produkcji, całkowicie odpowiadająca charakterowi sił wytwórczych i sprzyjająca ich rozwojowi. Własność społeczna środków produkcji jednoczy ludzi pracy nie tylko w obrębie danego kraju, ale również w obrębie całego obozu socjalistycznego. Sama istota władzy ludowej, podstawą której jest własność socjalistyczna,

zjednoczyła narody do walki o budowę socjalistycznego społeczeństwa i uczyniła niezbędnym ich ścisłą współpracę.

Związek Radziecki, Chińska Republika Ludowa i inne kraje socjalistycznego obozu chociaż znajdują się na różnych etapach socjalistycznego budownictwa i chociaż między nimi są różnice w poziomie rozwoju sił wytwórczych - są jednak zjednoczone tym, że wszystkie ostatecznie i bezpowrotnie zerwały z ustrojem kapitalistycznym i uzyskały narodową i państwową niezależność. Budowa nowego społeczeństwa jest wspólnym celem wszystkich narodów demokracji ludowej.

W obozie socjalistycznym od samego zarania jego tworzenia się zaczęły formować się pod przewodnictwem Związku Radzieckiego gospodarcze, polityczne i kulturalne więzi pomiędzy krajami, oparte na zasadach dobrowolności, wzajemnej pomocy, równości, poszanowania narodowej niepodległości i państwowej suwerenności. Te więzi to charakterystyczne cechy jednolitego systemu nowego światowego socjalistycznego gospodarstwa.

Współpraca i wzajemna pomoc stwarzają krajom demokracji ludowej niezbędne warunki dla rozwoju ich gospodarki narodowej i kultury i dają im pierwszy raz w ich historii rzeczywistą gwarancję zachowania ich państwowej i narodowej suwerenności.

Stosunki między państwami obozu socjalistycznego oparte są na prawach ekonomicznych socjalizmu i odzwierciedlają zadanie tych praw skoncentrowania władzy w rękach klasy pracującej. Czołowa rola komunistycznych i robotniczych partii opierających się na marksistowsko-leninowskiej teorii umożliwia świadome wykorzystywanie obiektywnych praw rozwoju społeczeństw w interesach narodu, w interesach budownictwa socjalistycznego społeczeństwa. Ogromna przewaga systemu socjalistycznego polega na tym, że system ten daje możliwość prowadzenie gospodarki narodowej w sposób plenowy, wykluczający kryzysy, anarchię, konkurencję. System ten umożliwi nowe, dotychczas nierealne, tempo rozwoju sił produkcyjnych w celu wszechstronnego zaspokajania wciąż wzrastających potrzeb członków społeczeństwa.

Współpraca gospodarcza, oparta na zasadach wzajemnej pomocy, równości stron, poszanowania suwerenności i narodowej niepodległości, jest niemożliwą pomiędzy krajami kapitalistycznymi, gdzie panuje prywatna własność środków produkcji i konkurencja. W 1953 roku Sekretariat Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych wydał "Przegląd Gospodarczego rozwoju Europy w okresie powojennym". Autorzy tego przeglądu reasumują wyniki ekonomicznej "współpracy" krajów zachodnio-europejskich zmuszeni byli przyznać, że: "W ciągu okresu powojennego osiągnięto tylko nieznaczne postępy w kierunku uzgodnienia polityki gospodarczej krajów zachodnio-europejskich i nie ma wyraźnego przełomu w tendencjach do narodowej autarkii jaka utrzymała się w ciągu wielu dziesiątków lat. Za każdym razem kiedy zarysowała się konieczność przedsięwzięcia konkretnych środków w kierunku takiego uzgodnienia powstawały przeszkody nie do przezwyciężenia - o charakterze politycznym, społecznym i gospodarczym".

Po drugiej wojnie światowej Stany Zjednoczone i inne mocarstwa imperialistyczne przeprowadzały i przeprowadzają swą ekspansję gospodarczą pod postacią różnego rodzaju "pomocy gospodarczej", "pomocy technicznej", "pomocy współpracy gospodarczej" /w rodzaju planu Marshalla, planu Colombo,/. Cechą istoty tych metod pseudo - współpracy, podcinająca gospodarkę krajów ogarniętych takimi "planami pomocy" w pełni ujawniła się podczas ich stosowania.

W chwili obecnej istnieją dwie przeciwstawne linie rozwoju stosunków gospodarczych pomiędzy narodami. W obozie socjalizmu i demokracji gospodarcza współpraca krajów stała się jedną z decydujących przesłanek wielkich osiągnięć gospodarczych tych krajów. W obozie przeciwstawnym stosunki ekonomiczne pomiędzy krajami, w wyniku zaostrzenia się ogólnego kryzysu kapitalizmu, uległy głębokiemu rozkładowi.

Nowy socjalistyczny światowy system gospodarki formuje się w toku walki z zamierającym systemem kapitalizmu. Wyrazem tej walki były np. próby państw imperialistycznych zaduszenia po Rewolucji Październikowej Związku Radzieckiego przy pomocy ekonomicznej blokady, a obecnie - wyrazem tego jest blokada gospodarcza Chińskiej Republiki Ludowej i dyskryminacja stosowane przez koła imperialistyczne w handlu zagranicznym państw kapitalistycznych ze Związkiem Radzieckim i krajami demokracji ludowej. Doświadczenie lat ubiegłych wykazało w pełni całkowite bankructwo prób zahamowania rozwoju gospodarczego państw demokratycznych. Wręcz przeciwnie, próby te przyniosły kolosalne straty ich organizatorom i spotęgowały jeszcze trudności gospodarcze państw kapitalistycznych.

Wszystkie państwa demokracji dążą do trwałego pokoju na całym świecie, bronią możliwości trwałej egzystencji i pokojowego współzawodnictwa obu systemów - socjalistycznego i kapitalistycznego. Narody krajów demokratycznych są w pełni przekonane o wyższości socjalizmu nad kapitalizmem, gdyż zjednoczony obóz pokoju, demokracji i socjalizmu rośnie i umacnia się, podczas gdy obóz imperializmu rozkłada się pod działaniem głębokich przeciwieństw.

Charakterystycznym zjawiskiem nowego światowego socjalistycznego systemu gospodarczego jest nowy światowy rynek demokratyczny, jest wzajemne uzgadnianie między krajami ich planów gospodarczych, jest ich stałe dążenie do rozszerzenia międzynarodowej współpracy ze wszystkimi krajami świata na podstawie równości i wzajemnych korzyści.

Planowy rozwój gospodarki krajów obozu
socjalistycznego i koordynacja narodowo-
gospodarczych planów.

W chwili obecnej kiedy wszystkie kraje demokratyczne rozwijają swoją gospodarkę na podstawie długoletnich planów - koordynacja tych planów, z włączeniem tu zagadnień handlu zagranicznego, stała się podstawowym warunkiem planowego socjalistycznego budownictwa. Dzięki takiemu uzgodnieniu każde z państw

obozu socjalistycznego wykorzystuje te wszystkie możliwości, których byłoby pozbawione gdyby dążyło do autarkii gospodarczej.

Dobrowolne uzgadnianie planów między równouprawnionymi państwami, urzeczywistnione w toku ich współpracy, pozwala każdemu na wzmacnianie działalności w tych gałęziach gospodarki, w których istnieją najlepsze warunki rozwoju. W obozie specjalizmu są kraje o różnym poziomie rozwoju przemysłu, rolnictwa, o różnych bogactwach naturalnych. Te różnice brane są pod uwagę przy wzajemnym uzgadnianiu planów gospodarczych i to przy uwzględnianiu interesów każdego kraju - oddzielnie, a obozu socjalistycznego - w całości.

Kraje demokratyczne koordynują swe plany inwestycyjne i zawierają między sobą długoletnie multi i bilateralne układy o wzajemnej pomocy i współpracy. Koordynacja narodowo - gospodarczych planów krajów demokratycznych spowodowana jest ekonomiczną koniecznością. Nie można np. ułożyć prawidłowego planu podstawowego budownictwa bez posiadania pewności uzyskania niezbędnych urządzeń i maszyn, bez posiadania pewnego rynku zbytu produkcji zarówno działających jak i będących w budowie przedsiębiorstw przemysłowych, czy też rolnictwa.

Plany rozwoju gospodarki narodowej krajów demokratycznych odzwierciedlają nie tylko możliwości danego kraju, ale uwzględniają również potrzeby zaprzyjaźnionych państw i konieczność niesienia im pomocy.

Jest rzeczą oczywistą, że na przykład, nie można było ułożyć realnego planu sześcioletniego rozwoju gospodarczego i budowy podstaw socjalizmu w Polsce, planu opartego na ogromnym programie wielkich budów inwestycyjnych, o ile by ten nie był powiązany z narodowo-gospodarczymi planami Związku Radzieckiego i krajów demokracji ludowej. ZSRR dostarczał i dostarcza Polsce ogromną ilość sprzętu inwestycyjnego, w tej liczbie kilkadziesiąt wielkich kompletnych przedsiębiorstw przemysłowych. O rozmiarach tych dostaw świadczy to, że na spłacenie ich wartości Związek Radziecki udzielił Polsce kredytów w wysokości 2,2 miliardów rubli. Ustalony na 8 lat planowy obrót towarowy przewiduje dostawy do Polski znacznych ilości podstawowych surowców, maszyn i urządzeń i zabezpiecza zbył towarów polskiej produkcji na radzieckim rynku.

Zgodnie z umowami Związek Radziecki okazuje Chinom pomoc przy budowie i rozbudowie 141 wielkich przedsiębiorstw przemysłowych, w tym metalurgicznych kombinatów, przedsiębiorstw dla produkcji metali kolorowych, kopalń węgla, rafinerii ropy naftowej, fabryk budowy maszyn, stacji elektrycznych i innych zakładów mających podstawowe znaczenie dla socjalistycznego uprzemysłowienia Chin. Zgodnie z umową podpisaną w Pekinie w październiku roku bieżącego Związek Radziecki udzieli Chińskiej Republice Ludowej długoterminowego kredytu w wysokości 520 milionów rubli, pomocy przy budowie dalszych 15-stu zakładów przemysłowych, zwiększy również dostawy sprzętu przemysłowego dla 14 przedsiębiorstw, objętych poprzednio podpisaną umową.

ZSRR zawarł ze wszystkimi krajami demokracji ludowej długoterminowe umowy dotyczące dostaw maszyn, urządzeń i kompletnych obiektów. Budowa nowoczesnych technicznie zakładów była niemożliwą w przeszłości, kiedy kraje te były krajami kapitalistycznymi, a stała się możliwą tylko w warunkach współpracy członków obozu socjalistycznego, a przede wszystkim dzięki pomocy Związku Radzieckiego i koordynacji planów gospodarczych.

Przy socjalistycznym systemie gospodarki powstaje konieczność koordynacji planów nie tylko dla całych gałęzi gospodarki, ale również i dla produkcji poszczególnych grup towarów. Np. na II Zjeździe Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej podkreślono, że Polska zamierza w przyszłości importować te rodzaje urządzeń przemysłowych, produkcja których w kraju nie byłaby dostatecznie gospodarczo uzasadniona na skutek nieznacznej na nie zapotrzebowania, a więc niemożności zastosowania seryjnych metod produkcji. Biorąc to pod uwagę Polska zamierza rozszerzyć produkcję traktorów średniej mocy dla całkowitego pokrycia własnego zapotrzebowania i eksportu, a importować z krajów sąsiednich lekkie i ciężkie traktory, produkcja których w kraju byłaby nierentowna. Bułgaria, która nie posiada własnego przemysłu samochodów i traktorów, importuje traktory, auta, kombajny motorowe z ZSRR i innych demokratycznych krajów.

Osiągnięty przez kraje demokracji ludowej poziom uprzemysłowienia stworzył realne przesłanki dla specjalizacji i koordynacji szeregu gałęzi przemysłu. Traktaty wzajemnej pomocy i współpracy zawarte pomiędzy krajami demokracji ludowej przyczyniają się do praktycznego wykorzystywania potencjalnych możliwości przemysłu, rolnictwa, górnictwa.

Układy takie mają na celu rozwój bazy surowcowej, zwiększenie produkcji, racjonalne wykorzystanie urządzeń, ekonomiczne zużycie surowców i materiałów. Cele takie ma na widoku np. porozumienie między Węgrami i Czechosłowacją w sprawie współpracy i rozwoju przemysłu aluminium. W myśl tego układu Węgry pomagają Czechosłowacji w budowie huty aluminium przerabiającej węgierskie bauksyty, a Czechosłowacja dostarcza Węgrom urządzeń dla budujących się zakładów przeróbki bauksytów. Przykładem charakterystycznym racjonalnego wykorzystania walcowni jest porozumienie w tej dziedzinie Czechosłowacji z Węgrami i Polski z Węgrami. Dzięki takiej współpracy znaczna podwyżka współczynnika wykorzystania urządzeń została osiągnięta i wzrasta produkcja. Rumunia i Węgry współpracują w dziedzinie produkcji łożysk kulkowych.

Wielkie gospodarcze znaczenie mają dwustronne porozumienia dotyczące połączeń sieci elektrycznych i wzajemne przekazywanie energii elektrycznej. Porozumienia takie zostały zawarte między Rumunią i Węgrami, Węgrami i Czechosłowacją, Niemiecką Republiką Demokratyczną i Czechosłowacją, Bułgarią i Rumunią. Taka współpraca pozwala na najlepsze wykorzystanie zakładów energii elektrycznej każdego z krajów i skierowanie jej na zaspokojenie potrzeb wzrastającego przemysłu. Tego rodzaju porozumienia zawarte są i w innych branżach przemysłowych. Rumuńsko-węgierski układ o gospodarczej współpracy

przewiduje wspólną budowę wielkiego gazowo-chemicznego kombinatu na bazie gazu naturalnego, dostawy z Węgier maszyn i sprzętu dla rumuńskiego przemysłu sody, dostawy rumuńskiego gazu naturalnego do zakładów chemicznych budowanych na Węgrzech. Rozwinięte przemysłowo kraje jak Czechosłowacja i Niemiecka Republika Demokratyczna, które uzyskały dzięki pomocy Związku Radzieckiego nowe osiągnięcia szczególnie w dziedzinie metalurgii i budowy maszyn ze swej strony okazują pomoc innym krajom demokratycznym.

Układ pomiędzy ZSRR i Chinami Ludowymi dotyczący budowy w ciągu najbliższego czasu kolei żelaznej Lanczou - Urumczy - Akmo - Ata wzmacnia gospodarcze i kulturalne więzi łączące te dwa kraje. Do budowy tej drogi na terenie Chin zobowiązał się rząd chiński, na terenie Związku - rząd radziecki. Związek Radziecki udzieli Chinom technicznej pomocy w realizacji tej budowy. Podobne cele ma też układ pomiędzy Związkiem Radzieckim, Chinami Ludowymi i Mongolską Republiką Ludową w sprawie budowy linii kolejowej od Tsintin do Ulan - Bator i zorganizowania bezpośredniej komunikacji.

Przekazanie chińskiemu narodowi jako daru od narodu radzieckiego technicznej dokumentacji i urządzeń dla zorganizowania wielkiego państwowego gospodarstwa rolnego odegra ogromną rolę w procesie socjalistycznej przebudowy chińskiej gospodarki rolnej, pomoże Chinom przygotować kadry techniczne dla rolnictwa i zapoznać się z cennym doświadczeniem Związku w dziedzinie zagospodarowania odłogów.

Pomyślnie układa się socjalistyczny podział pracy przy którym wszystkie demokratyczne państwa zjednoczonego obozu gospodarczo uzupełniają się.

Każdy z tych krajów rozwija swą gospodarkę biorąc pod uwagę własne zasoby surowcowe, potrzeby własne i całego światowego demokratycznego rynku. Związek Radziecki dostarcza na ten rynek maszyny i urządzenia przemysłowe niezbędne dla socjalistycznego uprzemysłowienia krajów demokracji ludowej, ważne surowce przemysłowe rudę żelazną, maszyny i zboża; Chiny dostarczają - metale kolorowe i artykuły rolnicze, Polska - węgiel, koks, statki i sprzęt transportowy; Czechosłowacja - wyroby przemysłowe budowy maszyn, metalurgicznego i chemicznego, koks, obuwie i inne towary; Węgry - obrabiarki dla obróbki metali, turbiny, transformatory, krany, bauksyt, aluminium, artykuły żywnościowe; Rumunia - produkty naftowe, sprzęt wiertniczy, żywność, drzewo; Bułgaria - rudy metali kolorowych, kwas siarczany, żywność; Albania - rudy chromu, asfalt, żywność. Jest rzeczą zrozumiałą, że bez koordynacji planów nie możnaby było zorganizować i utrzymać społecznego podziału pracy opartego na socjalistycznych zasadach.

Koordynacja narodowo-gospodarczych planów stwarza dla krajów demokracji ludowej możliwości stosowania doświadczeń socjalistycznego budownictwa Związku Radzieckiego i jego technicznych osiągnięć. Ta koordynacja jest również doniosłym środkiem jak najpełniejszego wykorzystania mocy produkcyjnej krajów demokratycznych, obniżenia kosztów własnych produkcji i podniesienia wydajności pracy, a tym samym również i podniesienia stopy życiowej ludności.

Socjalistyczny system produkcji wykazał w pełni swą przewagę nad kapitalistycznym systemem. Świadczy o tym przekonująco - kolosalny wzrost sił produkcyjnych krajów demokracji ludowej. Wiedomym jest, że dzisiejsze kraje demokracji ludowej za wyjątkiem Czechosłowacji i NRD - były w przeszłości krajami zacofanymi pod względem gospodarczym, posiadały słabo rozwinięty przemysł i to przeważnie tylko lekki, uzależniony od zagranicznego kapitału.

Stany Zjednoczone i inne kraje imperialistyczne, po zakończeniu drugiej wojny światowej, miały nadzieję przy pomocy metod dyskryminacyjnych uniemożliwienie uprzemysłowienia krajów demokracji ludowej. Imperialiści przypuszczali, że odmowa dostaw sprzętu inwestycyjnego państwom demokratycznym Centralnej i Południowo-Wschodniej Europy ze źródeł zachodnio-europejskich zahamuje rozwój gospodarczy obozu demokratycznego.

Jednakże kraje demokracji ludowej w oparciu o przewagę socjalistycznego systemu gospodarczego, o własne zasoby, o gospodarczą współpracę krajów obozu socjalistycznego, a przede wszystkim o Związek Radziecki, zwycięsko realizują socjalistyczne uprzemysłowienie. Tempo wzrostu ich przemysłu daleko pozostawiło w tyle tempo wzrostu przemysłu krajów kapitalistycznych. Widać to z poniżej umieszczonej tabeli:

Tempo rozwoju przemysłowego europejskich krajów
demokracji ludowej i krajów zach.-europejskich
/1937 = 100/

	<u>1948</u>	<u>1949</u>	<u>1950</u>	<u>1951</u>	<u>1952</u>
Kraje Demokracji Ludowej /Polska, Czechosłowacja, Węgry, Rumunia, Bułgaria, Albania/	122	151	185	240	288
Kraje Europy Zachodniej /Francja, Belgia, Austria, Holandia, Grecja, Luksemburg/	102	111	116	130	131

W europejskich krajach demokracji ludowej poziom produkcji przemysłowej w końcu 1952 r. w porównaniu z 1937 rokiem podniósł się trzykrotnie. W tym samym czasie, w ciągu 15 lat poziom produkcji przemysłowej krajów Europy Zachodniej podniósł się tylko o 31%. Produkcja przemysłowa w roku 1953 wzrosła w porównaniu z rokiem 1952 - w Polsce - o 17,5%, w Czechosłowacji - o 10%, w N.R.D. - 12,5%, na Węgrzech - o 14,8%, w Rumunii - o 14,4%, w Bułgarii - o 12%, w Albanii - o 22%. Roczny przyrost produkcji przemysłowej w europejskich krajach Demokracji Ludowej w latach 1950 - 1953 wynosił 22%, a w krajach zach.-europejskich - 2,3%.

Wiedomym jest, że postępowość takiej czy innej formacji społeczno-gospodarczej określa się nie tyle osiągniętym już poziomem gospodarki narodowej, ile tempem jej rozwoju. Szybkie tempo wzrostu produkcji przemysłowej krajów Demokracji Ludowej, które weszły na drogę socjalistycznego

budownictwa są bezspornym dowodem postępowego charakteru ich gospodarki narodowej w porównaniu z ekonomiką krajów kapitalistycznych.

Naukowo techniczna współpraca i pomoc wzajemna krajów obozu socjalistycznego

W rozwoju sił produkcyjnych krajów demokratycznych wielką rolę gra naukowo techniczna współpraca i techniczna pomoc. Wymiana najnowszych osiągnięć w dziedzinie nauki, techniki, organizacji produkcji, współpraca w szkoleniu kadr - są potężną dźwignią technicznego postępu w obozie socjalizmu. Dzięki takiej współpracy a w pierwszej linii dzięki technicznej pomocy ze strony ZSRR, kraje demokracji ludowej rozporządzają wynikami najnowszych technicznych i naukowych badań, wykorzystują w swej gospodarce przodujące doświadczenia każdego z innych krajów. To stwarza możliwości osiągnięcia w najkrótszym czasie poziomu najwyższej współczesnej nauki, techniki i kultury.

Wzajemna wymiana naukowych i technicznych osiągnięć prowadzi do znacznej oszczędności w gospodarce materiałami, finansowymi i ludzkimi zasobami; pozwala z mniejszym wydatkiem sił i środków na uruchomienie nowych zakładów w najkrótszym czasie, pozwala na najlepsze wykorzystanie bogactw naturalnych, na opanowanie nowych rodzajów produkcji. U podstaw naukowo-technicznej współpracy leży szczere dążenie wszystkich krajów demokratycznych do okazania sobie wzajemnej pomocy i do osiągnięcia najwyższego poziomu sił produkcyjnych. Przekazywanie dokumentacji technicznej odbywa się bezpłatnie - jedynie ze zwrotem faktycznie poniesionych kosztów sporządzenia kopii dokumentów.

Formy międzynarodowej naukowo-technicznej współpracy są różnorodne. Na podstawie bilateralnych porozumień zawieranych pomiędzy krajami demokratycznymi naukowo techniczna współpraca i pomoc dokonywane są drogą wymiany licencji, dotyczących użyczeń i wynalezek, wymiany technicznej dokumentacji, wzajemnej pomocy, w sporządzaniu technicznych projektów, wyników analiz, badań geologicznych, stawianie do dyspozycji uczonych i specjalistów i robotników wykwalifikowanych dla okazania pomocy na miejscu, współpracy w szkoleniu kadr, wymiany doświadczeń z dziedziny organizacji pracy, urządzenia wystaw itp.

O skuteczności naukowo technicznej współpracy świadczą następujące przykłady: Po zastosowaniu nowych metod wydobycia węgla radzieckich specjalistów i po wprowadzeniu w ruch urządzeń otrzymanych ze Związku - górnicy chińscy zwiększają wydobycie węgla 2 i pół razy. Geolodzy chińscy wykorzystując osiągnięcia radzieckiej geologii uzyskali wielkie osiągnięcia przy pomocy radzieckich uczonych, w dziedzinie opracowywania teoretycznych problemów geologicznych. W wyniku tych badań obalono mylny pogląd, że w Chinach nie ma dostatecznych źródeł ropy naftowej.

Wiele uwagi poświęca się zorganizowaniu współpracy w celach podniesienia poziomu produkcji przemysłowej towarów szerokiej konsumpcji oraz produkcji rolniczej. Np. protokół podpisany w początkach 1954 roku przez Polskę i NRD, dotyczący współpracy gospodarczej w przemyśle lekkim, przewiduje wymianę doświadczeń technologicznych, modeli i próbek towarów powszechnego spożycia oraz współpracę ośrodków instytucji badawczych.

Naukowo techniczna współpraca rozwija się na zasadach wzajemności. Np. zgodnie z protokołem rumuńsko-chińskiej komisji mieszanej w sprawie naukowo-technicznej pomocy /posiedzenie tej Komisji odbyło się na początku 1954 roku/ Rumunia otrzymuje z Chin dokumentację techniczną dotyczącą produkcji trwałych stopów, penicyliny, tuszów, przeróbki surowego jedwabiu, agrotechniczną pomoc w dziedzinie uprawy gaselenu, ryżu, drzew owocowych. Rumunia zaś ze swej strony dostarcza Chinom dokumentacji technicznej dotyczącej projektowania i produkcji sprzętu dla wydobywania i przeróbki ropy naftowej.

Nowym doniosłym wkładem w dzieło umocnienia współpracy pomiędzy radzieckimi i chińskim narodem jest układ o naukowo-technicznej współpracy podpisany w Pekinie 12 października 1954. Układ ten przewiduje wymianę pomiędzy obu państwami doświadczeń dotyczących wszystkich dziedzin życia gospodarczego drogą wzajemnego przekazywania sobie technicznej dokumentacji, różnego rodzaju informacji, dalej drogą stawiania sobie wzajemnie do dyspozycji specjalistów dla niesienia pomocy technicznej i zapoznawania się z osiągnięciami obu państw w dziedzinie nauki i techniki.

Często w rozstrzyganiu trudnych zagadnień uczestniczy kilka demokratycznych krajów. Np. w stworzeniu Czechośłowackiego przemysłu aluminiowego brali udział specjaliści ze Związku Radzieckiego i z Węgier. Specjaliści jednego z krajów demokratycznych mają możliwość praktykowania w zakładach przemysłowych innego kraju.

Naukowo-techniczna współpraca krajów demokratycznych ma wielkie perspektywy rozwoju i sprzyja szybszemu tempu wzrostu sił produkcyjnych.

W szeregu krajów demokracji ludowej w celu współdziałania w odbudowie zrujnowanej przez wojnę gospodarki i rozwoju ważnych gałęzi jak wydobywanie ropy naftowej, wydobywanie metali kolorowych, budowy maszyn, transportu itd. utworzone były na zasadzie równych udziałów, z udziałem ZSRR, spółki mieszane, a mianowicie: w Chinach - 4, w Bułgarii - 3, w Rumunii - 12. Udziałowcy wnosili do tych spółek znaczne sumy, a Związek Radziecki stawiał do dyspozycji nowoczesny sprzęt przemysłowy i niezbędne surowce oraz półfabrykaty. Do rozwoju działalności tych spółek przyczyniło się również przekazywanie im przez Związek Radziecki dokumentacji technicznej i odkomenderowywanie do ich dyspozycji radzieckich specjalistów.

Utworzenie spółek mieszanych stworzyło możliwości zorganizowania w krótkim czasie prac przedsiębiorstw wchodzących w skład tych spółek, znacznie zwiększyło ich zdolność produkcyjną i podniosło ich techniczny poziom. Spółki te odegrały

wielką rolę w rozwoju gospodarki Krajów demokracji ludowej.

Obecnie spółki mieszane wykonały postawione przed nimi zadanie, a organizacje gospodarcze krajów demokracji ludowej nagromadziły dostateczne doświadczenie i mogą już samodzielnie kierować działalnością przedsiębiorstw podległych spółkom. Z tych względów rządy krajów uczestniczących - Związku Radzieckiego i odpowiednio Chin Ludowych, Rumuńskiej Republiki Ludowej i Bułgarskiej Republiki Ludowej - doszły do porozumienia w sprawie sprzedaży i odstąpienia radzieckich udziałów w spółkach mieszanych rządów tych krajów, na terenie których były one stworzone. Kraje te spłacą wartość radzieckich udziałów dostawami towarów będących przedmiotem ich normalnego eksportu - na ulgowych warunkach, z rozłożeniem spłat należności na wiele lat. Przekazanie radzieckich udziałów w spółkach mieszanych jest wyrazem stosunków przyjaźni pomiędzy ZSRR a krajami demokracji ludowej i przyczyni się do jej dalszego pogłębiania.

Światowy rynek demokratyczny

Handel pomiędzy państwami demokratycznymi jest, na danym etapie, podstawową formą ich gospodarczej współpracy, mającej na celu rozwój ich sił wytwórczych dla zaspokojenia potrzeb mas pracujących. Obrót towarowy na tym rynku nie podlega wpływom kapitalistycznych kryzysów i anarchii rynkowej. Kraje demokratyczne mogą zekupywać u siebie wzajemnie sprzęt przemysłowy i surowce, których nie mogą dostać z krajów kapitalistycznych i jednocześnie mają wzajemnie zagwarantowany zbyt swych towarów. Handel zagraniczny krajów demokratycznych wpływa pobudzająco na ich przemysł i stwarza pomyślne warunki dla specjalizacji produkcji, dla najracjonalniejszego wykorzystania środków produkcji. W wyniku tego następuje obniżenie kosztów własnych, bardziej prawidłowy rozdział posiadanych zapasów towarowych oraz rośnie zdolność nabywcze ludności.

Handel zagraniczny krajów obozu demokracji i socjalizmu przebiega w warunkach wolnych od kryzysów dzięki planowości gospodarki narodowej tych krajów. Ich handel zagraniczny wykorzystuje wszystkie dodatnie strony planowego, społecznego podziału pracy. Przejście do rozwijania gospodarki narodowej na podstawie wieloletnich planów perspektywicznych pozwala krajom demokracji ludowej na planowanie obrotów na rynku demokratycznym na dłuższe okresy czasu - naogół na 5 lat. W ten sposób stosunki handlowe w łonie krajów demokratycznych oparte są o planowe długoletnie umowy. Stanowi to nowy etap w rozwoju ich handlu zagranicznego.

Planowanie handlu zagranicznego, uzgadnianie dostaw towarowych na dłuższe okresy czasu jest jednym z warunków wykonywania planów narodowo-gospodarczych i stwarzenia trwałości gospodarki krajów socjalistycznych. Rozszerzona socjalistyczna akumulacja nie jest hamowana brakiem rynku zbytu lub nie-
możliwością zdobycia niezbędnych towarów drogą importu. W tym leży jedna z podstawowych cech światowego rynku demokratycznego.

Od 1952 roku lwia część obrotów towarowych pomiędzy ZSRR a krajami demokracji ludowej realizuje się na podstawie długoletnich umów. Tego rodzaju umowy kraje demokracji ludowej zawierają również między sobą.

Drugą ważną cechą charakterystyczną rynku demokratycznego jest wysokie tempo rozwoju gospodarki, tempo niespotykane dotychczas w historii świata. Skutkiem tego ma miejsce szybki wzrost handlu zagranicznego świadczący o trwałości więzi łączącej kraje demokratyczne. Wzrost ten wynika z istoty społecznego ustroju krajów obozu socjalistycznego, ustroju w którym pojemność rynku wewnętrznego każdego z nich stale i nieprzerwanie wzrasta.

Głównym uczestnikiem światowego rynku socjalistycznego jest Związek Radziecki. obroty handlu zagranicznego Związku wzrastają w ostatnich latach szybko. W 1951 roku stanowiły one 18 miliardów rubli, w 1952 roku - 20,9 miliardów rubli, w 1953 roku - 23 miliardy rubli. W 1953 roku poziom obrotów handlu zagranicznego ZSRR przewyższył poziom przedwojenny czterokrotnie. W pierwszej połowie 1954 roku handel zagraniczny ZSRR wzrósł o 30% w porównaniu z pierwszym półroczem 1953 roku. Tempo wzrostu obrotów radzieckiego handlu zagranicznego znacznie wyprzedziło czółowe kraje kapitalistyczne. Podczas gdy roczny wzrost handlu zagranicznego w Związku Radzieckim w 1953 r. w porównaniu z 1952 rokiem wyniósł 11%, to w Stanach Zjednoczonych stanowił on tylko 2,5%, a w Anglii nawet obroty handlu zagranicznego w tym czasie spadły o 2%. Z roku na rok rozszerzają się handlowe stosunki ZSRR z krajami demokracji ludowej. Od 1949 roku do 1953 roku obroty te wzrosły 3,2 razy. Obroty handlu zagranicznego krajów demokracji ludowej wzrosły od 1946 r. do 1952 roku: Polski - sześciokrotnie, Czechosłowacji - 3,5 razy, Węgier - 13 razy, Rumunii - 14,5 razy, Bułgarii - trzykrotnie, Niemieckiej Republiki Demokratycznej - 17,7 razy.

Inna tendencja - tendencja spadku - ma miejsce w obrotach handlu zagranicznego krajów kapitalistycznych i to pomimo sztucznego podtrzymywania tego handlu przy pomocy zwiększenia dostaw materiałów wojennych. Wg. danych Międzynarodowego Funduszu Walutowego obroty handlowe na międzynarodowym rynku kapitalistycznym zmniejszają się: w 1951 roku wynosiły one 158,2 miliarda dolarów, w 1952 roku - 153,8 miliarda dolarów, w 1953 roku - 150,8 miliarda dolarów. Jak widać rozwój na obu światowych rynkach przebiega w przeciwnych kierunkach. Na światowym rynku demokratycznym handel zagraniczny wzrasta w szybkim tempie, bez załamania i regresji - co jest cechą charakterystyczną tego rynku. Na światowym rynku kapitalistycznym - naodwrot - obroty spadają, a tym samym zaostrzają się gospodarcze trudności krajów kapitalistycznych.

Wolumen handlu zagranicznego krajów demokratycznych, szczególnie wzrósł od 1949 roku, tj. od czasu utworzenia Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej. Rada ta ma za zadanie umocnić gospodarczą współpracę swych członków drogą rozszerzenia handlu zagranicznego, wzajemnej pomocy technicznej i innych form współpracy.

Poniższa tablica ilustruje rozwój handlu zagranicznego krajów demokratycznych od 1948 roku.

Udział obozu socjalistycznego w obrotach
handlu zagr. krajów demokracji ludowej

	/w % obrotów/					
	1948	1949	1950	1951	1952	1953
Chiny	-	-	26	61	72	75
Polska	41	43	59	58	67	70,4
Czechosłowacja	32	46	55	61	71	78,4
Węgry	34	46	61	67	71	77
Rumunia	71	82	83	80	85	84,4
Bułgaria	78	82	89	92	89	85,7

Ponad 70% handlu zagranicznego krajów demokracji ludowej przypada, jak widać z powyższych danych na światowy rynek demokratyczny. Ponad 80% handlu zagranicznego Związku Radzieckiego przypada na kraje demokratyczne.

Jedno z czołowych miejsc na światowym rynku demokratycznym zajmuje Chińska Republika Ludowa. Jej handel zagraniczny z krajami demokratycznymi wzrósł w 1953 roku w porównaniu z 1950 rokiem prawie czterokrotnie. W zasadniczy sposób zmieniła się struktura chińskiego handlu zagranicznego. W latach 1932 - 1934 około 20% wartości całego importu stanowiły środki żywnościowe. Obecnie zaś dzięki wielkim ekonomicznym i społecznym przemianom Chiny Ludowe nie tylko pokrywają własne potrzeby w artykułach żywnościowych, ale i wywożą je. Nomenklatura chińskiego eksportu znacznie się rozszerzyła.

Ważne znaczenie ma rozwój handlu pomiędzy Związkiem Radzieckim a Chinami Ludowymi. ZSRR dostarcza Chinom głównie maszyny, obrabiarki, kompletne urządzenia przemysłowe, urządzenia transportowe i łączności, a importuje z Chin Ludowych surowce przemysłowe i produkty rolnicze. Chiny otrzymują obecnie z ZSRR o 65% więcej sprzętu przemysłowego niż wwoziły przed wojną z państw kapitalistycznych. Import ze Związku zaspokaja dużą część potrzeb Chin na obrabiarki, wyroby walcowane, ferrostopy, na sprzęt energetyczny, transportowy, górniczy, na narzędzia, łożyska kulkowe, produkty naftowe i wiele innych towarów. Jednocześnie Związek Radziecki jest największym odbiorcą chińskich towarów eksportowych jak: tłuszczy roślinnych, nasion oleistych, herbaty, tytoniu, ryżu, jedwabiu, szczeciny, skór surowych, rudy różnych metali.

Chińska Republika Ludowa utrzymuje trwałe stosunki handlowe z Polską, Czechosłowacją, Rumunią, Węgrami, Bułgarią, Niemiecką Republiką Demokratyczną, Koreańską Republiką Ludowo-Demokratyczną, z Mongolską Republiką Ludową. Obroty handlowe Polski z Chinami były w 1953 roku piętnaście razy większe niż w 1939 roku /w cenach porównywalnych/. Chiny prowadzą również handel z Wietnamską Republiką Demokratyczną. W lipcu 1954 r. w Pekinie został podpisany protokół o wymianie handlowej między tymi państwami. Chiny dostarczają Wietnamowi wyroby bawełniane i przędzę, obrabiarki, sprzęt transportowy i łączności, lekarstwa, aparaturę chirurgiczną i papier. - w zamian za metale kolorowe, herbatę, kawę, pieprz, bydło rogate, skóry.

Przykładem korzystnej gospodarczej współpracy są stosunki handlowe pomiędzy Czechosłowacją i Bułgarią. Do drugiej wojny światowej udział Czechosłowacji w bułgarskim imporcie wynosił 9,7%, a w eksporcie 7%. Już w 1947 roku ten udział wzrósł w imporcie do 20,8%. W 1948 r. kraje te zawarły traktat wzajemnej współpracy i wzajemnej pomocy. W okresie przedwojennym Bułgaria była stale dłużnikiem Czechosłowacji, natomiast obecnie ich wzajemne handlowe stosunki oparte są na zasadzie wyrównywanych dostaw w obu kierunkach. Czechosłowacja wzięła daleką idącą pomocy w uprzemysłowieniu Bułgarii, dostarcza jej maszyny i narzędzia przemysłowe, narzędzia i aparaturę, surowce przemysłowe, koks, środki transportowe. Bułgaria, ze swej strony, dostarcza Czechosłowacji surowce i półfabrykaty oraz artykuły żywnościowe. W obrotach tych w roku 1954 wzrósł znacznie udział towarów powszechnej konsumpcji, a to w związku ze wzrostem ich spożycia w obu krajach.

Wolumen bułgarskiego eksportu w latach drugiej pięcioletki /1953 - 1957/ wzrósł 1,8 razy w porównaniu z pierwszą pięcioletką. W czerwcu 1954 roku podpisana została umowa ze Związkiem Radzieckim ustalająca wzajemne dostawy w latach 1955 - 1957 oraz umowa dotycząca radzieckich dostaw kompletnych obiektów przemysłowych. Obie te umowy przewidują dalszy rozwój obrotów i dalsze pogłębienie radziecko-bułgarskich stosunków handlowych.

Obroty handlu zagranicznego krajów obozu demokratycznego ustalane są w ten sposób, aby współdziałały one w wykonaniu narodowo - gospodarczych planów oraz, aby zabezpieczały zaspokojenie szybko wzrastających potrzeb mas pracujących. Do wojny struktura handlu zagranicznego krajów, które obecnie są ludowo-demokratycznymi, podobna była, na skutek ich techniczno-gospodarczego zacofania do handlu zagranicznego krajów kolonialnych i zależnych. W 1938 - 1939 roku udział wyrobów gotowych stanowił w imporcie Bułgarii i Rumunii prawie trzy czwarte, Węgier i Polski - około 40% globalnego importu. W eksporcie tych krajów udział żywności, surowców, półfabrykatów wynosił ponad 90% globalnego eksportu. Wyjątkiem była Czechosłowacja, ale jej przemysł był tylko dodatkiem do przemysłu krajów imperialistycznych, gdyż przemysł czeski całkowicie uzależniony był od dostaw surowców z krajów imperialistycznych i od możliwości zbytu swych produktów w tych krajach. Większość państw, które dziś są państwami demokracji ludowej, przed wojną były głównie dostawcami surowców i żywności, a importerami gotowych, towarów. Obecnie zaś w obrotach handlu zagranicznego krajów obozu socjalistycznego z roku na rok wzrasta udział sprzętu przemysłowego, maszyn i stanowi już ponad jedną trzecią wartości globalnej obrotów.

Osiągnięcia rozwoju przemysłowego krajów demokratycznych spowodowały zasadniczą zmianę struktury ich handlu zagranicznego. Potęgą wielkiego przemysłowego mocarstwa - Związku Radzieckiego - jest jednym z decydujących czynników gospodarczej przebudowy państw demokracji ludowej. O ile do drugiej wojny światowej przemysł radziecki opierał się prawie wyłącznie na rynku wewnętrznym, to z chwilą powstania krajów demokracji ludowej Związek Radziecki występuje jako największy dostawca urządzeń i maszyn na światowym rynku demokratycznym.

Dostawy te wzrosły od 1948 roku do 1952 roku ponad dziesięciokrotnie. Jedynie tylko w 1953 roku Związek dostarczył krajom demokracji ludowej sprzętu inwestycyjnego wartości ponad 800 milionów rubli.

Dostawy kompletnych obiektów przemysłowych ze Związku Radzieckiego stanowią potężny wkład w dzieło uprzemysłowienia krajów demokracji ludowej. O ile w pierwszych latach powojennych w wachlarzu towarowym polskiego eksportu przeważał węgiel, metale i produkty rolnicze, to w latach następnych udział maszyn, urządzeń przemysłowych, środków transportowych, znacznie wzrósł z 3% w 1949 roku do 12% - w 1953 roku. Polska eksportuje obecnie statki morskie, lokomotywy, wagony, obrabiarki, maszyny górnicze. Po raz pierwszy w swej historii Polska dostarczyła kompletny obiekt przemysłowy, a mianowicie cukrownię dla Chin Ludowych. W eksporcie Rumunii udział sprzętu przemysłowego w 1953 roku wyniósł 17,8%, podczas gdy w 1938 roku wynosił jedynie 1,79%. Rumunia eksportuje teraz traktory, maszyny wieńnicze dla przemysłu naftowego, obrabiarki, żołyśka kulkowe.

W eksporcie Czechosłowacji główne miejsce zajmowały tekstylia, obuwie, wyroby szklane i inne towary produkcji lekkiego przemysłu. Np. towary włókiennicze stanowiły 25% całego eksportu, obecnie zaś udział ich spadł do 10%. W chwili obecnej 40% czechosłowackiego eksportu - to eksport przemysłu budowy maszyn /6,4% w 1937 r./. W warunkach rynku kapitalistycznego konkurencja hamowała rozwój czechosłowackiej produkcji maszyn. Jedynie w warunkach nowego demokratycznego ustroju produkcja tego przemysłu ma zapewniony trwały zbył zarówno na rynku własnym jak i na rynkach innych państw obozu demokratycznego. Szczególnie doniosłe znaczenie dla czechosłowackiego przemysłu maszynowego mają radzieckie zamówienia. Czechosłowacja dostarcza obecnie Związkowi także maszyny jakich dawniej wogóle nie produkowała, a z kolei od Związku Radzieckiego otrzymuje niezbędne dla jej gospodarki maszyny, urządzenia i aparaturę coraz w większych ilościach: np. w 1952 roku o 60% więcej, niż w 1951 roku.

Czechosłowacja i Niemiecka Republika Demokratyczna przyczyniają się swymi dostawami sprzętu inwestycyjnego do szybkiego uprzemysłowienia innych krajów demokracji ludowej. Czechosłowacja jest obecnie dostawcą nie tylko obrabiarek, portowych urządzeń, maszyn włókienniczych, traktorów itp., ale także kompletnych obiektów dla przedsiębiorstw przemysłu spożywczego, włókienniczego, obuwowego, chemicznego. Zgodnie z postanowieniami pięcioletniej umowy o dostawach kredytowych inwestycji dla Polski, Czechosłowacja dostarcza Polsce urządzenia dla cementowni i koksowni, dla potężnych energetycznych agregatów. Tylko w jednym 1949 roku Polska zaimportowała z Czechosłowacji 11 razy więcej towarów niż w roku 1947. Jednocześnie z dostawami urządzeń przemysłowych ZSRR i kraje demokracji ludowej udzielają sobie wzajemnie pomocy technicznej przy budowie przedsiębiorstw, przy montażu i przy szkoleniu kadr.

Osiągnięcia socjalistycznego uprzemysłowienia umożliwiają krajom demokracji ludowej zwiększenie produkcji towarów powszechnej konsumpcji i handel nimi. Np. w Polsce w 1954 r. okazało się koniecznym zaimportowanie 40% więcej wełny niż w 1953 roku, bawełny - o 14% więcej, skór surowych - o 35%, tytoniu -

- o 25% więcej. Plan importowy Związku Radzieckiego na rok 1953 przewidywał import towarów powszechnej konsumpcji w wysokości 4 miliardów rubli, przy czym dwie trzecie tej sumy przypadło na kraje demokracji ludowej. ZSRR ze swej strony eksportuje też towary konsumcyjne, których posiada nadmiar na rynku własnym.

W 1953 roku Czechosłowacja zawarła z innymi krajami demokracji ludowej szereg umów dodatkowych dotyczących wzajemnych dostaw towarów konsumcyjnych. Np. Polska, Węgry, Rumunia i Bułgaria dostarczają Czechosłowacji dodatkowe produkty rolnicze /masło, sery, jęczmienie, owoce/, a Czechosłowacja wzajemnie dostarcza im towary przemysłowe. W ciągu 1953 roku wartość towarów konsumcyjnych wwiezionych przez Czechosłowację i wywiezionych z niej - ponad kontygenty przewidziane obowiązującymi z krajami demokracji ludowej umowami - wyniosła około 70 milionów rubli. W 1953 roku Czechosłowacja zaimportowała - w stosunku do importu pierwszego roku jej planu pięcioletniego - o 63% więcej zbóż, o 23% więcej ryb. Import mięsnych produktów wzrósł dwukrotnie, tłuszcza zwierzęcych - 5,4 razy, drożdżyny - 3,5 razy, ryżu - 6 razy, jęczmienia strączkowych - 2,5 razy. Zaspokojenie ludności Czechosłowacji w artykuły spożywcze znacznie się poprawiło. Handel zagraniczny krajów obozu demokratycznego nie tylko uległ zmianom, o ile chodzi o strukturę towarową importu i eksportu przez zwiększenie udziału towarów przemysłowych i konsumcyjnych, ale również przez rozszerzenie wachlarza towarowego. To świadczy o wszechstronnym rozwoju sił wytwórczych krajów demokratycznych oraz o stałym wzroście dobrobytu narodów tych krajów. Z roku na rok wzrasta dochód narodowy i powiększają się materialne zasoby, skierowane na zaspokojenie potrzeb mas pracujących.

Współżycie dwóch systemów i międzynarodowa

współpraca gospodarcza

Kraje obozu socjalizmu kierują się w swoich stosunkach ze światem kapitalistycznym wskazaniami Lenina o możliwości długotrwałego pokojowego współżycia dwóch różnych systemów społecznych. Międzynarodowa współpraca gospodarcza, rozwój handlu zagranicznego pomiędzy wszystkimi krajami na warunkach ogólnych korzyści - sprzyjają dziełu utrwalenia pokoju na świecie. Związek Radziecki i kraje demokracji ludowej konsekwentnie bronią zasad gospodarczej współpracy między narodami na warunkach równości i wzajemnych korzyści.

Państwa kapitalistyczne są znacznie więcej zainteresowane w rozwoju handlu międzynarodowego niż państwa demokratyczne. Trwały, nie znający kryzysów, rynek demokratyczny, o nieprzerwanie wzrastającej pojemności, jest szczególnie interesujący dla krajów kapitalistycznych. Należy również podkreślić, że kraje demokratyczne mają zrównoważony import i eksport. Nie dążą one do zawojowania światowego rynku kapitalistycznego i wychodzą z zasady równości i wzajemnych dostaw towarowych. Stwarza to dogodne warunki dla prowadzenia handlu zagranicznego. Każda z uczestniczących stron nie może mieć szczególnych trudności w wykonaniu swoich zobowiązań płaćniczych. Niezależnie

od tego rozwój handlu z krajami demokratycznymi sprzyja utrzymaniu poziomu zatrudnienia w krajach kapitalistycznych.

Na drodze normalnego rozwoju międzynarodowych obrotów handlowych stoi agresywna polityka handlowa Stanów Zjednoczonych i reakcyjnych kół imperialistycznych krajów idących na pasku USA. W okresie powojennym koła rządzące USA dążyły i nadal dążą do hamowania wzrostu handlu pomiędzy krajami kapitalistycznymi a krajami obozu demokratycznego. Starają się doprowadzić rozmiary tego handlu do minimum. Osłabienie tradycyjnych więzi gospodarczych z krajami demokratycznymi doprowadziło państwa Europy Zachodniej i Japonię do większej zależności od strefy dolarowej. Ta gospodarcza i polityczna zależność zachodnio-europejskich krajów od Ameryki wywołuje jednakże ciągle wzrastające niezadowolenie szerokich kół handlowych i opinii publicznej w Europie Zachodniej.

Międzynarodowa współpraca gospodarcza leży w życiowym interesie wszystkich narodów. Zasady tej współpracy bronią najbardziej przezorni przedstawiciele społecznych i handlowych kół krajów kapitalistycznych, których doświadczenie przekonało o zgubności polityki kół rządzących USA, polityki prowadzącej do nowych politycznych, socjalnych i gospodarczych wstrząsów systemu kapitalistycznego.

W 1953 roku dał się zauważyć zwrot w kierunku ożywienia handlu krajów kapitalistycznych z ZSRR i krajami demokracji ludowej. Trzeba tu zaznaczyć, że udział świata kapitalistycznego w obrotach handlu zagranicznego krajów demokracji ludowej był w 1952 roku dwa i pół razy niższy od poziomu 1938 roku.

Dążenie kół handlowych i przemysłowych krajów kapitalistycznych do rozwijania na warunkach wzajemnych korzyści stosunków handlowych z krajami demokracji znajduje pełne poparcie rządów Związku Radzieckiego i państw demokracji ludowej. Wolumen obrotów handlu zagranicznego ZSRR z krajami kapitalistycznymi wzrósł w 1953 roku, zwiększyła się ilość państw, z którymi Związek utrzymuje stosunki handlowe. ZSRR zawarł umowy handlowe z Francją, z Finlandią, Iranem, Danią, Grecją, Norwegią, Szwecją, Argentyną, Islandią, Indiami, Egiptem i innymi krajami. Umowy handlowe z Indiami, Francją, Argentyną, Grecją i Islandią były zawarte po raz pierwszy po wojnie. Według danych Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ eksport zachodnio-europejski do ZSRR i europejskich krajów demokracji ludowej wzrósł w 1954 roku mniej więcej o 10%.

Obroty handlowe Czechosłowacji z krajami kapitalistycznymi w drugiej połowie 1953 roku wzrosły w porównaniu z analogicznym okresem 1952 roku o 15%. Czechosłowacja zakupuje obecnie 50% całej eksportowanej przez Indie rudy żelaznej i zajmuje jedno z pierwszych miejsc pośród nabywców egipskiej bawełny, islandzkich ryb. Ze swej strony Czechosłowacja jest jednym z czołowych dostawców wysokogatunkowego chmielu, słoju, cukru, porcelany, tekstylii, obuwia, a w ostatnim czasie także i towarów przemysłu budowy maszyn /traktorów, osobowych i ciężarowych samochodów, rowerów, motocykli, urządzeń przemysłowych/. W 1953 roku Polskę powiększyła swoje obroty z Anglią o 15,8%,

z Danią - o 12,8%, z Norwegią - o 22,3%, z krajami Bliskiego Wschodu - o 78%, z krajami Ameryki Południowej - o 174%.

Stosunki handlowe Związku Radzieckiego z Finlandią są przykładem korzystnej gospodarczej współpracy państw o różnych systemach społecznych. Po zakończeniu drugiej wojny światowej, szczególnie w ciągu ostatnich lat, stosunki handlowe pomiędzy Związkiem a Finlandią znacznie rozszerzyły się. W 1950 roku został zawarty pierwszy pięcioletni radziecko-fiński układ handlowy. Od 1950 roku do 1953 r. obroty pomiędzy tymi krajami wzrosły około 4,5 razy. Udział ZSRR w handlu zagranicznym Finlandii wynosi około 25%. W 1954 roku zostało podpisane porozumienie pomiędzy Związkiem a Finlandią dotyczące dostaw towarowych w latach 1956 - 1960. Finlandia rozwija swe stosunki handlowe z Polską, Niemiecką Republiką Demokratyczną, Czechosłowacją, Węgrami, Bułgarią, Rumunią i Chińską Republiką Ludową. Udział krajów obozu demokratycznego w obrotach handlu zagranicznego Finlandii wyniósł w 1953 roku - 32,8%, wobec 20,3% w 1952 roku.

Wielkie znaczenie w usprawnieniu międzynarodowej współpracy gospodarczej ma handel zagraniczny Chin Ludowych. Handel z krajami kapitalistycznymi wzrósł w 1953 roku o 29%, w porównaniu z rokiem 1952.

Amerykańska polityka embarga i gospodarczej blokady Chin Ludowych - zbankrutowała. Chińska Republika Ludowa zadzierżgnęła stosunki handlowe z rządami i kołami gospodarczymi ponad 50 krajów. W 1953 roku wolumen handlu zagranicznego Chin wzrósł w porównaniu z 1952 r. - o 36%. Według danych statystyki celnej krajów zachodnich za niepełny rok 1953 obroty towarowe Anglii i Włoch z Chinami wzrosły trzykrotnie, Niemiec Zachodnich i Francji - czterokrotnie, Szwecji - pięciokrotnie.

Kraje obozu socjalizmu, w dążeniu do rozszerzenia międzynarodowej gospodarczej współpracy, udzielają technicznej pomocy krajom gospodarczo słabo rozwiniętym. Pomoc ta udzielana jest na innych warunkach, niż te które stanowią państwa kapitalistyczne. Kraje demokratyczne nie dążą do gospodarczego podporządkowania sobie krajów słabo rozwiniętych. Państwa demokratyczne udzielają kredytów na bardziej korzystnych warunkach niż państwa i banki kapitalistyczne. Udzielając tej pomocy państwa demokratyczne eksportują do krajów gospodarczo słabych tylko takie towary, które tam na miejscu nie można produkować. Państwa kapitalistyczne naodwrot dążą do zalenia każdego rynku swymi wyrobami.

Pomoc obozu demokratycznego krajom słabym gospodarczo oparta jest na zasadach obopólnych korzyści, uznania równości stron i nieingerowania w sprawy wewnętrzne. Np. Związek Radziecki pomaga Afganistanowi w budowie dwóch elewatorów, młyna i wielkiej piekarni. Strona radziecka przeprowadzi tu prace badawcze, sporządzi projekty, dostarczy materiały, wyposażenie maszynowe, przeprowadzi montaż i uruchomi te przedsiębiorstwa.

Rumunie zgodnie z porozumieniem z dnia 5 sierpnia 1954 roku udzieli Indonezji technicznej pomocy przy budowie cementowni, wierceniu nowych naftowych szybów i przy eksploatacji bogactw kopalnych.

Staje się coraz bardziej oczywistym, że polityka międzynarodowej współpracy prowadzona przez kraje pokojowego systemu socjalistycznego bierze górę nad polityką sfer rządzących USA dążących do zerwania tej współpracy.

U podstaw wszechstronnej współpracy krajów demokratycznych leży szczere dążenie narodów tych krajów do niesienia sobie wzajemnie pomocy, do wzajemnego współdziałania w kierunku osiągnięcia gospodarczego i kulturalnego postępu, do dalszego umacniania i rozszerzenia nienaruszalnej, braterskiej przyjaźni. Osiągnięcia planowej gospodarki krajów demokratycznych stwarzają nieograniczone możliwości dla współpracy, które potwierdziło doświadczenie.

Kraje demokratyczne dążąc do rozszerzenia swych gospodarczych stosunków ze wszystkimi krajami wychodzą z założeń wzajemnego poszanowania suwerenności, wzajemnej terytorialnej nienaruszalności, wzajemnego nie wtrącania się do spraw wewnętrznych, równości, obopólnych korzyści, pokojowego współżycia. Bezwzględne przestrzeganie tych zasad stwarza szerokie możliwości owocnej międzynarodowej współpracy. Współpraca taka jest doniosłym czynnikiem zabezpieczenia pokoju i światowego bezpieczeństwa. Leży ona w interesie wszystkich narodów świata.

"Komunista" Nr.15

III. CŁA I POLITYKA IMPORTOWA

S t r .

A r g e n t y n a	Kontyngenty przywozowe	85
	Faktury konsularne	85
C e j l o n	Zwolnienie od cła	85
	Zwolnienie od cła próbek handlowych	85
C o s t a R i c a	Podwyższenie cła	86
F i n l a n d i a	Próbki lekarstw zwolnione od cła	86
F r a n c j a	Wznowienie cła	86
	Obniżenie podatku importowego	86
I n d i e	Zwiększenie ochrony celnej	87
	Zamierzona zmiana stawek celnych	87
K u b a	Zwolnienie od cła	87
M a l a j e	Podwyższenie stawek celnych	87
N o r w e g i a	Zamierzone zarządzenia antidumpingowe	87
N o w a Z e l a n d i a	Licencje importowe	88
S t a n y Z j e d n o c z o n e A P	Zarządzenia antidumpingowe	88
	Faktury konsularne	88
T h a i l a n d	Złagodzenie restrykcji importowych	89
U r u g w a j	Kontyngenty przywozowe	89
W i e l k a B r y t a n i a	Kwoty importowe na I półrocze 1955 r.	89

Z A Ł A C Z N I K - Rozwój współpracy gospodarczej krajów obozu socjalistycznego

